

Ali bodo našli plin?

Delavci Naftnega sektorja raziskave in pridobivanje nafte in plina so na Goričko že preselili lastno vrtno garnituro in potreben material za vrtnanje, ki naj bi se začelo te dni. Vrtali bodo pri Središču 2700 metrov globoko. Odkrili naj bi novo plinsko polje v Sloveniji. Onstran meje na Madžarskem je že vrtna, ki daje plin, zato so vse možnosti, da bodo vrtalci odkrili plinsko polje, kar bi bilo za Slovenijo izredno pomembno. Raziskave naj bi bile končane do konca leta.

JD

VESTNIK

Murska Sobota, 19. september 1991 • Leto XLII • Št. 37 • Cena 30 din

MIGI RUŠILI LE DVAJSET KILOMETROV OD NAS

Hrvaška je noč s torka na sredo, neposredno po podpisu lgskega sporazuma o prekinitvi ognja, pod katerim so po posredovanju lorda Carringtona imena Miloševića, Tudmana in Kadijeviča, doživela novo vojno vihar. Njene strahote so se na samo dvajset kilometrov približale tudi slovensko-hrvaški meji, točneje Lendavi.

Migi so v torek popoldne in ponoči rušili v Varaždinu in v bližini Čakovca na športnem letališču v Pribislavcu. Najgroznejšo noč so preživeli Varaždinci. Žarišče dogodkov je bila kasarna varaždinskega korpusa, v kateri »uraduje« Pomurcem dobro poznani general Popov, ki je rušil Gornjo Radgono. Mesto je ponoči doživelo bombni napad. Po neuradnih informacijah je najhuje v središču mesta. Bila naj bi tudi ena smrtna žrtev in veliko ranjenih, ki jim niso mogli ponuditi prve pomoči, saj so streljali tudi na vozila Rdečega križa. Včeraj zjutraj je v Varaždinu še vedno veljal alarm. Delavci niso odšli na delo, na območju celotne Hrvaške pa pouka že itak ni od začetka tedna.

V zadnjih dneh je bilo veliko nasprotujočih si informacij o mejnih prehodih med Hrvaško in Madžarsko. V torek je bila demantirana vest o zapori s strani Madžarske, vendar se je večina potnikov usmerila na druge prehode. To se je še posebej poznalo v Dolgi vasi.

Čakovcu je bilo ponoči prizanešeno, agresor se je namreč zadovoljil z napadom na pribislavsko letališče. Prvega smo doživeli že v torek nekaj pred 17. uro z naletom dveh migov, ki sta z izstrelitvijo dvanajstih raket poškodovala hangar in starejše letalo. To naj bi bil odgovor vojske na vzlet treh letal s čakovskega letališča, ki naj bi jih umaknili v Slovenijo oziroma na Madžarsko. Hrvaške obrambne sile so na napad ostro odgovorile in enega od migov tudi zadele. Vse to se je dogajalo ob razglasitvi podpisa o prekinitvi ognja in sporočilu, da hrvaške enote ne streljajo več.

Vendar na Hrvaškem ljudje ne zaupajo več podpisom raznih mirovnih sporazumov. Včeraj ob dvanajstih naj bi prišlo do prekinitve ognja, toda v tej številki Vestnika ne moremo več zapisati, kaj je prinesel prvi dan premirja. Kakršnakoli napoved je ob današnji hrvaški stvarnosti preveč tvegana. Tudi Medžimurci poudarjajo, da Hrvaška ne sme popustiti, ker je njena ideja na strani zmagovalca, kot nam je dejal šef kriznega štaba za Medžimurje Anton Jurinec. Ne glede na žrtve in posledice.

Irma Benko

MENEDŽERJI

Takšne kolobocije, kakršna je na Slovenskem tačas, še dolgo ni bilo. Do včeraj so bili direktorji v javnosti stigmatizirani kot »rdeči buržuji«, danes pa se taista javnost in večina relevantnih medijev postavlja na njihovo stran. Tako rekoč čez noč so postali miljenčki nacije, žrtvena jagnjeta surove nove oblasti.

Vseprek se pripoveduje, kako sposobni so pravzaprav naši direktorji, ki so prav tako čez noč postali menedžerji. Še celo Jeffrey Sachs, samozavesten ameriški desničarski mladenič, ki so ga iz IMF-a poslali k nam spravljat stvari v red toliko, da nam potem naklonijo kakšno posojilce, je zadnjič rožice sadil, ko je govoril o naših menedžerjih. Češ da so sila sposobni, samo kontrole nad njimi nima nihče.

Dejstva pa kažejo nekoliko drugače. Naše Gorenjeve pralne stroje — znano pa je, da Gorenjev menedžerski kader slovi kot vrhunski — v sosednji Avstriji prodajajo kar na cesti, zunaj pred trgovinami kot kakšne singapurske majice ali lubenice. Povrhu pa še opazno ceneje kot doma.

Kakšni menedžerji so vendar to, če se proizvodi iz njihove ponudbe prodajajo na tak način in po takšnih cenah?

Resnica o dobršem delu teh menedžerjev je pač takšna, da so bili ti ljudje vsega dvakrat ali trikrat v tujini na kakšnem seminarju in neštetokrat na televiziji. Tam so pripovedovali o svojih nebuloznih izkušnjah in pripoved belili z navajanjem tujega mesta, v katerem je tisti seminar bil. Za večji umetniški vtis so potem dodali izjavo kakšnega tujega finančnega strokovnjaka, iz katere je vedno očitno, da so oni kar dobri, samo sistem ne deluje.

Saj če so tako nepogrešljivi, potem se bo to tako ali tako kmalu pokazalo, brž ko jih odžagajo, če bodo sprejeli za obstoječi menedžment tršo varianto lastniškega koncepta. In brž ko bodo kmalu s tem politiki ugotovili, da brez starega vodilnega kadra še davka za svoje bonitete ne morejo izterjati.

Državljanji bodo že nekako preživeli, če le ne bo hude zime in vojne. Kar nekaj tolašče je še pri večini. Zato pa se sachovska koncepcija ne prime. Pred operacijo bo očitno potrebno teščenje...

Štefan Smej

FRESKE IZ GRAJSKE KAPELE

Lučka Falk, konzervatorica mariborskega zavoda, je z natančnim delom odkrivala freske v grajski kapeli pri Negovi.

September

23. septembra pride Sonce v znamenje tehtnice (začetek jeseni).

23. septembra bo Luna v znamenju ščipa.

VESTNIKOV KOLEDAR

19. september, četrtek, EMILIJA

20. september, petek, SUZANA

21. september, sobota, MATEVŽ

22. september, nedelja, MARIČIČ

23. septembra, ponedeljek, SLAVKA

24. september, torek, NADA

25. september, sredo, ZLATA

VOJNA - LAKOTA - ZIMA

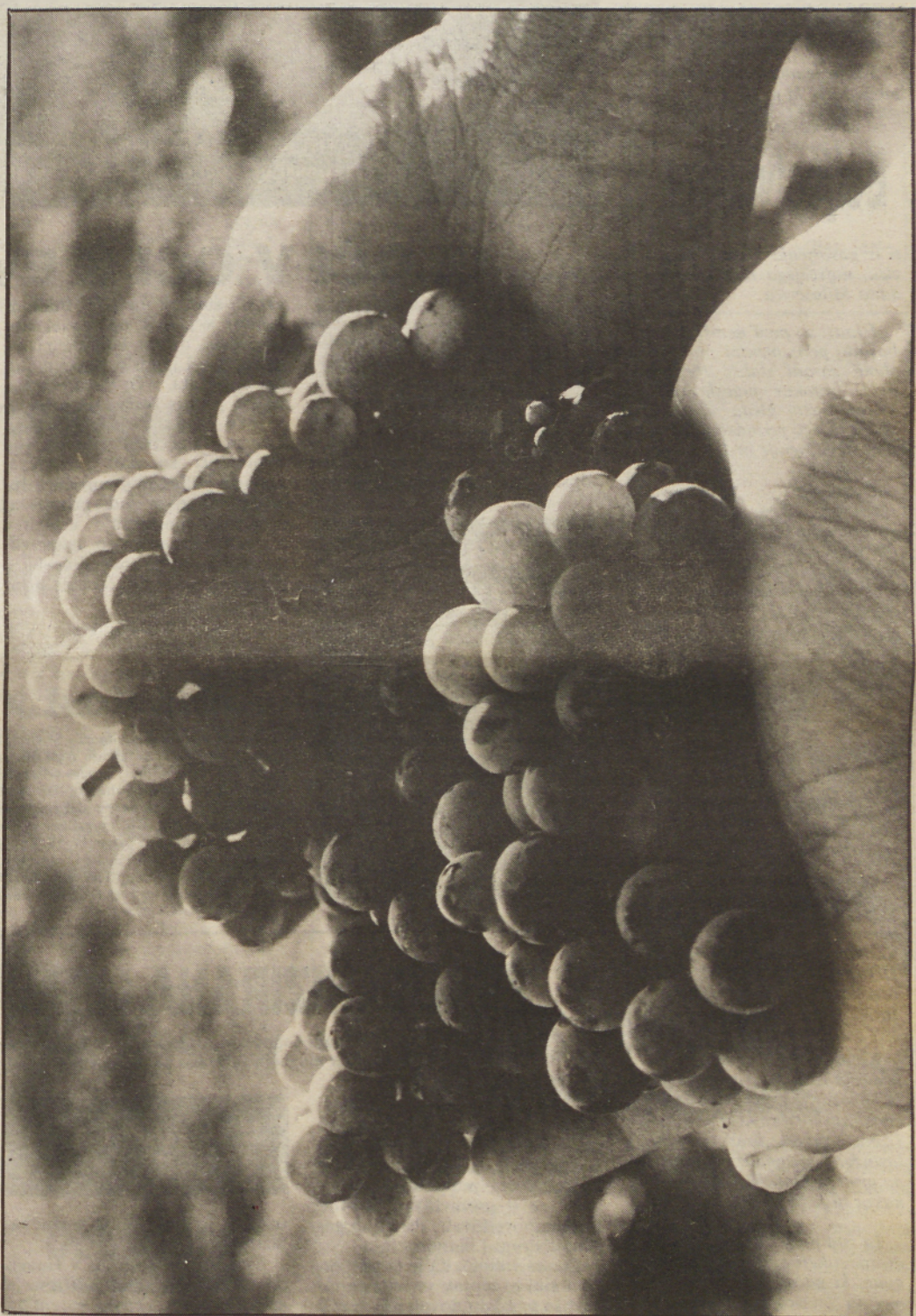
Če se ozrem po naravi, ki ponuja svoje rodove, če vzamem v roke sad narave in delo človeških rok, me ta spomni, da je pred našim pragom vojna. V teh vrsticah ne bi pisala o tem, da to vojno, ki sploh ni tako daleč od nas, s te strani gledamo precej zadržano — kar so zapisali že drugi pred mano — ampak o tem, da se je vojna razdvajala že skoraj v vseh svojih razsežnostih. Rodila je trpljenje ljudi, trganje medčloveških vezi, porušene domove, beg pred smrtjo v begunstvo in smrt. Ostane ji tako še ena razsežnost — lakota. In prav zato me jesenski sadovi opominjajo, da je pred našim pragom vojna.

Mnogi izgnanci ne bodo želi, kar so sejali, ne bodo sejali in zato ne bodo želi. Pa ne samo tisti, ki živijo od zemlje, tudi drugi, ki so ostali brez domov in svojega dela, so ostali brez kruha.

Pred pragom pa sta vojna in zima.

Če begunci ne bodo ostali lačni, potem mnogi zaradi kruha iz tujih rok; če se bodo v hladnih dneh greti, potem ob tujih ognjiščih, toda preživeli bodo, čeprav bo imel kruh trpek priokus in bodo tuja ognjišča odpirala rane vojne, ki bodo še bolj pekle, skelele. Ali pa se bo vojna in morija končala še pred zimo? Če upe polagamo v ljudi, ki vojno vodijo in jo potrebujejo, ker si želijo zmage, potem so ti upi prazni. Morda pa bo kljub vsemu zima postala zaveznik ljudi, ki si vojne niso želeli, ter obrnila tok vojne ali jo celo prekinila. Saj ob brezuspešnih prizadevanjih diplomatskega sveta lahko stavimo tudi na naravo, zimo, ki je v zgodovini vojn vedno pokazala svojo premoč nad ljudmi.

mh

VIŠJE

OBRESTI

Od ponedeljka je v Ljubljanski banki — Pomurski banki za razna namenska, pa tudi namenska posojila nova obrestna mera, ki je od sedanjih 187 % narasla na 211 %. O tem, kako v banki po kapljicah rešujejo devizne težave, pa preberite na 6. strani.

KOMU DATI SOBOŠKO VOJAŠNICO

stran 10

GRADITELJI POZOR!

OPREDA d.o.o.
Novo mesto Rok, R. Končara 16 — Čakovec,
tel.: (042) 811 685, podjetje za proizvodnjo in prodajo:
• stropni nosilci
• stropna polna
• in ostali gradbeni material
Delovni čas od 7. do 16. ure.
• zelo ugodne cene • dobava takoj • večje količine dostavljamo na dom brez plačila

Sprva bo precej sončno in razmeroma toplo, v nedeljo pa je možno poslabšanje vremena.

Pregovora
Ako na Mateja sonce sije, kmalu lepa jesen zasije.
Ako je Mavricija jasno nebo, vetrovi pozimi hudo brijó.

VREME

Pismo iz Beograda

V Beogradu so opozicijske stranke začele bojkot televizijskega dnevnika ob pol osmih zvečer. Organiziran je ustni dnevnik pri Terazijski česmi, ki je znana po študentskih demonstracijah po znanih marčevskih demonstracijah.

Na teh ustnih dnevnikih govorijo o tistem, kar beograjska televizija ne objavlja, pa ne samo novinarji.

To je protest zoper imenovanje enopartijskega vodstva še vedno enostrankarske televizijske politike, ki naj bi bila odpravljena z izstavljenim odstopom televizijskega vodstva po marčevskih krvavih demonstracijah.

To je pravzaprav uvod v jesenske volitve lokalnih oblasti, ki naj bi očitno bile pod hudim nadzorom Socialistične stranke Srbije, ki ima v srbski skupščini veliko premoč.

Slišijo se napovedi novih demonstracij, ki naj bi bile 9. oktobra, kakor je mogoče razbra-

Boljše(vizem)

ti iz govorjenja Vuka Draškovića, največjega rivala Slobodana Miloševića.

Hkrati so pred nemško ambasado permanentni protestni shodi zaradi stališč Nemčije glede vzrokov jugoslovanske krize, zlasti glede napovedi skorajšnjega priznavanja suverenosti Slovenije in Hrvaške.

Ogorčenja so vsesplošna, zlasti zaradi vse pogostejših govorov o množičnem odpustu delavcev. Iz tovarne traktorjev naj bi jih kmalu odpustili okrog 3.000, hkrati pa zaposlujejo ubežnike z območij, kjer se bojujejo Srbi z ustaši, kakor nazivajo nasprotniki v hrvaških bojnih vrstah že v vseh televizijskih poročilih.

Zanostrovanje, ki mu botruje množica politikov vseh barv, ki jih je zdaj več, kot jih je bilo kdaj prej, je tolikšno, da sploh ni več pomembno, kdo je kakšen človek, ker je pomembno le, katere narodnosti je.

Neredko je v pogovorih med Srbi slišati vprašanje: »Kaj bomo z njim?« Na vprašanje: »Zakaj?« je odgovor: »On je Hrvat!« Ali pa drugače: »Odliden človek je, škoda, da je Hrvat.«

Kljub temu slišimo tudi na televiziji razumne sogovornike, ki opozarjajo na nevarnost enostranskosti shodov proti fašizmu drugod, brez obsodbe lastnega nacionalizma, zlasti pa proti sedanji Nemčiji, ki nikakor ni fašistična.

Ta ista polarizacija velja tudi za etiketiranje z boljše(vizem), ki ga ne namenjajo samo na severovzhodu »južnim bratom«, saj tukaj zelo vidni in vplivni ljudje z enako oznako sodojo o »severnih bratih«, čes da pravzaprav oni varujejo in ohranjajo titistični boljše(vizem).

Realnost pa je takšna, da v primerjavi s sedanjim stanjem ne more biti nič slabšega. Ljudstva očitno ne zanima nikakršen boljše(vizem) niti prepričani o njem, ki so med tistimi, ki zdaj vse vedo in o vsem govorijo, kakor oni poprej, ki tudi niso nič delali. Vsem nam je pač pomembno BOLJE, da brez izuma ali izumov.

Poročevalci iz raznih krajev javljajo, da so preprosti ljudje ohranili Titove slike, zlasti v Bosni in Hercegovini, kjer je bilo med zadnjo svetovno vojno najbolj krvavo in kjer si prav zaradi tega, najmanj želijo kakšno tretjo svetovno vojno zaradi tretje Jugoslavije ali česar koli že.

Viktor Širec

DALEČ JE ZAGREB — Hrvaški gardisti nadzorujejo okolico mostu čez Kolpo v bližini Petrinje. Most je edina povezava med branilci mesta in hrvaško prestolnico. (Foto: Srdjan Živulović)

IZ OČI V OČI V EVROPO

Tako bi lahko označili prvo plenarno sejo mirovne konference o Jugoslaviji, ki je bila prejšnji teden v Haagu. Pod predsedstvom lorda Carringtona so se dvodnevne razprave za zaprtimi vrati udeležili zunanji ministri jugoslovanske federacije in republike ter visoki funkcionarji evropske dvanajsterice. Jugoslo-

vanski zunanji minister Budimir Lončar je izjavil, da je vsekakor pozitivno, da na konferenci sodelujejo vsi jugoslovanski politični dejavniki. »To vlija upanje, da bo proces reševanja jugoslovanske krize uspešen,« je menil Lončar. Poglavitni poudarek na konferenci so dali prizadevanjem za politično preureditev Jugoslavije, kakor tudi prizadevanjem za čimprejšnjo ustavev ognja. V ta namen so ustanovili več odborov, ki bodo delovali v okviru mirovne konference o Jugoslaviji.

Po drugi strani pa Slovenija ne more biti zadovoljna z doseda-

nim potekom haške konference. Ta ne le, dani prinesla konca spopadov na Hrvaškem, kar je seveda tudi v interesu Slovenije, ampak tudi ne upošteva dovolj dejstev, od katerih Slovenija ne more odstopiti: razglasitve suverenosti, rezultatov plebiscita itd.

Zdi se, kot je navedel dr. Dimitrij Rupel, da se lord Carrington oz. evropska dvanajsterica zavzemata za nadaljevanje moratorija, ki ga določa Brionska deklaracija, tudi na čas, ko bo mirovna konferenca potekala. To pa lahko pomeni več mesecev ali še dlje.

Napetost v SZ narašča

S spremenjenimi odnosi v Sovjetski zvezi in kljub nedavno doseženemu sporazumu o novi zvezi suverenih republik znova oživljajo žarišča mednarodnih spopadov. Tačas je najhujši napetost v Gruziji in Moldaviji, Rusija in Ukrajina pa sta še vedno v sporu zaradi polotoka Krima. Ponovno so se vneli spopadi med Armenci in Azerbejdžani. Zato bo razplet razpadanja sovjetskega imperija še zelo težaven in tudi nepredvidljiv. Tipičen primer je Gruzija. Užaljena je, ker je Moskva v nasprotju s Pribaltikom ni priznala, zdaj pa se je zaradi razkola v republiškem vodstvu znašla na robu državljanske vojne. Hkrati pa Gruziji že dolgo bijejo boj z južnimi Oseti in Abhazijci v njihovi republiki. Gruziji jim ne dajejo zahtevane samostojnosti, sami pa jo od zvezne oblasti zahtevajo. Zelo podobno je v Moldovi.

ZBALKANIZIRANA LIBANONIZACIJA

Nekateri se pri napovedovanju dogodkov v Jugoslaviji že lep čas niso zmotili. Preprosto so vedno napovedovali najslabši scenarij od vseh mogočih in vedno se je tako tudi zgodilo.

Toda govorili so manj od možnega, kajti dejanskost je hujša od njihovih napovedi.

Takrat, ko se je večini zdelo kaj takšnega popolnoma nemogoče, so ti pronicljivi komentatorji napovedovali, da bo Jugoslavija drugi Libanon.

Danes vidimo, da je ta primerjava šibka, čeprav se nam je takrat že to zdelo dovolj grozno. V Libanonu, kjer je bil sicer v kritičnih fazah spopadov tudi vojni terorizem, kljub vsemu ni bilo masakrov balkanske vrste.

V Libanonu so v najhujši izprinenih obdobjih vojskovanja pobijali otroke, vendar samo takrat, ko so bojujoče se strani izgubljale pogajalske iniciative.

Na libanonskih bojiščih in moriščih so se takšne stvari dogajale iz nemoči. Na jugoslovanskih se dogaja to zato, ker je to način balkanskega vojevanja, ker je dovolj orožja, streliva in volje po ubijanju. Dobro in dolgo smo vsi skupaj plačevali to morijo: tako zdaj, na primer, Srbi lahko tolčejo po tistem delu Petrinje, ki je še v hrvaških rokah, vsak dan med 13. in 17. uro. Kolikor jih je volja. Robe je dovolj.

Tega ne počno zato, ker bi to politično koristilo in hočejo izzvati iniciativo, kajti to, kar politično koristi, pravzaprav približuje konec vojne, ker se ta, kakor vemo, vedno konča s političnimi pogajanjem. Tukaj delajo to zato, ker se na Balkanu tako dela, ker je Balkan tako divji in ekscesen.

To je srhljivost tistega, kar se imenuje balkanizacija. Tukaj ni ostalo samo pri libanonizaciji,

V žarišču dogodkov

tukaj se je libanonizacija zbalkanizirala.

Zato bi bilo gospode v Haagu dobro na to opozoriti. Očitno je namreč njihov skrivni recept za ureditev razmer v Jugoslaviji puščanje nacionalistične krvi. Kar v resnici ni nič drugega kakor star evropski recept, ki sega v čase, ko so evropske kolonialne države urejale svoje kolonialne posesti in so dostojanstveno gledale, kako si sprta plemena puščajo kri. Tako dolgo, da se je belim terapevtom, ki so tako vzvišeni, da tiste, ki ne sodijo v njihov kulturni krog, zdravijo tako, kakor je Krljavelj zdravil svojo kozo, zdelo zadosti. Potem so prišli beli gospodarji in postavili meje.

Tukaj pred pragom Evrope je njihovo licemerstvo lahko nevarno zanje same. Kajti tukaj se z usodno predanostjo kolje zaradi klanja in v človeški naravi je, da se tega navzame. Tudi človeška narava zahodnjaka.

Ni razvidno, zakaj so ti beli gospodarji po podpisu Beograjske deklaracije, ki je Slovenijo še enkrat parafrirala kot del Jugoslavije, postali naenkrat tako pozorni na mejne table. So to storili zato, ker hočejo Slovencem pokazati, kaj je mednarodni pravni red? Po mednarodnem pravnem redu pa je Slovenija še vedno del Jugoslavije. Četudi bi to bila samo

še nekaj dni, samo še do 8. oktobra, je potemtakem potrebno zadostiti črki reda!

Ali pa so to naredili zato, ker hočejo še enkrat poskusiti s svojo terapevtsko metodo, po kateri je mogoče mir med ljudstvi in plemen, ki ne spadajo v njihov kulturni krog, doseči šele potem, ko si pustijo dovolj krvi.

Nekaj tehničnih indicij govori v prid tej domnevi. In če je tako, potem nam bog pomagaj, kajti nove jugoslovanske table na slovenskih mejah potem določajo območje puščanja krvi na balkanski način. Nemara je ta scenarij dovolj temen, mar ne?

Toda Libanon NI NA BALKANU, gospodje!

Štefan Smej

JUGOSLOVANSKI PREBLISKI

Danes Evropejci še vedno čutijo posledice travm iz prve svetovne vojne in nihče niti ne pomišlja, da bi naredil prvi korak proti podobni tragediji. In prav to je resnično edini razlog, ki daje leta 1991 Srbom proste roke, da uresničijo svoje imperialistične težnje.

Süddeutsche Zeitung

V Hrvaški so velike razlike med tistimi deli, kjer se nasprotujoči strani spopadajo in obnašata druga do druge kot sovražnika na bojišču, in številnimi drugimi kraji, kjer ni niti slišati o napadih na vojašnice. Tu gre za svojevrstno sožitje, celo sodelovanje z okupatorji.

Danas, Zagreb

Za slovensko narodno prihodnost prihaja izjemno občutljiv čas. To, da smo razglasili svojo državo za suvereno in svobodno, je seveda pomembno, ni pa še zdaleč niti približno vse. Izključna z lastno sposobnostjo in delom moramo ustvariti denar, ki bo kaj vreden.

Delo, Ljubljana

MESIČ: TO JE VOJAŠKI PUČ!

Predsednik predsedstva SFRJ Stipe Mesić je pojasnil, da je izdal ukaz o umiku armade na podlagi sklepa, ki ga je predsedstvo SFRJ že sprejelo, sam pa je na njegovi podlagi podpisal tudi sporazum o prekinitvi ognja. Zavrnitev ukaza zveznega sekretarja za ljudsko obrambo, generala armade Veljka Kadjevića, je označil za neargumentirano, saj po Mesićevih besedah armada deluje zunaj sistema kot ščit za zločine, ki so hujši, kot so bili storjeni med drugo svetovno vojno. To je preprosto vojaški puč, meni Mesić.

Hrvaška prešla v ofenzivo

Hrvaški obrambni minister Luka Bebić je na izredni novinarski konferenci dejal, da je Hrvaška prešla v ofenzivo. Po pozivu vlade in obrambnega ministrstva se je že prvo noč hrvaške armade predalo več kot 400 vojakov in častnikov t.i. jugoslovanske armade. Vsem oficirjem in vojakom, ki so se vdali, bodo hrvaške oblasti omogočile čim hitrejšo vrnitev domov; in to ne glede na narodnost, tako pa se priključijo tudi hrvaškim obrambnim silam. Pri predaji so hrvaški obrambi izročili tudi več tisoč ton različne oborožitve.

Hrvaški zunanji minister Zvonimir Šeparović pa je na novinarski konferenci dejal, da je imel zelo oster pogovor s predsedujočim v ministrskem svetu Evropske skupnosti van den Broekom in se omejil na njegove izjave, v kateri je van den Broek obtožil Hrvaško, da je izvajala najnovejšo nasilje. Tako so med srditimi boji na Baniji in v Kordunu hrvaške obrambne sile prisilile k pristanku vojaški helikopter in ob tem zajele generalmajorja Milana Aksentijevića in še pet častnikov 5. armadnega območja.

Podpora Hrvaški

Zunanja ministra Italije in Nemčije de Michelis in Genscher sta ob koncu dvodnevnega diplomatskega srečanja v Benetkah sporočila, da Rim in Bonn zahtevata, naj se zvezna jugoslovanska vojska takoj umakne s Hrvaške. De Michelis je poudaril, da je umik zveznih čet s Hrvaške edina pot, da odstranijo nevarnost izbruha splošne vojne v Jugoslaviji.

V kabinetu avstrijskega zunanjega ministra Aloisa Mocka na Dunaju pa so sporočili, da Avstrija v celoti podpira skupno izjavo o krizi v Jugoslaviji, ki sta jo podpisala voditelja italijanske in nemške diplomacije. V izjavi Mocka je tudi rečeno, da Avstrija obžaluje, ker jugoslovanska armada ne spoštuje sporazuma med Evropsko skupnostjo in vladami Srbije, Hrvaške in Slovenije in ker se je v celoti postavila na stran srbskih gverilcev. Avstrija podpira vse predloge za končanje nasilja ter sklepe jugoslovanskega predsedstva in Evropske skupnosti, da so spremembe meja možne samo v skladu z načeli konference o evropski varnosti in sodelovanju.

Poziv papeža

Papež Janez Pavel II. je na redni nedeljski pridigi vernikom v bližini Rima znova pozval jugoslovansko vlado, naj konča tragičen in nesmiseln spopad, vlade drugih držav pa, naj obnovijo prizadevanja za končanje nepravilne in podle vojne na Hrvaškem. Ponovil je prepričanje, da z orožjem ni mogoče rešiti sporov med narodi. Papež je tudi izjavil, da se evropske države ne morejo izogniti veliki odgovornosti zaradi drame v Jugoslaviji.

Slovenija po 8. oktobru

Med obiskom na Portugalskem, kjer se je v spremstvu zunanjega ministra dr. Dimitrija Rupla mudil na enodnevnem uradnem srečanju z najvišjimi predstavniki te države, je predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan med drugim izjavil, da bo Slovenija po 8. oktobru — torej po trimesečnem moratoriju — nadaljevala pot svoje samostojnosti in neodvisnosti, hkrati pa razdruževanje od Jugoslavije. Dejal je tudi, da se bo Slovenija takoj lotila uvajanja lastnega monetarnega sistema in osamosvajanja gospodarstva, prizadevala pa si bo, da s temi ukrepi ne bi ovirala dela mirovne konference o Jugoslaviji, ki se po njegovem mnenju ne bo kmalu končala.

globus

TEHERAN — Generalni sekretar OZN de Cuellar se je v Iranu pogovarjal z najvišjimi predstavniki te države o oživitvi iraško-iranskega mirovnega procesa in kako v Perzijskem zalivu zagotoviti mir in sodelovanje ter o prihodnosti Afganistana.

NEW YORK — Pet stalnih članov Varnostnega sveta OZN je opozorilo Irak na resno posledico, ki jih bo obšla, če ne bo volil, da bi helikopterji svetovne organizacije leteli nad iraškim ozemljem in ga pregledovali.

MOSKVA — Na Evropski konferenci o človekovih pravicah so v članstvo konference sprejeli Letonijo, Lito in Estonijo. Govorilo je vseh 38 ministrov varnosti.

TIRANA — Albanija je uradno protestirala v Jugoslaviji zaradi obsejnega incidenta, v katerem so bili ubiti trije albanski vojaki.

STRASBOURG — Evropski parlamentarci so kar štiri ure razpravljali o jugoslovanski krizi. Podprli so mirojno posredovanje Evropske skupnosti in menili, da je to edino upanje za ustavitev spopadov in mirno reševanje krize.

ANKARA — Turški jugoslovanski nadzorujejo Kurdi, ki jih vodi iraških Kurdev Taibani ocenjuje za teroriste. Nadaljujejo se spopadi s turško vojsko.

ATENE — Glavni urednik sedmih velikih grških časopisov obsodil na po pet mesecev zapora, ker so prekršili zakonsko določilo o prepovedi objave spodbudnih ali prepovednih objav v tiskanih skupin. Vredno pripombe označujejo kot neustavne.

BRUSELJ — Ker se predsednik SFRJ ni mogel dogovoriti o razložitvi za člane arbitražne komisije, ki bo delovala v okviru mirovne konference o Jugoslaviji, je to svetovalno skupnost. Vanjo je določila predsednik belgijske vlade, francoske, italijanske in španske vlade.

globus

Bučkovci spet Mala Nedelja

Potem ko je občinska skupščina v Ljutomeru na zadnjem zasedanju sprejela sklep o preimenovanju Bučkovci v Mala Nedelja, kar je staro ime, so se domačini začeli pripravljati tudi na slovesno preimenovanje. In to se je zgodilo to nedeljo, ko je bilo tamkaj zares praznično kot že dolgo me.

Najprej so se zbrali pri novi trgovini in potem krenili v povorki proti osrednjemu prizorišču pri kulturnem domu. Igral je pihalni orkester, na čelu pa so korakali jezdeci na konjih, ki so nazadnje obkrožili še novo avtobusno postajališče, kjer se je potem začela proslava. Številne udeležence je najprej pozdravil predsednik sveta krajevnih skupnosti Vlado Bolkočič, ki se je na kratko spomnil tudi 15. septembra pred 124 leti, ko je bila v kraju prva slovenska beseda, narodnostno zborovanje, kakršni so bili v tistem času tudi tabori na Slovenskem. Dejal je tudi, da 1. krajevni praznik lahko počastijo z novim avtobusnim postajališčem in drugimi pridobitvami v minulem času, za nadaljnji razvoj kraja pa je sedaj najbolj potrebna nova šola. Prav tako potrebujejo boljše ceste in zelo dobrodošel bi bil kakšen industrijski obrat, da se ljudje ne bi izseljevali.

Slavnostni govornik pa je bil član Predsedstva Republike Slovenije Ciril Zlobec, ki je uvodoma poudaril velik pomen malonedeljskih in okoliških narodnih buditeljev, kot je bil tudi Anton Kremlj. Tudi oni so gradili pot do samostojne Slovenije. »Ustvarjali so tisto osnovo, ki je

Poleg Cirila Zlobca so se zbrali v Mali Nedelji tudi najvišji predstavniki občinske skupščine, prišli pa so tudi Vika Potočnik, Jožef Škot in drugi. (Fotografija: JOG)

omogočila, da se je slovenski narod tu utrdil, da je razvil svojo nacionalno zavest in se pridružil vsem drugim v prizadevanjih, da bi dobili nekoč to, kar danes dobivamo — svojo slovensko državo. Ta pot ni bila lahka in tudi današnji trenutek, ki ga živimo vsak na svoj način, ni lahak. Komaj nekaj deset kilometrov od tu, na Hrvaškem potekajo najbolj nesmiselni boji našega časa. So, če še gledamo naše kot na jugoslovansko skupnost, sramota te države. V nadaljevanju pa se je Ciril Zlobec zavzel za zgraditev nove šole v Mali Nedelji, saj je sedanja stavba po 120 letih že skoraj v ruševinah. Kjer ni šole, ni pravega življenja. O preimenovanju Bučkovci v Mala Nede-

ljo pa je dejal, da spremembe, ki nastajajo iz dneva v dan, naj ne prinašajo tudi nerazumevanja in sporov med ljudmi. »Zgrešeno in škodljivo bi bilo, če bi iskali krivce, zakaj je bilo leta 1951 to ime spremenjeno in kdo je zaslužen, da ga vas spet dobiva.«

Na slovesnosti so podelili tudi spominske plakete zaslužnim krajanom, ki so jih prejeli Vilko Vajda, Ludvik Rudolf, Anton Klemenčič in malonedeljski cerkveni pevski zbor. V kulturnem programu pa so nastopili domači ljudski pevci in pevke, učenci tamkajšnje osemletke in pihalnega orkestra iz Ljutomera. Zanimivo kroniko o zgodovini kraja pa je prebral Ludvik Rudolf.

Jože GRAJ

IZVOZ DAJE UPANJE

To je bilo možno razbrati iz razprave na seji radgonskega izvršnega sveta — Radenska ostala v svetovnih katalogih

Z obiski v podjetjih so člani radgonskega izvršnega sveta dobili zares dober vpogled v njihovo poslovanje, še posebno v pogoje razmerah, kar jim omogoča, da lahko realneje ocenijo možnosti gospodarjenja do konca letošnjega leta. To bi bila poglavitna ugotovitev s seje občinske vlade v Gornji Radgoni, kjer so sprva nameravali obravnavati le informacijo o poslovanju pravnih oseb v gospodarstvu in negospodarstvu v letošnjem prvem polletju. Po besedah načelnika Zlatka Erliha se negativni kazalci žal nadaljujejo, kar velja v prvi vrsti za industrijo, ki je vezana na posle na negotovem jugoslovanskem tržišču. Tako je z izjemo živilske industrije in trgovine precejšen padec prodaje, medtem ko so podjetja, usmerjena v izvoz, kot so Avtoradgona in druga, uspela ohraniti dosežani obseg izvoznih poslov. To je vsekakor spodbudno, med drugim tudi za Radensko, ki je v tem času sicer »izgubila« mnogo turistov, kljub temu pa ostala v svetovnih katalogih na vidnem mestu, kar ji odpira nove možnosti v evropskih in čezoceanskih državah.

Ob vsem tem pa v radgonski občini ugotavljajo, da se večji problemi pojavljajo v kovinskopredelovalni industriji in še na nekaterih drugih področjih. Z zmanjšano prodajo izdelkov na drugih jugoslovanskih tržiščih je namreč vse bolj izrazit problem tehnoloških presežkov delavcev. Zato je radgonski izvršni svet pozval podjetja, naj se v prihodnje prek gospodarske zbornice bolj povežejo pri iskanju novih programov in delovnih mest, preustroj gospodarstva pa naj bi omogočili tudi s pomočjo republiških sredstev za te namene.

V nadaljevanju sestanka radgonskih izvršnikov pa so dokaj ugodno ocenili delovanje gasilske organizacije med agresijo in neurjem, zato jim bodo skušali povrniti vsaj del nenačrtovanih izdatkov. Brez bistvenih pripomb so sprejeli tudi besedilo kolektivne pogodbe za komunalno in stanovanjsko gospodarstvo, ter se seznanili z deli pri obnovi radgonskega gradu in organiziranju velike razstave, ki bo v mestu ob Muri leta 1994.

Milan Jerše

STAVKA, ODETA V BELO

Ugoditi, pa bi začeli s stavko. Ali bodo uspeli pogoditi se za večji kos kruha iz republiškega proračuna ter za podpis kolektivne pogodbe?

Kot smo izvedeli, je gospod Mabočič že povedal, da rebalans republiškega proračuna bo, vendar bo sprejet po veljavni proceduri, torej v parlamentu. Kar pomeni, da bo to trajalo lep čas. Ostaja tudi vprašanje, koliko bo v rebalansu namenjeno za zdravstvo in ali ne bo šel ta denar neposredno v roke dobaviteljem zdravstva ter ga v zdravstvenih zavodih ne bodo niti »otipali«. V kolektivno pogodbo za zdravstvo pa, kot je izjavil, zaenkrat sploh ne verjame. Prej kot to, v zdravstvu lahko pričakujejo zakon o osebnih dohodkih, ki bo seveda manj ugoden od pripravljene kolektivne pogodbe. Z zakonom naj bi odpravili velike razlike v plačah zaposlenih v zdravstvu v Sloveniji. Torej, v zdravstvu se spet kuha, ali bo res zavrelo do vrelišča, pa močno dvomimo, vsaj po več stavekah, ki so jih v zdravstvu že pripravili in so se bolj klavirno iztekle. Spominimo se samo tistih napovedanih in potem spet odzvoje vlade in zadnje opozicije prav med malico zaposlenih. Ne da ne bi bile dobro pripravljene, vendar je bilo skorajda vedno tako, da so izpod mire nekaterim zdravstvenim organizacijam dali nekaj denarja, it so opustili misel na veliko stavko in tako je uplahlila tudi prava moč za stavko. Tudi je, da tudi vsi zdravniki niso najbolj zagreti za tako obliko iskanja pravice in denarja na ulici. Zdravstvo do sedaj še nikoli ni zares zamajalo vladnih sedežev, niti sedenje svoje ministrice, ki ji že dlje časa izrekajo nezaupanje. Sicer pa, tudi v zdravstveni politiki so prepletene niti politike imenovanja pomembnih mož zdravstvenih zavodov na svoje karte.

Majda Horvat

OB USTANOVITVI SDZ V LENDAVSKI OBČINI

S političnimi strankami je križ. V nekem smislu je preveč že ena sama, kar smo mi v tej deželi dovolj dolgo izkušali na svoji koži. Ena sama je namreč preveč zato, ker o sebi meni, da je dovolj za vse različne ljudi. V resnici pa je torej ena sama premalo. Zato je dobro, če jih je čim več.

In bili so časi, ko so ljubitelji mavričastega političnega prostora v radosti vztrepetali vsakokrat, ko je nastala kakšna nova stranka. Ker je človeških navedb in potreb toliko, kolikor je ljudi, ni razloga, da se človek kot politično bitje ne bi veselil tudi tiste stranke, ki ji nemara nikoli ne bo pripadal. Potemtakem tudi ni razloga, da ne bi članom Slovenske demokratske zveze zaželeli vse dobro!

Toliko za popotnico. Časi pa so se nekoliko spremenili, politični prostor je že bolj profiliran in tako vemo tudi več o profilu SDZ. Čeprav potemtakem kot ljubitelji mavričastega političnega prostora v radosti trepetamo, da bi stranka shodila, si vendar ne moremo kaj, da je ne bi nekoliko oškropili s hladno vodo. Kar je stranki sami lahko samo v korist, ker se s tem že v zgodnji mladosti bolj utrdi.

Minister Janša kot član SDZ se je na ustanovitvenem zboru v

zgradbi lendavske občinske skupščine spet enkrat nekoliko poigraval z mislijo, da je SDZ tista stranka, ki zastopa obči interese. Nekoč so nekateri, ki še niso pozabili na nadležnost stranke, ki hoče zastopati interese vseh, grdo obdelovali to ministrov stališče. Izrekel ga je namreč že enkrat prej.

Ne zato, ker bi bili popustljivi ob sreči, da imamo še eno stranico več, te Janševе izjave ne razumemo na tak način. Kajti dejstvo je, da neka stranka lahko bolj posebej interes slovenskega kot nacionalnosti kakor neka druga, čeprav so vse tukajšnje stranke slovenske; tako kakor so sicer vse stranke v svojih programih tudi ekološko zagrete, povsem zelena pa naj bi bila samo ena.

To torej razumemo. Ne razumemo pa, kako lahko takšna stranka vključuje tudi Madžare, saj sta v izvršnem odboru kar dva Madžara. Gospod Gerič, član izvršnega odbora lendav-

ske SDZ, to razlaga takole: »Naša stranka v prihodnje resnično namerava biti narodna, vendar ne v ekskluzivnem smislu. Tudi Madžari so narod. In mi se nameravamo vzajemno obravnavati po evropskih standardih.«

Mi Prekmurci smo pač internacionalisti in ljudstvo obenem — in toliko bolj za nas.

Dipl. inž. Avgust Horvat je predsednik iniciativnega odbora lendavske SDZ. Nemara bo prav, če tudi njega predstavimo kakor se predstavljajo politični ljudje v zahodnem svetu, z osebnimi generalijami — kajti časi, ko so ob politikah navajali samo partijske šole, so mimo — gospod Horvat je poročen in oče dveh otrok.

Ostali člani izvršnega odbora so še: dr. Katarina Koveš, dipl. inž. Jože Hozjan, inž. Štefan Kulčar, ek. Evgen Vida, logoped Stanko Gerlič, dipl. vet. Igor Setinc.

Štefan Smej

MINISTER BAVČAR IN JANŠA PO LENDAVSKO

Dober nos tudi za vino

Ministra Bavčar in Janša sta se izkazala tudi tokrat — na tradicionalni lendavski trgtvi, ko sta pred množico obiskovalcev v boju z domačo, utrjeno ekipo uspešno preskušala Horacijev načelo, da vino spoznaš po barvi, vonju in okusu. Dober nos, ki ju je tako uspešno vodil skozi zadnje dogodke na Slovenskem, ju tudi tokrat ni pustil na cedilu. Na veselje gostiteljev in v potrditev tega, kar morda nismo verjeli, sta v poznavanju vina domače nasprotnike premagala. Manj spretna sta bila z natega za vlečenje vina, kjer so bile bolj v veljavi kletarske spretnosti, ki jih ministri očitno nimata. Številni gledalci so uživali, ko so jih spodbujali v novi vlogi. Medtem ko je bil minister Janša ves čas nekoliko po vojaško zadržan, se je gospod Bavčar dobro vživel v položaj in kar poznalo se mu je, da je pravzaprav prekmurški zet. Oba gospoda sta bila pripravljena odgovarjati tudi na vprašanja obiskovalcev. Teh pa ni bilo. Pa kaj bi se čudili pomanjkanju politične in vojaške radovednosti na lendavskem prazniku, ko pa smo Slovenci danes lačni kruha in iger! To je spoznal tudi Janez Janša, ko se je zbranim zahvalil za pomoč in sodelovanje v vojni in predlagal, da ta dan skrbijo pozabijo. In Lendavčani so to radi storili.

Renata Ficko

Z OKTOBROM VIŠJE STANARINE

Lendavski izvršni svet je po predlogu strokovnih služb sprejel povišanje stanarin. Predlagali so 15-odstotno zvišanje za september in prav tolikšno za oktober, predlog pa so pripravili zaradi zaostajanja s stanarinami za drugimi pomurskimi občinami in zaradi nizkega deleža, ki ga imajo stanarini v vrednosti stanovanj. Izvršni svet predlaganega ni sprejel v celoti, ampak le predlog za 15-odstotno povišanje z oktobrom. Kljub temu pa se delež stanarin v revalorizirani

vano gradnjo poslovnih prostorov, ki naj bi stali pred domom ostarelih, ki prav tako še čaka na gradnjo. Kljub temu pa napovedujejo, da stanovanj v prihodnje ne bo primanjkovalo, saj bodo po novi zakonodaji številni stanovanja proti plačilu tudi izpraznili. Stanovanja so dobili tudi vsi s prednostne liste za solidarnostna stanovanja, tako da se jih je na novi razpis spet prijavilo 40, do stanovanja pa jih je upravičenih 25. V lendavski občini dobiva 160 stanovalcev oziroma ime-

V lendavski občini je 936 družbenih stanovanj, od tega 170 solidarnostnih. Podjetja imajo polovico vseh stanovanj, ostala pa so šolska ter od izvršnega sveta.

Kljub novi stanovanjski zakonodaji, ki predvideva odkup stanovanj, v lendavski občini zanj ni velikega zanimanja. Stanovalec mnogo bolj zanima, koliko lahko terjajo, če v določenem času stanovanje izpraznijo.

vrednosti stanovanj ne bo bistveno povečal in bodo na koncu leta spet ugotavljali, da niso opravljali primerne vzdrževanja stanovanj.

Stanovanci, ki sedaj plačajo za kvadratni meter stanovanja 17,33 dinarja najemnine, bodo ob podražitvi zanj odšteli 20 do 22 dinarjev, odvisno pač od starosti stanovanja.

V lendavski občini sedaj ne gradijo nobenega stanovanja, saj jim je proračun odmeril le štiri milijone. Za ta denar so lahko odkupili le tri stanovanja. Zaradi razmer tudi niso začeli z načrti-

tnikov stanovanjske pravice subvencije, čeprav so pri tem sprejeli določene omejitvene ukrepe. Najprej so subvencije ukinili vsem, ki so stanovali v prevelikih, nadstandardnih stanovanjih, potem pa so se dogovorili, da subvencijo priznajo le do pripadajoče velikosti. Sicer pa število prošenj za stanovanja niti ne narasča niti se bistveno ne zmanjšuje.

V tem času pa so se lotili tudi obnove 50 kopalnic, kar jih bo stalo približno dva milijona dinarjev.

Majda Horvat

Danilo Šipoš — poklicni sindikalist

Na seji območnega sindikata Pomurja so ga izvolili za sekretarja krajevnega sveta Murska Sobota — Delegacija za zbor v Ingolstadt — Sodišče združenega dela zavrnilo zahtevek delavcev cankovskega Temelja

izbirali med štirimi kandidati. S svojo kandidaturo takrat niso uspeli Miran Flegar, Lilijana Grof in Anton Ošljaj.

Na seji območnega sveta Zveze svobodnih sindikatov Pomurja pa so poleg volitev imenovali tudi petčlansko delegacijo, ki se bo udeležila zbora delavcev iz Jugoslavije v Ingolstadt. Ob tej priložnosti so se seznanili še s sklepom soboškega sodišča zdru-

ženega dela, ki je zavrnilo zahtevek nekdanjih delavcev cankovskega Temelja za izplačilo odpravnin. Ti bodo na ta način v stečajnem postopku prejeli le neizplačani osebni dohodek za lanijski julij ter razliko za preniko izplačane osebne dohodke v letih 1989 in 1990, pa tudi nepopravne jubilejne nagrade in odpravnine delavcem, ki so šli v pokoj.

M. Jerše

Štefan Smej

Komentator ljubljanskega dela Danilo Slivnik je pred kratkim izdal knjigo *Slo osamosvojitvenih dni*. V njej opisuje dogajanje med vojno v Sloveniji. Tisto, kar pa dela to knjigo posebej zanimivo je to, da je Slivnik eden od tistih, ki spadajo v tako imenovane »bolje obveščene kroge«.

Tako iz knjige vzemo, kdaj se je tistega usodnega četrtka 27. junija Milan Kučan tuširal, kdaj si je Janez Janša sezaval čevlji in kaj je med tem počel Igor Bavčar.

Vzemo pa tudi, kakšno obvestilo za javnost je skupaj s svojo sodelavko Metko Mencin sestavil predsednik Liberalno demokratske stranke Jožef Školč. V tem sporočilu, ki zaradi posega bolj slovenskega in moškega dela te stranke (Šetince in Žižka) nikoli ni bilo objavljeno, je zapisano, da morata takoj odstopiti Lajze Peterle in Janez Janša, »ker sta nesposobna in ker sta slovenskemu narodu lagala, da ne bo vojaškega spopada, in pa da je potrebno »obsoditi grobo kršitev človekovih pravic na strani TO, ker za barikade uporablja civilna vozila.«

IGOR, JANEZ, JOŽE

Osebo niti nisem presenečen nad Školčevim stališčem, ker sem po njegovih nastopih sodil, da je nekje tukaj. Navsezadnje morajo na političnem prizorišču pluralne družbe biti tudi takšni, čeprav pa se mi po drugi strani zdi, da se ne bi smeli imenovati liberalci. Evropsko liberalno stališče je namreč vse kaj drugega.

Čudi me pa, da so mnogi Školčevi privrženici, ki jih poznam, povsem drugačnega mnenja, kar se upravičenosti slovenskega upora tiče. Ti ljudje Janši sploh ne zamerijo, da je dal v začetku tako »neodgovorno« graditi barikade iz osebnih avtomobilov in po njihovi nacionalni drži sodeč hočem verjeti, da tako ne mislijo samo zato, ker avtomobili niso bili njihovi.

Tako to stališče kakor zateva, da naj odstopita Peterle in Rupel, ki sta rekla, da vojne ne bo, pa je bila — takšna oblika zamere pa je očiten infantilizem — je logična konsekvencia Školčeve osebe. Zato si ne morem razložiti, kako to, da se k Školčevim privrženem štejejo ljudje, ki mislijo o teh rečeh popolnoma drugače.

Domnevam torej, da ne gre za racionalne razloge, marveč za emocionalne. Školč je pac njihov tip. Je mladenič urbane-ga videza, blede in nekoliko slaboten — vse to je trend, kakor lahko sklepamo po tipih, ki nastopajo v reklamnih spotih. Zensko so se pa naveličale raznih Schwarzeneggerjev.

Tudi lendavske ženske, na primer, so sredi tega trenda. Zato so bile, kakor je mogoče sklepati po aplavzu in posameznih vzklkih, na lendavski trgtvi bolj navdušene nad Janšem kakor Bavčarjem. Čeprav je Bavčar prekmurjski zet, čeprav je hemingwejevski tip, bradač, ki hodi na ribolov in je izpričan poznavalec vin.

Janša pa je vsekakor podoben Školču: je manj podeželski (če odštejemo njegovo nekoliko suburbano naglaševanje in zategovanje vokalov), manj je takšen, kakor da bi prišel iz klasične reklame za Marlboro. Je skratka mesini tip moškega, ki prijaja zdaj v modo. Reci-mo torej, da je modna sodba o politiki, če gre za Igorja in Janeza, povsem umestna in zadeva intimnost državljana/ke. Lendavčanke so pač svetovljanke.

Jožeta pa bo potrebno soditi tudi po tem, kar reče.

DRUGA SLOVENSKA REVOLUCIJA ŠE TEČE

Za normalnega državljana, ki spremlja politično dogajanje, se je nenadoma raztrgala tempeljska zavesa.

Vse doslej je mislil, da se je že navadil na demokratično življenje »v mladi demokraciji«, kakor se z neslanim izrazom in nekoliko samodopadljivo imenuje naš kilav politični status. Domneval je da zdaj že lahko prepozna znamenja, ki napovedujejo velike spremembe. Potem pa mu nenadoma znova presolijo njegovo nedeljsko juho, znova mu v ravnodušno gledanje televizije, te sodobne večerne molitve, butne vznemirjenje. Zdaj mu pa spet vdirajo v njegov filmski svet in mu parajo zastor.

To reč v parlamentu s temi zakoni o lastnini, pa razlaščenih lastnikih, pa lastninskih zadrug in tako dalje, so nenadoma postavili ob bok tistim »velikim« rečem s plebiscitom in volitvami.

In tako smo v Sloveniji že spet v predrevolucionarnem vrenju. Smo namreč pred tem, da sprejmemo kar nekaj zakonov, ki so menda revolucionarnega značaja, ki »bodo za tisoč let«, kakor je zadnjič izjavil neki od pomembnosti trenutkov zanesen razpravljalec, prerazporedili narodovo bogastvo. In mnogim naprtli revščino ter povzročili velikansko krivico, kakor trdi opozicija.

Kako lahko noga in blebetava je pravzaprav zgodovina izrazov. Se do pred kratkim — kaj pa je od tega, nekaj borih let! — se je iz izrazom revolucija označevalo samo vse najboljše. Revolucija je bila sinonim za skok v nebesa: buržoazna revolucija, pa tehnična revolucija, da o proletarski revoluciji niti ne govorimo. Z vsakim revolucionarnim obratom je šlo na bolje, še do večeraj je današnja opozicija tako govorila.

Takrat je veljalo, da so se z revolucijo, za katero pa niso točno vedeli, kdaj natanko je bila, popravile »stoletne krivice« in tovrstna revolucija naj bi trajala do konca zgodovine, ko bo nastopil, kakor se je sicer govorilo, nikakor pa ne tudi verjelo, komunistični raj na zemlji. Z nastopom tega raja se bo začelo novo zgodovinsko štetje in zavladalo bo carstvo svobode.

BLAGA REVOLUCIJA ZA NAZAJ

Takšne blage revolucije, kakršna je ta pred nami, in ki na srečo poteka v parlamentu, pravzaprav še nismo imeli. Vsaj doslej je ta revolucija potekala nekrvavo, padlo je nekaj žaljivk in obkladanj z »rdečimi« in »črnimi«, v četrtek je okrog republiške skupščine krožilo nekaj avtobusov, kakor v tisti srbski »jogurtni revoluciji«. Vse to pa je mačji kašelj v primerjavi s pravo revolucijo.

Ona prejšnja, pred pedesetimi ali koliko leti že, je bila krvava in je še dandanašnji neznanka. Se do danes pa se zgodovinarji niso zedinili o tem, če je tisto med drugo svetovno vojno bila revolucija ali pa državljanska vojna. Najprijetneje v vsej štóriji pa je pravzaprav to, da zaradi različnih interpretacij še tega ne vemo, kdaj naj bi to, pa najsibo revolucija ali pa državljanska vojna, sploh bilo. Je bilo na začetku druge svetovne vojne, ko so prvi Slovenci šli v logove, ali pa takrat, ko so od tam prišli? Ali pa še pozneje, takrat ko so začeli nacionalizirati?

Danes pa se že v teh dneh, že sredi revolucije zavedamo, da smo v prevratniškem obdobju. Precej tudi po zaslugi ideoloških naslednikov revolucionarjev iz tiste prve, ki se zavedajo, kako učinkovit je strah pred nasilnim spreminjanjem lastništva. Potekajo razprave, okrogle mize in razgrinjajo se predlogi senčne vlade. Prejšnji minister za gospodarstvo kritizira in ironizira vladni projekt lastninjenja, komentatorji sesuvajo vladni predlog in potem se bo nekega velikega dneva D v tej jeseni, mogoče še ta teden, v slovenski skupščini odigralo zadnje dejanje, ko bodo zakon, tako in drugače dopolnjen, sprejeli.

Če bo ta dan razglašen kot dan uradnega in parlamentarne-ga začetka že druge slovenske revolucije v tem stoletju, potem bo mogoče rešiti tudi spor zgodovinarjev o tem, kdaj je bila prva slovenska, to je proletarska revolucija. Revolucija namreč rodi revolucijo, tako kakor se klin s klinom izbija.

V tej drugi revoluciji bomo popravljali materialne krivice iz prejšnje, ko je bilo nekaterim odvzeto zemeljsko bogastvo. Zato je z datumom druge, dokončno določen tudi datum prve revolucije. Če bomo imeli srečo, bomo potem nekaj časa živeli brez revolucij. Udar bo pomirjen s protiudarom.

OSEMINŠTIRIDESET IMEN IN DATUMOV PRVE REVOLUCIJE

Majhna nerodnost v tej zgodovinski rešitvi problema je v tem, da je teh datumov prve revolucije kar lepo število. Našteti so v Predlogu zakona o denacionalizaciji, v tretjem členu, kjer so vsi predpisi z letnicami njihovih objav, po katerih je bila vsem današnjim upravičencem do denacionalizirane lastnine le-ta podražljiva.

Vseh predpisov je 48 in prav toliko je tudi datumov njihov vstopov v revolucionarno veljavnost. Prva revolucija ima potemtakem osemindeset rojstnih mest in datumov, ki sedajo od leta 1945, ko je izšel Zakon o agrarni reformi in kolonizaciji, ki je bil potem dopolnjen še v več naslednjih letih, do leta 1970, ko je v Uradnem listu SFRJ, št. 14/70 izšlo zadnje dopolnilo Temeljnega zakona o izkoriščanju kmetijskih zemljišč.

Tukaj pa je še, v neljubo spominjanje tistim starejšim bralcem, ki so jim bile kot državljani-nom države s permanentno (po naše: nepretrgano) revolucijo permanentno popravljane krivice, nekaj nadaljnjih naslovov predpisov: Zakon o razlastitvi posestev, ki jih obdelujejo koloni in vinarji; Zakon o kmetijskem zemljiškem skladu splošnega ljudskega premoženja in o dodeljevanju zemlje kmetijskim organizacijam; Zakon o pobijanju nedovoljene špekulacije in gospodarske sabotaže; Zakon o zatiranju nedovoljene trgovine, nedovoljene špekulacije in gospodarske sabotaže (revolucija je neizprosno dosledna in gre dalje in dalje ter izganja iz svojih brlogov še zadnje razredne sovražnike! — op. av.); Zakon o zaplembi in o izvrševanju zaplembe; Zakon o prepovedi izzivanja narodnega, rasnega (plemenskega) in verskega sovraštva in razprtij (!) itd.

ZAKONI BREZ BOGOV

Uvodni dialog je vzeti iz knjige enega od najpomembnejših citiranih teoretikov zakonodaje, iz Platonove knjige Zakoni. Človek našega časa bi si v resnici oddahnil, če bi kak bog prevzel odgovornost za sprejemanje tako pomembnih »revolucionarnih« zakonov.

Narava države je pač takšna, kakršne so duše njenih državljanov, pravi Platon v omenjeni knjigi. Po drugi strani pa velikost države vpliva na naravo njene zakonodajne ureditve. Če je država bolj majhna, se njeni posamezni državljani, ki se imajo primerne za zakonodajalce, ves čas nekoliko napihujejo in repenčijo s svojo domnevno pomembnostjo. Nastopajo drug proti drugemu in ubogega državljana spravljajo ob pamet, tako da ne ve, komu naj bi verjel.

Stari Grki, ki jim je pripadal Platon, so živeli v majhnih državah, še manjših, kakor je naša slovenska. Bili pa so Grki bistri ljudje. Ker so se zavedali, da takšno vzajemno spodbijanje med zakonodajalci vnaša med ljudi nemir in nejevero, saj potem nikdar ne vedo, če je zakone umestno spoštovati, so spoznali, da bo najbolje, če jih pripišejo bogovom. Bogovi so sicer, resnici na ljubo, redko neposredno spisalili kak zakon, raje so jih narekovali političnim voditeljem.

Krečanom je tako na primer dal njihove zakone kralj Minos, njemu pa jih je povedal sam bog Zevs; Spartancem je določil zakone bog Apolon, ki jih je narekoval Likurgu, znanemu špartanskemu zakonodajalcu. Sploh je zgodovina polna zakonodajalcev, ki so trdili, da jih je pri pisa-

»Dragi prijatelji, kdo velja za utemeljitelja vaše zakonodaje, bog ali človek?«
»Bog, prijatelj, bog; to lahko z vso pravico trdimo...« (Platon)

nju zakonov navdihoval bog. Spominimo se samo starozavez-nega Mojzesa ali pa rimskih zakonodajalcev Nume, Pompilija in drugih.

Srečni stari narodi, ki se jim ni bilo potrebno mučiti v raznih demokracijah, pa še v revolucionarnih in za tisočletja prelomnih časih povrh!

Mi pa ne samo, da smo brez zakonodajalcev, ki jih je inspiriral bog, mi smo celo vsak zase osebno in posamično pred velikansko nalogo. Vsak tisti, ki se šteje za politično bitje, se ob sprejemanju teh revolucionarnih zakonov o lastninjenju oziroma o denacionalizaciji in o zadrugah znajde pred debelim kupom papirjev in pred gostobesedno množico razlagalcev, ki bolj ali manj trdijo vsak svoje.

Judom pa je Mojzes prinesel postav tako, da se je za nekaj časa izgubil v puščavo, potem pa je prinesel dve kamniti plošči, na katerih je pisalo vse.

Svetopisemski zakonodajalec Mojzes se je izognil mučnim parlamentarnim dvobojem opozicije in pozicije. Njemu je zakon narekoval bog! (Reprodukcija, Gustav Dore, Biblija)

»STROKA« NAMESTO ODSOTNEGA BOGA

Moteča odsotnost bogov ob pisanju zakonov o privatizaciji, nacionalizaciji in o zadrugah je očitna, kajti kritiki vladnega predloga vseskozi uporabljajo teološko izrazje. Kar je seveda velika sramota za vlado, katere večina članov redno hodi k nedeljski službi božji.

Toda bogovi se ne dajo več tako zlepa zvaliti v zapletanje o zemeljskih rečeh, pa naj bodo te reči še tako »tisočletne«.

Liberalni demokrati tako na primer govorijo, da je šele Demosova vlada dosegla Kardeljevo vnebovzetje, ker je v zakonu o zadrugah samoupravno združevanje dela in sredstev povzdignila do zadnjih višin — kar naj ne bi uspelo Kardeljevemu apostolu v prejšnjem sistemu, to zdaj namerava narediti antikomunistična vlada. Kmetje si bodo, takšen je očitek Liberalnih demokratov in sploh opozicije, najprej razdelili tja do 51 odstotkov živilskopredelovalnih podjetij, nakar si bodo, čisto po kardeljskem receptu, delili tudi skupne prihodke in dohodke. Tudi očitek, da bog ni sodeloval pri pisanju zakonov o lastninjenju, ki jih je predložila vlada, se oglašja iz vseh govornih organov opozicije.

Opozicija pa načeloma v boga tako ali tako ne veruje. Zato opozicija takrat, ko omenja boga, misli na stroko. Na ekonomijo, ker je večina vodilnih slovenskih ekonomistov po načelu celohovske solidarnosti stopila na stran razočaranega in odstopljenega prejšnjega podpredsednika slovenske vlade, ki je pripravil svoj Mencingerjev zakon. Njegov osnutek je skupščina na aprilskem zasedanju že sprejela, kar je pomenilo določeno soglasje opozicije in pozicije.

Pomenil naj bi tudi določen prag, prek katerega se pri sprejemanju tega zakona več ne more iti, saj je potemtakem faza osnutka že premagana. Zaradi česar je dr. Mencinger na okrogli mizi, na kateri so se soočili na eni strani on, dr. Ribnikar in dr. Rus, na drugi pa minister Umek, dr. Pleškovič in ideolog vladnega predloga dr. Sachs, tudi tako trdil, da bi dokazal, kako vladni predlog nima ničesar skupnega z njegovim osnutkom. Ves dolgi in za slovensko doktorsko trojko klavrn večer je bila to njegova izključna teza.

Soočenje pa je pokazalo tudi to, da se strokovnjaki-ekonomisti takrat, ko njihova teza naleti na prepričljivo protargumentacijo, ki je na imanentnem strokovnem področju ne morejo spodnesti, zatečejo v politiko.

Kočljivost položaja je očitna. Ko slovenski ekonomisti, zago-

problemi se skozi parlamentarne mehanizme izrazito politizirajo že v začetku, kar onemogoča kakršne koli strokovne argumente... Ekonomska stroka je rej vključena na političen način, želela pa bi delovati nadpolitično, skratka strokovno.

STROKA MORA PRIZNATI

Dejstvo pa je, da ekonomska stroka na drugačen način niti ne more biti vključena in očitno je prišel čas, ko bomo morali pre-dreti še eno mehurčasto nadomestno božanstvo in se sprjati s politično realnostjo. Ekonomska stroka bo morala priznati, da nikakor ne more delovati brez politike, da je brez politike tako rekoč nič.

Česar se slovenska ekonomska stroka prav dobro zaveda, ker ima (slabo) vest. Saj se sicer ne bi tako krčevito sklicevala na dr-sto strokovnost. Navsezadnje je še do pred kratkim vedela, da de-že zagovarjala samoupravnost je politični sistem dogovorne ekonomije. Ob čemer je potrebo dodati, da je to sicer kom-stenten sistem, ki je boji od si-stema državnega socializma, mu-pa to napako, da je proflutno omejen. Samoupravni sistem je v srčki postkapitalističen, za doli-česar naši ekonomski strokovnjaki še niso za v staro lano, samo-njihov čas še ni napočel!

Medtem pa bodi »moralni« nekaj knjig Johna Maynarda Keyne-sa — človeka, ki velja danes nedvom-no za največjega ekonomista našega stoletja, kakor pravi prav tako vpliven in znan teoretik ekonomskega sistema John Kenneth Galbraith. Ne pui-vsem zato, da bi se izobraženi v stroki sami, tovrstnega namigovanja si ne-sami, tovrstnega namigovanja si ne-voščili, ampak zato, da bi jih Keynes poučil o mestu in vlogi ekonomije v političnem sistemu. To vlogo so naši ekonomisti sicer ves čas pridne-ti zdi pa se, da so pod vplivom sploš-njenih političnih okoliščin na to za-bili.

»Norci, ki so se priklopili do obli-sti in ki se jim dozdeva, da silijo v sove iz onostranstva,« resnici trpajo svoje prisluženje neomasti iz ne-ke kar je nekaj let pred tem spadal v-šen akademski pisun... in če mo-ekonomskih idej primerjamo z mo-ekonomskih prodirajo ideji, vidimo, postopnega prodiranja idej, vidimo, da se moč ekonomskih interesov pre-več preceňuje.«

Kar Keynes tukaj govori o tistih, ki so se ugnježili na oblasti, to mi naj-ve velja tudi za tiste, ki se v opozi-Če vlada uporablja božje obo-čnosti, o popravljanju starih po-nomskih krivic, potem v resni po-sluša glasove iz onostranstva, kajti čina tistih, ki so jim iz tistino sredno odvzeli, je že mrtvih, vnuce njihove življenjske dobe je sovpe-največje gostoto sprejemnih ome-njenih osemindesetih let. Zato po-nov, datumov prve revolucije, raz-lasčencev, ki naj bi se jim dan po-pravila krivica, so že »druge« tretje generacije dejanskih po-cev. Toda tudi opozicija ima piaso nastavljen in odprta ušesa, saj ve iz onostranstva, ki jih posl-spremljavi slovenske ekonomske gro-ke. Zato se boji države, boji se dr-krivice, boji se lobijev, boji se žave in politične manipulacije. pa so resnične grožnje, ki ne pa obstajale v preteklosti, v en-predskem sistemu brez opozicije. Nal-še tako čudno sliši, da moramo nost v tem sprenevedanju kljub-ost na strani pozicije. Minister nam-bil prvi, nakar so iz nemirni nar-argumentacije v prid vladnem lo-gu to storili še nekateri, to je p-znal, da gre v konceptu lastninje-za politični akt, ki so ga inspirirali ekonomski ideje.

Ekonomske odločitve se dajajo sprejemajo samo pod vplivom zgo-da se zaščiti oblast. Toda tudi nar-tuje se jim samo iz tega razloga, da-žavljani so lahko torej pomirjeni, če-čaka jih nič hujšega kakor to, da ho-mo morali začeti delati v kapitali-čno produktivnost. Pot do postu-pitalizma in do »prenovljenega« samoupravljanja je tlakovca, ki jo so-sičnim kapitalističnim eliti nam ne-do dale tak imenovani finančni in-jekciji, če se ne bomo bomo si-stirnemu učinku napetega do-voja procesa. V tem je naša revolucija.

Stela Šolc

BREZ TRDE ROKE

...pa tak program
...zahteva najmanj 2
...Vendar učencev ni bilo
...tistimi 10, ki so jih
...v Mursko Soboto iz

OSEMLETKE SAMOSTOJNI ZAVODI--T

Jože GRAJ

Majda Horvat

Komentar

**Najprej se je oglasil kmet Meričnjak,
potem pa še gospa Lipavčeva**

Štefan Smejkal

Po svinje v Kanado

Čeprav smo o farmi v Podgradu največkrat pisali kot o »motečem in smrdečem« objektu v občini Gornja Radgona, pa je treba priznati, da je to že nekaj let najbolj uspešna farma v Sloveniji. Pa ne le glede prašičev, ampak tudi glede poskusov reševanja ekoloških problemov. Z direktorjem Ivanom Mlinaričem smo se pogovarjali o razmerah v prašičereji:

»Naši objekti so povsem zasedeni, v njih je 23 tisoč prašičev, vendar je povpraševanje tako veliko, da bi jih lahko prodali dvakrat več.«

Kaj pa možnost uvoza živali?

»To je vprašanje politike. Pri tem ne gre le za nas, ampak tudi za zasebne rejce, ki bodo verjetno bolj prizadeti kot mi. Dvomim, da bo vse tako enostavno. Kaj bodo potem ljudje delali, če bomo vse uvažali, oziroma kako bomo prišli do denarja, da bomo plačali.«

Ali prašičereja pri nas ustreza evropskim normam?

»Tu se jaz ne bi strinjal... ve-

Ivan Mlinarič: »Politika je te objekte postavila in politika bo sedaj spet morala reči drugače.«

liko sem potoval po svetu in videl rejo drugje. Lani sem bil na primer na Nizozemskem, ki je v velisila pri vzreji prašičev. Letno vzredijo 23 milijonov prašičev in meri 36 tisoč kvadratnih kilometrov. Slovenija vzredi letno 600 tisoč prašičev, meri pa nekaj čez 20 tisoč kvadratnih kilometrov. Seveda pa je tam drugačna pokrajina, tam imajo velike farme, enodružinske kmetije. Način vzreje je pri njih podoben kot pri nas, le da niso v bližini naselij. Ekološki problemi in počutje živali — to so drobne stvari, to lahko še rešimo.«

Zakaj boste uvozili 73 plemenskih živali iz Kanade?

»Na tem področju se želimo razvijati, zato bomo uvozili svinje iz Kanade. Do sedaj se je z vzrejo plemenskih svinj ukvarjala farma v Nemščaku in ta je tudi uvažala. Drugi nismo mogli, ker so bile takšne in drugačne zahteve. Želimo povečati obseg in kakovost našega dela na tem področju, zato bi uvožene plemenske živali izboljšale čredo, osvežile kri. Te pasme so sicer že v Sloveniji, vendar so jih uvozili iz Švedske. Plemenske živali bodo potovale dva dni, najprej z letalom do Frankfurta in nato naprej s tovornjakom. Cena je enaka, kot če bi jih uvozili iz Švedske, okrog 4 do 5 milijonov dinarjev. Moramo misliti na to, da bodo preživeli le najboljši — kakšne vrste lastništvo bo, to sploh ni pomembno.«

Ste pri načrtovanju razvoja farme mislili na nujnost razseljevanja prašičev?

»Delo je tudi usmeritev v razseljevanje prašičev s farme in povečano rejo plemenskih svinj in merjascev vzrok, da smo se odločili za uvoz. Nori bi bili, če ne bi mislili na selitev, vendar pa smo uspešno podjetje, jaz pa ne morem delovati proti svoji firmi. Ko bo kdo napisal, da je to zahteva vlade, bomo ukrepali. Racionalizacija bo potrebna v vsakem primeru. Če bo farma do konca razseljena, bo ostalo brez službe 15 ljudi.«

Bernarda B. Peček

PO KAPLJICAH DO DEVIZNIH PRIHRANKOV

Ljubljanska banka — Pomurska banka dolguje svojim varčevalcem 97 milijonov mark — Razen v izjemnih primerih deviz s hranilnih vlog ni možno dvigovati, izplačujejo se samo tekoči devizni prilivi — pokojnine, rente in osebni dohodki. Banke ponujajo v odkup po 500 mark mesečno z deviznih vlog, v dobrih dveh mesecih je Pomurska banka odkupila od občanov 5,7 milijona mark.

Kako zelo je Pomurska banka odvisna od svojih varčevalcev, pove podatki, da je več kot 52 odstotkov denarja v bilančni vsoti last varčevalcev. Na račun padca deviznega varčevanja se je ta odstotek na koncu lanskega in v začetku letošnjega leta začel naglo zmanjševati, iz znanih razlogov namreč varčevalci bankam niso več zaupali in so začeli svoje devizne prihranke množično dvigovati. Sedaj varčevalci že dobra dva meseca nimajo nobenih možnosti, da bi prišli do svojih deviznih prihrankov, in kot vse kaže, teh tudi nekaj prihodnjih let ne bodo imeli. Dokler ne bo rednega deviznega priliva, ki se lahko ustvari samo z večjim izvozom slovenskega gospodarstva ali z najemanjem posojil, bo banka po kapljicah reševala devizne zagate varčevalcev. Z odkupom deviz od občanov po največjem možnem tečaju in s kupovanjem deviz z vsemi »štucungami« vred, bo banka poskušala varčevalcem omogočiti, da bodo prišli vsaj do neke majhne devizne gotovine.

»V igri za sanacijo devizne nelikvidnosti bank so štirje,« pravi Štefan Hajdinjak, direktor Ljubljanske banke-Pomurske banke, »varčevalci, banka, slovenska država in gospodarstvo. Prvi so svoj ceh že plačali, saj so s tem, ko niso mogli do svojih deviz,

zaradi tečaja in inflacije izgubili do petdeset odstotkov. Država mora biti poleg zato, ker je prevzela jamstvo nad deviznimi hranilnimi vlogami. Njena vloga je še posebno izpostavljena v odnosu do Narodne banke Jugoslavije, ki dolguje sistemu Ljubljanske banke 961 milijonov dolarjev, od tega Pomurski banki 80 milijonov, ter pri pridobivanju tujih posojil. Za sanacijo devizne nelikvidnosti bosta morala del svojega dohodka nameniti tudi banka in gospodarstvo, ki je v vsem tem obdobju, ko je tečaj zastajal za realno vrednostjo, ceneno pa so zelo hitro naraščale, dobivalo posojila s popustom. V Pomurski banki načelno ne dopuščamo dvigov deviznih prihrankov, v določenih primerih, predvsem ko gre za dolgoletne varčevalce, pa dvige v manjših zneskih omogočamo. Stvari rešujemo po kapljicah, od primera do primera različno.«

Verjeti državi, pomeni, zaupati tudi banki. Za devize, ki jih je občan vložil v banko, je prevzela supergarancijo država, ki tudi jamci za te vloge. Če torej banka gre po gobe, je tu država, ki bo prevzela odgovornost, v nasprotnem pa odgovarjata obe strani.

Renata Ficko

Ovdovela Agata

Skorajda smo se že navadili na opuščeno, a novo zgradbo, ki so je pred tremi leti začeli graditi na mestu nekdanjega gostišča Črni les. Ko se peljete po cesti od Lenarta proti Mariboru, stoji desno, pred gozdom in nasproti jezera. V daljavi se dviga v višave mogočen grad Hrastovec.

Kot kaže, pa so bili to tudi edini aduti, na katere so Lenartani računali, ko so se odločili za tako veliko naložbo. Vendar pa gozd, lepo okolje, jezero in grad niso dovolj: samo zaradi tega in zaradi novega hotela Lenart ne bo postal turistično središče v Slovenskih Goricah. Poleg tega jim jo je zagodila tudi politika — če bi lahko dobili vsaj še nekaj denarja za manj razvite, bi hotel vsaj dokončali in ga laže dali v najem. Tako pa sedanjo nedograjeno Agato lahko primerjamo le z nedozorelo lepoto, ki je poleg vsega prehitro ovdovela.

Hotel Agata še ni dograjen, pa je že menjal lastnika. Kljub temu je položaj še vedno nespremenjen — nič se ne gradi, nič se ne podira. Naročnik gradnje in optimist, ki je verjel v turistično prihodnost lenartške občine, je Agrokombinat Lenart. Ko so usahnili republiška sredstva za manj razvite, so sprevideli, da sami ne bodo zmogli dokončati začete in so začeli iskati soinvestitorje (da bi sovlagali v obliki notranje opreme ali podobno) kasneje pa tudi partnerje in dru-

Agata je menjala lastnika, ne pa tudi podobe, ki je že tri leta nespremenjena.

žabnike. Šest ali sedem interesentov je bilo zelo resnih, in če bi bili vsaj malce ugodnejši časi... Tako pa je Agrokombinat Lenart ugotovil, da bo bolje, če se ukvarja le s kmetijstvom in sadjarstvom, hotele pa prepusti najugodnejšemu ponudniku. Pred tremi meseci je tako postal lastnik hotela Agata GP Grosuplje. Gradbeno podjetje je bilo tudi največji upnik, kajti opravili so vsa gradbena dela, ki še niso bila v celoti plačana. Agato so torej dobili za plačilo obveznosti, ki jih je imel Agrokombinat Lenart zaradi opravljenih del. Ko bodo hotel prodali naslednjemu kupcu, bo Agrokombinat dobil 8 odstotkov od plačila. Grosupeljsčani imajo menda kar dva resna kandidata za nakup, kakšna bo usoda hotela Agata, ki zvesto čaka na pomoč (in vmes tudi propada), še ni znano.

Ironija usode — tako kot ni imela sreče v življenju prava Agata, tako tudi ne hotel, ki nosi njeno ime.

Mogoče pa bi mu morali izbrati drugo ime? Verjetno ne bi pomagalo: rešilo bi ga le, če bi ga prestavili v času in okolju.

Bernarda B. Peček

Po 40-ih letih

POTROŠNIK državno podjetje?

Veletrgovina Potrošnik praznuje 40-letnico obstoja kot največje trgovsko podjetje v severovzhodni Sloveniji in zadovoljna z doseženim, pa kljub vsemu z občutkom nelagodja. V času širjenja zasebnega kapitala in podjetništva čaka to največjo trgovsko organizacijo, ki je v minulih 40 letih skrbela za preskrbo v celotni občini Murska Sobota, tudi v najbolj oddaljenih krajih, podžavljeno. Veletrgovina Potrošnik naj bi po predlaganih zakonih postala državno podjetje.

»Prihodnost Potrošnika je odvisna od načina lastninjenja. 17 let sem že vodilni tega podjetja in menim, da bi moralo biti lastninjenje tako, da bodo imeli od tega koristi vsi. Delavci ne morejo biti iz tega procesa izločeni, saj so se dolga desetletja odpovedovali dobičku na račun naložb. Lahko bi tudi čisto mirno živeli, ves dobiček porabili za plače in se ne razvijali,« je razmišljal glavni direktor Potrošnika mag. Jože Kovač. Z veseljem nam navede podatek, da je njegovo podjetje med 300 najboljšimi v Sloveniji na 87 mestu. Poleg vseh novih trgovin, velikih blagovnic in trgovskih hiš v Murski

Mag. Jože Kovač že 17 let vodi Veletrgovina Potrošnik

Večina trgovin na Titovi ulici v središču Murske Sobotje je last Potrošnika. Čigave bodo stavbe in čigave trgovine čez nekaj let?

Soboti, Beltincih in Moravskih Toplicah imajo tudi 59 stanovanj, 33 postelj v počitniškem naselju v Rovinju, 7 apartmajev na otoku Pagu, 7 počitniških prikolic in lastno družbeno prehrano. 6 manjših podjetij so si dali v na-jem, kajti velikemu podjetju so prej v breme kot korist. Njihov končni cilj so veliki marketi z zelo pestro izbiro blaga; torej ne specializirane in manjše trgovine, te bodo prepustili vse številnejši zasebni konkurenci. (»Nikoli ne veš, kdaj bo spet kdo odprl v dnevni sobi trgovino.«) Za nadaljnje poslovanje

so si zastavili nekakšno zlata pravila: racionalizirati delo, tako da bo edino merilo dobiček; ohraniti promet na sedanji ravni ali ga celo povečati; specializirati in posodobiti grosistično dejavnost; izkoristiti vse ugodne možnosti za odpiranje novih prodajnih centrov, samostojno ali skupaj z domačimi in tujimi partnerji. Potrošnik je bil ustanovljen 1. junija 1951. leta kot podjetje z 51 zaposlenimi; za nadaljnji razvoj je bilo zelo pomembno, da so povezali vsa manjša trgovska podjetja v občini Murska Sobota, leta 1978 so kot zadnjega vključili

tudi Merkur, še prej pa se 1976. leta povezali z ABC Pomurko. Leta 1990 je bilo ustanovljeno družbeno podjetje, ki je izstopilo iz sistema ABC Pomurka. Največje število zaposlenih je bilo 1120, v zadnjem letu pa so to število znižali na 970. Le tako so lahko ohranili pozitivno poslovanje posameznih enot.

Potrošnik ima danes 8 specializiranih grosističnih skladišč, 4 blagovnice in 11 marketov ter trgovin v mestu Murska Sobota in na podeželju.

»V štiridesetih letih poslovanja nikoli nismo imeli blokiranega žiroračuna, delavci so dobili plačo tisti dan, kot je bilo dogovorjeno, in nikoli nismo prebojevali travm, ki so tako značilne za gospodarstvo,« je povedal mag. Jože Kovač. Ko smo ga vprašali, kakšno plačo ima in ali je res, da ima (po voročah) kar 120 tisočakov plače, je to zanikal in dejal, da ima plačo po menedžerski pogodbi in kriterijih Gospodarske zbornice Slovenije in je 5,5-krat večja od povprečnega osebnega dohodka. Dejal pa je tudi: »Delavci bodo morali spoznati, kdo jih pametno in modro vodi in kdo tako, da bodo že čez nekaj mesecev na cesti.«

Veletrgovina Potrošnik, ki je še vedno med največjimi grosisti v severovzhodni Sloveniji, bo v prihodnje usmerila svoj grosistično dejavnost v oskrbo s prehranbenimi izdelki, agropremo in pijačami, medtem ko ima z usnjem, tekstilom in gradbenim materialom podjetje, ki živi le od trgovine, preveč stroškov in premalo dobička.

Poleg lastninjenja in vse bolj grozečih napovedi o državnem podjetju pa jih skrbi še nekaj — vračanje premoženja iz zgradb, ki so sedaj v občinski lasti, nekdanjim lastnikom. Potrošnik plačuje najemnine občini za trgovine Galanterija, Kemikalije, Sayonara, Maju, Moda, Novost, Železotehna in Tehnopromet. Prav vse manjše trgovine so v središču Murske Sobotje, torej na najboljših prodajnih lokacijah. Če bodo imeli novi-stari lastniki boljše pogoje za najem lokalov, bo 50 ljudi ostalo brez službe.

Bernarda B. Peček

TUDI LENART V ISTEM KOŠU

Lansko leto je bilo za lenartsko gospodarstvo še dokaj uspešno; letos pa se je tudi pri njih vse podrla. Vi predsednik Izvršnega sveta Skupščine občine Lenart Avgust Zavernik. Lani je bil povprečni padec proizvodnje v Sloveniji že 15-odstoten, v Lenartu pa le 8- do 10-odstoten. Letos je drugače: kovinskopredelovalna industrija posluje le z 60 odstotki zmogljivosti. Ne gospodarstvo in ne občina ne dobivajo več posebnih sredstev, s katerimi je republika v preteklih letih pomagala nerazvitim.

»Zdaj smo pri republiki vsi v enem košu, nobena občina ni drugačna. Naš proračun je zelo majhen. Do leta 1993 je celotna občina še obravnavana kot manj razvita, po letu 1995 pa bo v prehodnem obdobju. Denarja nam zmanjkuje na vseh področjih. Za pridobitev sredstev za razvoj demografsko ogroženih območij smo prijaviili program komunalne ureditve in gradnje čistilne naprave. Računamo na kakih 15 milijonov dinarjev. Menimo namreč, da je ureditev infrastrukture za lenartsko občino najpomembnejša,« je povedal Avgust Zavernik.

Nova vlada lenartške občine si je posodobitev in obnovo 60 kilometrov cest zadala kot svojo najpomembnejšo nalogo že na začetku mandata. Do sedaj jim je uspelo obnoviti 35 kilometrov cest. Tudi občina si pomaga z raznimi posojili, pri vsem tem pa so jim v veliko pomoč sredstva, zbrana s samoprispevkom. Lenartška občina je namreč ujela zadnji vlak — tik pred spremembo vlade so sprejeli novi program občinskega samoprispevka. Zaposleni ga plačujejo v višini 2,3 odstotka. 40 odstotkov zbrane gre za obnovo osnovnih šol, ostalo pa za urejanje cest. 10 milijonov dinarjev prispevajo tudi občani sami. Načrti lenartške vlade, prejšnje in sedanje, da vsa

Avgust Zavernik, predsednik IS SO Lenart

krajevna središča razvijejo in povežejo z Lenartom, bodo kmalu uresničeni. Vsaj v nečem je Lenart na prvem mestu v Sloveniji, kar je seveda posledica uspešnega dela na tem področju — po številu telefonskih priključkov je Lenart prav na vrhu.

Prihodnost lenartškega gospodarstva je tako negotova kot v marsikateri drugi občini. Izvršni svet ne more ukrepati, čeprav dobivajo pritožbe (upravičene ali ne) iz dneva v dan. Lahko le pomagajo dobiti delovno mesto — tako so sofinancirali 40 delovnih

mest pri zasebnikih — ali pa skušajo najti delo za tiste, ki jim ga primanjkuje. Vendar na slej nje ni vedno pametno. Občinska vlada namreč danes močno ožaluje odločitve, da pred celotno nalogo ureditve 50 parceli v centru domačemu podjetju Centrovod. Podjetje ima že nekaj deset let ran žiroračun, njihov vred, dolg znaša 260 milijonov, vredenost podjetja pa je ocenjena zgolj na 110 milijonov. Ob stežu bo eden od upnikov tudi Lenart. Huje od tega pa je, da je zaradi nedokončanih del, za katera so že prejeli predplačila, ustavljen razvoj novega naselja.

»Mi smo si v začetku zastavili dokaj realno politiko, vendar v tem letu in pol, kar smo tukaj opazamo, da z realnostjo ne gre. Dobro so zvedeli, da so postali delničarji,« sestravljali tako samo tisti, ki so postali delničarji,« sestravljali tako neresnične programe in z njimi hodili na republiko in z njo nestrstva. Nekaj sredstev so dobili. Tisti pa, ki so postali delničarji, niso prišli do njih. Na lastne sile, niso prišli do njih. Poglejmo Pik in Centrovod. Prvi ne hodijo nikamor prosi in komaj preživijo iz meseca v mesec, drugi pa ne delajo nič, saj nitega ne, kar smo jim tudi zaupali,« je še povedal Avgust Zavernik.

Bernarda B. Peček

Prihaja zadnji čas, da se naučimo učenja

Ključ do uspeha sta učenje in prilagajanje. V prihodnosti Evrope in tudi Slovenije ne bosta najpomembnejša širitev podjetja in njegova materialna ter finančna rast, temveč predvsem sposobnost prilagajanja. Ključ pa bo v veliki meri odvisna od sposobnosti učenja. To dokazujejo številni uspehi azijskih držav in njihovih podjetij, ki temeljijo prav na prilagajanju novega znanja. Slovensko gospodarstvo preživlja hude čase in se tuji mu se obetajo, prav znanje pa je tisto, ki je lahko v veliko pomoč pri premagovanju sedanjih gospodarskih zagat. Tom Peters, ugleden pisatelj knjig za poslovneže, je pred kratkim dejal, da je podjetniška miselnost v Sloveniji bolj razvita kot na primer v srednji ali vzhodni Evropi, da obstaja ozka elita izobraženih poslovnežev, težave pa so v izobraževanju celotne delovne sile. Osnove računovodstva in trženja bi po Petersu moral razumeti in se jih naučiti vsak.

Kako pomurski možganski trust spremlja načelo, da je diploma le vspešnica za vstop med najboljše in najrazvitejše in da preživetje med njimi zagotavlja le stalno pridobivanje novega znanja in prilagajanje?

ZNANJE JE VELIKO MANJ CENJENO KOT JE VREDNO

Sedemtedenski tečaj za mlade vodilne delavce na Brdu pri Kranju je obiskoval Andrej Kepe, diplomirani inženir, ki je v lendavski Nafti zaposlen kot vodja Petrokemije. Pravi, da je pri nas znanje veliko manj cenjeno kot je vredno. »Seminar na Brdu ocenjujem izredno pozitivno, prinesel mi je mnoga nova in pomembna poznanstva ter vpogled v nekatere zadeve, ki ti jih fakulteta ne da in se tudi v praksi redko srečujemo z njimi. Menim, da so seminarji na Brdu tisti, ki odpravljajo pot v Evropo, še posebej, če se bo uveljavila naslednja stopnja študija — MBA. Je pa v Sloveniji znanje zelo drago. Zelo so eno, finančne možnosti pa malo. Če te na seminar ne pošlje podjetje, si ga mladi delavec ne more privoščiti. Iz svoje plače takšnega in podobnih seminarjev ni sposoben financirati.

Z ZNANJEM TUDI NEMIR

Menedžerstvo v Sloveniji šele v zadnjih letih pridobiva na pomenu, meni Igor Klinar, diplomirani ekonomist, pomočnik direktorja v Mesni industriji. »Seminar za mlade delavce na Brdu je bil zamej svojevrstna osvežitev, saj je bil v primerjavi s fakultetnim znanjem izredno poglobljen. Sestavljen je bil iz nekaj splošnih tem, finance, politika, lastniška zakonodaja, v nadaljevanju pa so bile teme konkretnije, prehajale so na mikro, podjetniško raven. Seminar je bil v angleščini, velik poudarek pa je bil dan komunikiranju. Menim, da je bilo to zelo dobro, saj nam prav te sposobnosti manjkajo. Nismo jih osvojili zato, ker manjka okolje-tržno okolje, ki ga nimamo. Če hočemo vanj vstopiti, pa ga je potrebno spoznati in se nanj pripraviti. Danes je izredno pomembno izobraževati in v delovnih situacijah. Izobraževanje je sicer drago, vendar delodajalec je res drago, je težko dobiti znanje drago. Tam se tehta, kaj koristijo stroški, prve morajo biti večji od drugih, potem je naloga utemeljena.

Tisti, ki si misli, da bo po teh šolah oz. seminarjih, dobil neke splošno veljavne recepte, se

POMURJE

ENA SPET LJUDSKA, TRI PA ŠE DELAVSKE UNIVERZE

Kdor je pogledal v zadnji številki našega tednika, kakšne možnosti imajo odrasli za izobraževanje, je lahko ugotovil, da so le-te dokaj pester; pa tudi to, da je v Murski Soboti spet Ljudska univerza, v preostalih pomurskih občinah pa so še obdržali naziv delavske univerze. Ampak te ustanove res niso namenjene samo diplomiranim delavcem, temveč tudi kmetom, gospodinjam, mladim in pač vsem, ki bi si radi pridobili dodatno izobrazbo, ne da bi jim bilo treba redno obiskovati to ali ono šolo.

Študij ob delu je postal v sedanjih časih za marsikoga eksistencialna stvar — edina možnost ohraniti oziroma zagotoviti si možnost zaposlitve. Hkrati pa postaja ob naraščajočih stroških življenja še bolj težavna. Ljudska univerza v Murski Soboti kljub vsemu upajo, da bo dovolj kandidatov na oddelku Ekonomsko-poslovne fakultete in oddelku Pedagoške fakultete — vzgojitelj predšolskih otrok. Vpisnina je 18.000,00 oziroma 15.000,00 dinarjev za jesenski semester. Tistim, ki se jim zdi to previsok izdelek, morda v tolažbo pojasnilo, da stroški izobraževanja sodijo med davčne olajšave.

Renata Ficko

SAMO NAJBOLJŠE JE DOVOLJ DOBRO

intervju

Da bo preživela, potrebuje mlada slovenska država sposoben menedžment. Kakšna je njegova vloga?

»Točno je, kar ste rekli. Morda se naša vlada tega zaveda, vendar ne ukrepa tako. Moram reči, da je postavljanje in odstavljanje direktorjev na način, ki je sedaj v praksi, nesprejemljiv in ni v skladu z nobeno stvarjo, ki jo pri nas učimo. Mi namreč učimo, da je človeka potrebno izobraziti, da ga je od fakultete naprej potrebno peljati skozi vse mogoče študije, da je njegovo kariero potrebno načrtovati, če želimo dobiti sposobnega in izobraženega menedžerja. Vsako podjetje mora imeti vsaj deset takšnih izobraženih menedžerjev in med njimi morajo izbrati tistega, ki je najbolj zagnan, ki je najbolj sposoben, ki ima največ neke osebne karizme, ki zna pritegniti sodelavce. Ni dovolj, da veliko znaš, moraš biti predvsem človek, ki zna posredovati svoje ideje in prepričati ljudi o svoji viziji in strategiji. Če pogledam svoje lastnosti, je pri meni najpomembnejše to, da vem, kaj hočem, da mislim pozitivno, da zmorem vse, da nič ni nemogočega, in imam strašno motivacijo in veliko fizične energije, da vse to izpeljem. Skratka, hočem. To našim gospodarskim strokovnjakom manjka, nobena šola tu ne pomaga, to mora biti v človeku, njegovem talentu, življenju. Ko sem se pred kratkim, po treh mesecih, vrnila iz Amerike, sem mislila, da je naša lastniška zakonodaja že kaj naprej, vendar sedaj vidim, da okvir lastninjenja še ni pripravljen, da direktorji še sedaj ne vedo, kaj in kako, da še vedno nimamo teh »bordonov« oz. svetov nadzornih odborov, ki naj bi imenovali direktorje na osnovi profesionalnih kriterijev, izkušenj in opravljenega dela. Samo ti kriteriji veljajo, vsi drugi so zame totalno irelevantni.«

Številni očitki gospodarstva letijo na podraževanje in tudi imenovanje upravnih odborov s strani vlade. Očitajo, da kriteriji za članstvo v teh odborih ne bodo znanje in sposobnost, ampak strankarska pripadnost?

»Seveda! To je to, kar sem rekla že prej, da vlada nima tukaj koga in kaj imenovati. Če je podjetje nacionalizirano, vlada lahko imenuje kakšnega predstavnika v odboru, vendar je to vse.

Odbori morajo biti drugače sestavljeni. Mislim, da gre pri nas za nacionalizacijo in ne privatizacijo, kar smo pričakovali. Jaz razumem pojem privatizacije zelo široko. Če rečeš, da je vse privatno, to ni samo to, privatizacija pomeni, da se resnično določi lastnik. Če bo vlada tisti lastnik, res ne vem, kdo je v njej pristojen, da se bo ukvarjal s tem imenovanjem. Vlada naj ima vpliv na gospodarstvo, tega ne zanižam, vendar pri strateških odločitvah, v kakšni smeri se bo država razvijala. Vlada naj se ukvarja z zakonodajo in raznimi olajšavami za gospodarstvo, ki ga naj pelje v smeri, ki se ji zdi najboljše in najučinkovitejša. Sedaj se vtiha v vsako malenkost, strateškega koncepta razvoja pa nimamo. Moram reči, da sem zelo razočarana nad tem, da se pri nas ne upoštevajo osnovna načela kulturnega obnašanja. To pa je zelo pomembno, če hočemo priti v Evropo. Tam balkanski standardi ne štejejo.«

Pred kratkim mi je sposoben podjetnik dejal, da smo vsi skupaj pravzaprav še veliki socialistični otroci. Da tako na nas gleda tujina in da nam tuji poslovneži zaradi dobre vzgoje tega ne povedo na glas.

Z velikimi koraki želi mlada država Slovenija vstopiti v Evropo in biti pri mednarodni delitvi dela. Ali imamo dovolj znanja? Ali je to znanje takšno, ki ustreza evropskim standardom, glede na to, da jugo tržišča ni več, da balkanska komerciala, ki je predolgo gospodarila in zavirala razcvet tržišča po mednarodno priznanih tržnih zakonitostih in načelih, v Evropi nima kaj iskati? Smo dovolj sposobni in podjetni, da mladi državi zagotovimo ne le gospodarsko preživetje, ampak blaginjo, in ali se zavedamo, da je poleg kapitala le še znanje tisto, ki odpira vrata, na katera že tako dolgo trkamo? Odgovore na ta vprašanja smo iskali pri Danici Purg, direktorici Centra za usposabljanje vodilnih delavcev na Brdu pri Kranju.

»Ne samo, da nam ne povedo, tudi ne investirajo. To je pa druga resnica. Resnega »biznisa« ne moremo skleniti, razen na osnovi velikih prijateljskih vezi. V Sloveniji že imamo generacijo mladih direktorjev, čez 100 jih je, ki so se šolali tudi pri nas, vendar bi jim morali dati pomembnejše naloge in jasno opredeliti njihov položaj.«

Kakšni so cilji pri sestavljanju »učnih programov« v šoli na Brdu?

»Pri tem najprej gledam na to, da mora biti stvar koristna, uporabna. Ko sem se vrnila iz ZDA, sem glede na to, da se je položaj spremenil, takoj dopolnila naše

strategije je, da šola na Brdu mora postati osrednja izobraževalna ustanova za menedžment v prostoru Alpe-Jadran. Nov položaj in evropska realnost bosta to mojo strategijo samo še pospešila. Tu povezujem strokovni vidik z internacionalnim. Če odprem pododdelek šole nekje zunaj, potem lažje organiziram cenejše, vendar prav tako kakovostne seminare za domače strokovnjake. Že sedaj imam na Brdu več kot deset odstotkov tujih predavateljev, kar je velik kompliment, saj se Evropa še vedno ni znebila predsodkov.«

Center na Brdu deluje dobrih pet let. Ali tudi za Slovenijo velja

MBA, zasedajo pomembne položaje.«

Z znanjem do uspeha. Kakšen pomen znanja za doseganje gospodarske uspešnosti?

»Mislim, da najpomembnejši. Najvažnejše je znanje. V slovenski in tudi drugih socialističnih državah je ogromno znanja in to je naša prednost, ki pa je ne znamo izkoristiti. To bi lahko veliko boljše vnovčili, če bi bili naši menedžerji podjetnejši in agilnejši. Slovenci smo zelo željni znanja, saj smo radovedni ljudje. Menim, da bi v teh razmerah naša vlada morala narediti to, kar je naredila avstrijska, ko je poslala 2000 Avstrijcev študirat na najboljše šole po svetu. To je bil pravi bum.

Za nas bi bilo dovolj, če bi jih poslali iskat znanje dvesto, ob tem seveda, da bi zliberalizirali gospodarstvo in dali možnost za pretok znanja. Iz nacionalne države moramo postati malo večje mednarodno mesto, ki bo imelo veliko znanja, ki bo reagiralo za vsako zadevo in bo vse stvari pripeljalo do perfekcionalizma. Če bi bila jaz menedžerka v Moravskih Toplicah, bi v tednu dni spremenila hotel Ajdo.«

Če bi bili menedžerka velike slovenske firme, kako bi rešili dilemo — ali vložiti v šolanje obdavčenega menedžerja 16.000 mark ali za ta denar izšolati štiri na povprečnih univerzah?

»Ne enega na najboljši šoli, jaz bi poslala štiri oziroma deset in potem med temi izbrala najboljšega za vodilno mesto. Vsak generalni direktor bi moral imeti v svojem timu vsaj deset sposobnih, ki lahko prevzamejo njegov položaj. Jaz že sedaj mislim na svojega naslednika, dva sta, ki ju za to šolam, pošiljam po svetu in izobražujem.«

Še pred kratkim je bilo menedžerstvo v Sloveniji tabu tema. Sedaj se je razbohotilo, tu je že pet institucij, ki se ukvarjajo s tem šolanjem.

»To je danes pač moderno, druga resnica pa je, da to od nas terja Evropa. Je pa še tretja resnica. Res je, da imamo v Sloveniji pet centrov za šolanje menedžerjev, res pa je tudi, da pri nas vsak dela vse. Vsi hočejo imeti študij menedžerstva. Načelno nimam nič proti temu, povsod se lahko kaj naučiš, pričakovanja od teh šol pa so različna. Npr. Šola za organizacijo v Kranju je zreproducirala okoli 5000 organizatorjev, organizacija pa je bila na psu. Nočem ocenjevati drugih šol, kot sem že rekla, prav je, da so, prav pa je tudi, da so med njimi elite šole, kjer se znanje sprejema v tujih jezikih in kjer lahko računaš, da boš s tem znanjem, ki si ga pridobil na tej instituciji, povsod uspešen.«

Tega, da znanje odpira vrata, se vsi zavedamo, tudi tega, da je zelo pomembno. Pa vendar, ko ne bo za preživetje, ne bo tudi za šolanje.

»Veste, to je že dalj časa navzoče. Tista podjetja, ki so slaba in imajo malo denarja, ga za znanje ne uporabljajo. Pravijo, da je potrebno najprej zaslužiti za kruh. Jaz pa pravim drugače. Izobraziti je potrebno enega ali več, ki bodo znali zaslužiti za kruh. Tiste firme, ki so dobre in ki se zavedajo, da je znanje potrebno, in so zaradi tega tudi uspešne, slušatelje pošiljajo. Ni pomemben denar, pomembno je hotenje direktorja in njegove ekipe. To je moja izkušnja. Tudi sami ponujamo štipendije, samo da pridejo mladi strokovnjaki, pa jih ni blizu. Torej ni težava v denarju, težava je v ljudeh.«

Renata Ficko

Danica Purg, direktorica Centra Brdo

programe. Črtali smo seminarje kreativnosti in inovativnosti, ki so sicer zelo pomembni, in vpleljali seminarje, po katerih je bilo veliko povpraševanje — seminarje o nadzornih odborih, financah ... Bistveno je zadovoljiti potrebe gospodarstva. Drugo vodilo naše šole je, da je samo najboljše lahko dovolj dobro. To pomeni, da predavajo samo najboljše profesorje s potnim listom, da za vsako stvar v tistem trenutku najdem tisto, kar je najboljše.

Tretje vodilo, ki postaja vedno pomembnejše, je, da seminarji ne smejo stati preveč, in četrto internacionalizacija. Del moje

evropsko pravilo, da imajo ljudje iz dobrih šol praviloma sijajne kariere?

»Tačas nimamo podatkov o tem, kje so naši ljudje. Bomo jih pa kmalu zbrali. Imamo čez 100 diplomantov, torej strokovnjakov, ki so bili na večtedenskih seminarjih, in prvo generacijo menedžerjev z MBA-ja. To pa je že podatek, ki nekaj pove. Vem, da so nekateri naši slušatelji direktorji uspešnih firm, da jih več vodi velike oddelke v farmacevtski industriji ... Vem tudi, da imajo slušatelji naših postdiplomskih seminarjev veliko ponudb tujih firm, vsi, ki so končali

Kakšne so značilnosti programa MBA na Brdu?

To je v praksi usmerjen program, namenjen poslovnem, ki so že na položajih in nimajo veliko časa. Zasnovan je mednarodno in brezkompromisno po načelih, ki veljajo za najboljše rovrstne šole po svetu. Zasnovan je modularno, z vmesnimi obdobji, ko se udeleženec vrne v svoje podjetje. Modulov je šest. Trije so temeljni in zajemajo osnovna menedžerska znanja in veščine. Osrednja modula pa sta nekaj posebnega. Poslovanje v novih razmerah v Evropi je tema, ki je »nova«. Cilj programa ni niti izobrazba za analitika niti za prodajalca, temveč za vodjo. Poudarjajo človeški dejavnik, komunikacijske veščine, sposobnosti za pogajanja, nastopanje v javnosti. Slušatelje skušajo naučiti množico podrobnosti, ki so pomembne za uspešno vodenje in tudi organiziranje lastnega dela. Kar 80 odstotkov profesorjev prihaja s tujih univerz ali podjetij, saj so tuji strokovnjaki precej bolj vajeni dela s takšnimi metodami in so bolj usposobljeni za dinamično delo s slušatelji. Z uspešno sklenjenim programom MBA na Brdu so odprta vrata vseh svetovnih univerz za pridobitev doktora.

ČE BODO SEJALI, HOČEJO TUDI ŽETI

Bodo pomurski kmetje obdelovali zemljo na Madžarskem? Možnosti se kažejo, po-buda pa je prišla iz občine Lenti v Zalski županiji. Tamkajšnja kmetijska zadruga po-nuja v zakup tisoč ali še več hektarjev njivskih površin. Zanimanje med našimi kmeti je precejšnje, saj že prve prijave kažejo, da bi bili pripravljeni obdelovati okoli 800 hektar-jev njiv. Stekli so že prvi konkretni pogovori med našimi in madžarskimi predstavniki. Po rešitvi vprašanj, povezanih z državno mejo, se bo obdelava lahko začela.

ZEMLJO PONUJA KMETIJSKA ZADRUGA V LENTIJU

Občini Lendava in Lenti že vr-sto let uspešno sodelujeta, pred-stavniki pa se vsako leto pono-vno srečajo, da bi to še poglobili. Na enem od takšnih srečanj so predstavniki iz Madžarske ponu-dili našim kmetom tudi možnost, da bi obdelovali zemljo, ki je v lasti Kmetijske zadruge Szabad-ság iz Lentija v sosednji Zalski županiji. Ker je ta zemlja le ne-kaj kilometrov od meje, je bila pobuda sprejeta, ko so z njo se-znanili kmete, pa jih je nekaj ta-

Vendar dokončne besede o višini zakupnine še niso rekli, saj se je med tem časom spremenila vred-nost šilinga in se bo potrebno pogovarjati o nižjih zneskih, ki bodo za naše kmete sprejemljivi.

NAJPREJ REŠITI OVI- RE NA MEJI

Če je sprva kazalo, da bodo naši kmetje že lahko opravili je-sensko setev na madžarskih pol-jih, pa so se zaradi nastalih poli-tičnih razmer v Sloveniji zadeve zavlekle in je jasno, da pred po-mladjo zakup ne pride v poštev. Še vedno so namreč vprašanja,

ke veljajo tudi za veterinarsko in-špekcijo, v Sloveniji pa je že pri-pravljen odlok o ustanovitvi ob-mejnih veterinarskih postaj (vključuje tudi prehod v Dolgi vasi), vendar podobno kot odlok o fitopatološki službi zaradi Bri-onske deklaracije miruje. Tudi na madžarski strani so se o teh vprašanjih že pogovarjali v župa-nijskih ustanovah in na madžar-skem kmetijskem ministrstvu in jih bodo rešili takoj, ko bodo urejena na naši strani. Vprašanja pa postajajo v zadnjem času še toliko bolj aktualna, ker se zara-di razmer na Hrvaškem vse več prometa iz Madžarske usmerja čez mejni prehod v Dolgi vasi.

ZAENKRAT ŠE VELJA ZVEZNI CARINSKI ZA- KON

Z obdelovanjem polj na Madžarskem se pojavlja več proble-mov, ki jih bo potrebno ustrezno rešiti, saj bomo le tako zainteresirali naše kmete, da bodo orali in sejali čez mejo. Carinska slu-žba na slovenskih mejah zaenkrat dela še po zveznih carinskih predpisih, ti pa niso ravno naklon-jeni reševanju teh vprašanj. V prvi vrsti se pojavlja predvsem vprašanje vnosa kmetijskih pridelkov v Slovenijo, saj po seda-njih predpisih brez plačila carine to ni možno. Za vnos pridelkov veljajo uvozni režimi, za posame-zne poljščine pa so različni. Pri sladkorni pesi, beli koruzi in drugi koruzi velja prost režim uvoza, medtem ko je uvoz rume-ne koruze in pšenice količinsko omejen in je zanj potrebno ustrezno dovoljenje. Za te pridelke pa je potrebno plačati carinske daja-tve, ki znašajo za rumeno koru-zi 27, za sladkorno peso 26 in za pšenico 21 odstotkov, če je cena pšenice pod 3,5 dinarja, pa je tre-ba plačati še dodatno carino. Brez plačila carinskih dajatev je po sedaj veljavnih predpisih mož-no vnašati le dvoletniške pridelke, vendar to ureja posebna meddržavna pogodba in ne carinski zakon. Jugoslavija ima takšno pogodbo sklenjeno z Avstrijo, ne pa tudi z Madžarsko. Med moratorijem predpisov ni mogoče spreminjati, vendar pa bo to potrebno upoštevati v novi slovenski carinski zakonodaji, ki jo že pripravljajo. Še enostavnejša pa bi bila meddržavna pogod-ba, ki bi jo sklenili Slovenija in Madžarska, ta pa naj bi vpraša-nja urejala na podoben način kot za dvolastnike v Avstriji. Pridelava na Madžarskem namreč ni mogoče enačiti z uvozom kmetij-skih pridelkov, saj gre v bistvu za podobno pridelavo, kot jo imajo naši kmetje v Avstriji, razlika je le, da je pridelava na osnovi za-kupne pogodbe.

Drugo vprašanje je prenos mehanizacije in predmetov na Madžarsko, vendar mora to rešiti madžarska stran. Predstavniki naše carinske službe predlagajo kot eno od možnosti, da se na meji izpolni le poseben obrazec, ki sicer velja v potniškem prometu. Predstavniki kmetijske zadru-ga v Lentiju so pripravljene oskrbeti naše kmete z ustreznim re-produkcijskim materialom, zato bo potrebno rešiti tudi iznos denarja za plačilo.

KDO BO POTEKNIL DALJŠI KONEC?

Dejstvo je, da so za takšno so-delovanje zainteresirani naši in madžarski predstavniki, vendar je vprašanje potrebno urejati re-alno, da niti eni niti drugi ne bo-do prizadeti. V lendavski kmetij-ski zadrugi pravijo, da je po seda-njih pogojih to sodelovanje

Kmetijska zadruga v Lentiju ima 7500 hektarjev zemljišč, od katerih je polovica njiv, vendar je za njihovo obdelavo vedno manjše zanimanje. Okrog tisoč hektarjev njiv, ki so v večjih kompleksih, nekatere površine pa so tudi meliorirane, so zato po-nudili v obdelavo kmetom iz Pomurja.

veliko zanimivejše za madžarsko stran, saj je zanje to čisti izvoz. Če bi naši kmetje kupovali mine-ralna gnojila na Madžarskem, bi to pomenilo izvoz gnojila, saj bi ga plačali v trdni valuti, podobno pa velja tudi za plačilo zakup-nine. Slednja je tudi previsoka in za kmete nesprijemljiva, saj bi po sedanjih pogojih morali kme-tje zanj dati skoraj tretjino pridelka. Pri nas znaša zakupnina od 600 do 800 kilogramov pšeni-ce za hektar in višja zakupnina ni sprejemljiva tudi na Madžar-skem, čeprav je res, da so tam površine veliko večje in je zato obdelava lažja. Postavlja pa se tudi vprašanje, kako bo s krediti-ranjem te pridelave, saj bi se kmetje odločali v glavnem za večje površine, nekaj deset hek-tarjev, za to pa sami nimajo po-trebnih sredstev. Kmetje se bodo odločili za pridelavo, če bodo vi-deli tudi svoj račun, zato je to potrebno upoštevati pri vseh na-daljšnjih dogovarjanjih. Če je Slovenija zainteresirana za hra-no, bo takšno sodelovanje goto-vo spodbujala z ustreznimi pred-pisi, prav tako pa se bo zahteval naših kmetov morala prilagoditi tudi madžarska stran, saj bodo sicer njihova polja neobdelana.

ZAKAJ MADŽARI PO- NUJAJO ZEMLJO?

Manjši se sprašujejo, zakaj Madžari ponujajo zemljo v za-kup našim kmetom, zato smo se odpravili čez mejo in obiskali Kmetijsko zadrugo Szabad-ság v Lentiju, ki ima v lasti vse te površine. Zadruga je bila ustanovlje-na leta 1961 in razširjena leta 1974 z manjšimi zadrugami in danes obsega območje 13 vasi med Redicsem, Dobro in Novo. Zadruga ima okrog 7500 hektar-jev skupnih površin, od katerih je več kot polovica njiv, 1000 hektarjev je gozdov, ostalo pa so travniki in pašniki. Od skupno 470 zaposlenih jih je 130 v kme-tijstvu, ki ustvarja 40 odstotkov celotnega dohodka, ostali so v industriji, saj so v okviru zadru-ge še tovarna čevljev, šivalnica, lesnopredelovalni obrat in mle-karna, posebej pa še gradbena brigada in prevoznništvo s 14 ka-mioni. Zapišimo še, da ima za-druga 22 traktorjev, s katerimi obdeluje omenjene površine.

Kot so nam povedali, razmere za kmetijstvo tudi na Madžar-skem niso rožnate, saj se srečujejo s presežki pridelkov, ki jih je težko prodati, pa tudi cene niso spodbudne. Če so imeli še pred slabim letom v zadrugi 120 plemenskih svinj in so dali v pitanje kmetom 2500 prašičev, zdaj ni-majo niti ene. Odkupne cene prašičev so se namreč v pol leta znižale s 76 na 50 forintov, zato se prašičev ne splača rediti. Po-dobno je tudi v govedoreji, kjer zadnje čase delajo z izgubo, država pa tovrstno prirejo celo

omejuje. Zadruga ima zdaj še okrog 600 krav in 170 pitancev, vendar postaja reja krav mleka-ric vedno bolj neizpolniva. V la-stno mlekarstvo so lani oddali 3 in pol milijona litrov mleka, približno toliko pa so ga odkupili še od kooperantov, vendar tudi to težko prodajo. Letos so prodali 400.000 litrov smetane v Karlo-vac in Celje, vendar se je zaradi političnih razmer zaprlo tudi to tržišče.

Pred dvema letoma so posku-sali tudi s purami, vendar brez uspeha, in so se namesto njih

ki lastnih površin sicer nimajo, lahko pa dobijo zemljo v najem od zadruge, ki na njihovo željo opravi tudi vsa strojna dela. V glavnem so to mali kooperanti, nekaj pa je tudi večjih, takšnih, ki so vzeli v najem tudi krave. Kot smo že zapisali, pa tudi zani-manje za to upada, saj država omejuje pridelavo in temu pri-gaja tudi odkupne cene. Tako dobijo le 80 odstotkov oddanega mleka (osnova je lanska pridelava) plačanega po redni ceni, ostalo pa po zelo nizki in se je skoraj ne splača omenjati. Drža-

POGOJI NAJ BODO SPREJEMLJIVI

Janez Horvat iz Trnja je eden od pomurskih kmetov, ki so med prvimi pokazali zanimanje za obdelavo madžarskih polj. Če bi imeli možnost za zakup ugodne, bi vzel do 50 hektarjev, saj se je preu-me-ril v govedorejo, površin za pridelavo krme pa mu primanjkuje. Sedaj obdeluje okrog 21 hektarjev zemlje, od tega jih ima 12 v najemu. Dar je zemljo v teh krajih težko dobiti, pa tudi površine niso primerne. Horvatovi so pred tremi leti zgradili nov hlev za 50 pitancev, tako da zdaj redijo okrog 60 glav, pravkar pa končujejo še en hlev s 40 glavi. Če bi vse nared, bo v hlevih do 90 pitancev in 15 krav, če bodo želeli za vse pridelati dovolj krme, pa bodo potrebovali še več zemlje. Zakup na Madžarskem je zato še posebej zanimiv, vendar pod ustreznimi pogoji. Janez pravi, da je za zakup pripravljen dati 800 ki-logramov pšenice po hektarju, ustrežno pa bo treba urediti tudi me-nosti prenosa pridelka čez mejo. Če bo vzel v zakup madžarska polja, bo na njih prideloval pšenico in koruzo, saj ima za nameni ustreznih mehanizacij. Res da so te površine nekoliko oddaljene, a so zato pridelovalni stroški ne bi smeli biti bistveno večji.

odločili za ovce. Zdaj jih imajo 1600, celotno čredo pa so dali v najem ovčarju, ki je prišel iz vzhodnega dela države, in pravi-jo, da je to še kar donosen posel. Vse, kar pridelajo od volne in mleka do prirastka, je njegovo, po 5 letih pa mora vrniti 1600 ovac. V zakup so mu dali tudi 250 hek-tarjev manjplodne zemlje in v za-drugi pravijo, da ta ovčar letno

va pa spodbuja tudi opuščenke živinoreje, in sicer so za vsako kravo, ki so jo dali v zakup, poleg plačila dobili še 10.000 forintov nadomestila.

SO REŠITEV POMUR- SKI KMETJE?

Zadrugi v Lentiju se torej na madžarskem tržišču ne ponuja

V kmetijski zadrugi Szabad-ság v Lentiju pravijo, da se trenutno tudi živinoreja ne splača. Zdaj še imajo 1600 krav in 170 pitancev v lastnih hlevih, vendar razmišljajo o zmanjšanju. Madžari na tem območju redijo holštajnsko pasmo, krave z jo o zmanjšanju. Madžari na tem območju redijo holštajnsko pasmo, krave z jo o zmanjšanju. Madžari na tem območju redijo holštajnsko pasmo, krave z jo o zmanjšanju.

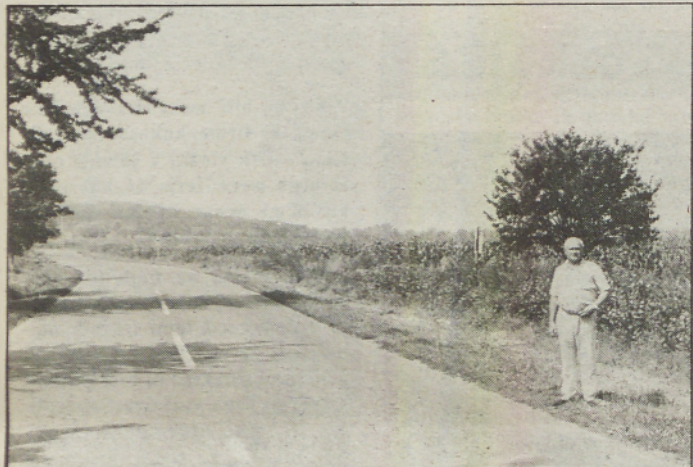
»obrne« okoli 2 milijona forin-tov.

Tudi pridelovanje koruze in pšenice ni več donosno, saj se je za njihove pridelke tako rekoč zaprlo rusko tržišče, in tako se znižujejo tudi odkupne cene, medtem ko cene reprodukcijskega materiala tudi pri njih naraš-čajo. Če so še lani dobili za 100 kilogramov pšenice 560 forintov, je letos cena padla na 500 forin-tov, okrog 600 forintov pa bodo letos dobili tudi za koruzo, med-tem ko so jo še lani prodajali od 600 do 1000 forintov.

Za pridelavo pa ne kažejo za-nimanja tudi njihovi kooperanti,

obetavna prihodnost, zato so do-dali ponudili zemljo v zakup slo-venskim kmetom. To je zanje na-mreč ena od najboljših rešitev, da še več površin ne bi ostalo ne-obdelanih. Interesno je, da so obojestranski in potrebno bi jo bilo ustrezno izkoristiti. Naši kmetje so že pokazali zanimanje in voljo do dela, tisti, ki se anga-žirajo o sodelovanju, pa bodo morali najti takšne rešitve, da bodo ustrezale vsem. Naši kme-tje bodo namreč orali in sejali madžarska polja le takrat, če bo račun pokazal, da se jim splača.

Ludvik Kozar

Na teh površinah raste zdaj še zadruga koruza. Jih bodo že spomladi obdelali na-ši kmetje?

koj pokazalo pripravljenost, da bi to zemljo obdelovali. Največ jih je seveda iz lendavske občine, za obdelovanje zemlje na Madžarskem pa se zanimajo tudi kmetje iz soboške in ljutomerske občine. Kot nam je povedal Mi-ran Lovrin, ki je v lendavskem izvršnem svetu odgovoren za kmetijstvo, se je doslej že prijavi-lo 14 kmetov, ki bi bili pripra-vljeni vzeti v zakup okoli 800 hektarjev polj, gotovo pa bo in-terestov še več.

Prvi konkretni pogovori o tem so bili že spomladi v Lentiju, ko je tamkajšnja zadruga ponu-dila v zakup okrog tisoč hektar-jev kmetijskih površin, lahko pa tudi več, saj so možnosti tako re-koč neomejene. Površine so v ustreznih kompleksih in tudi pri-merne kakovosti, saj so nekatere celo meliorirane, vse pa so le ne-kaj kilometrov od državne meje. Zadruga ponuja zemljo v zakup za 5 let, zakupnina pa naj bi znašala od 2000 do 3000 šilingov let-no. Te kmetije ne bi plačevali ne-posredno zadrugi v Lentiju, pač pa bi Slovenija v ustreznih proti-vrednosti Madžarom dobavila kmetijske stroje in mehanizacijo.

PREDNOST V VELIKIH POVRŠINAH

»Naša kmetija trenutno obdeluje 28 hektarjev zemljišč, od tega imamo v najemu kar 20 hektarjev,« pravi Stanko Sobočan iz Žižkov, ki je med prvimi zvedel za možnosti obdelave madžarskih polj. Ta po-lja so zanj še toliko zanimivejša, ker so v večjih kompleksih, kar pa ne velja za domače površine. To že dovolj zgovorno potrjuje podatek, da je letos 23 hektarjev koruze zasejal kar na 48 parcelah, z večjo kmetijsko mehanizacijo pa je takšne manjše površine težje obdelova-ti. Povrhu vsega pa je zemljo tudi v teh krajih težko dobiti v najem. Če bodo ugodne možnosti, bo na Madžarskem vzel v zakup okrog 50 hektarjev njiv, za to pa bi potreboval še en traktor. Bilo je nekaj obljub, da bodo ti kmetje lahko dobili mehanizacijo tudi na posojilo, vendar zaenkrat ostaja še vse odprto, tako kot ostajajo odprte mož-nosti obdelovanja čez mejo.

Vsekakor pa Sobočanovim že zdaj primanjkuje površine za do-volj krme, saj je v njihovih hlevih prostora za 90 glav govedi. Tačas jih nekaj še manjka, saj so težave s polnjenjem hlevov. Največji pro-blem je v tem, ker hlevov ne more napolniti naenkrat, zato prihaja tu-di do razlik med pitanci. Največji problem so seveda obresti, saj Stanko zdaj pita od telet do končne teže, zato razmišlja, da bi pital le do 200 kilogramov, nato pa bi z mesno industrijo sklenil dogovor o storitvenem pitanju.

S KROMPIRJEM PRIDELALI IZGUBO

Letošnji pridelek krompirja sicer ni rekorden, saj je junijska suša napravila svoje, zaradi julijskega in avgustovskega deževja pa se bojijo, da bo krompir, ki je na težjih zemljah, slabše obstojnosti, saj ni dozorel. So pa pridelovalci s pridelkom kljub temu zadovoljni, niso pa s ceno, saj ta ne pokriva niti pridelovalnih stroškov.

Zaradi dokaj dobre lanske odkupne cene so pomurski pridelovalci letos krompirju namenili nekoliko več površin, žal pa so ga letos pridelovali z izgubo, saj se odkupna cena tako rekoč ne razlikuje od lanske, če jo primerjamo z vrednostjo tujih valut, pa je veliko slabša. Če so pridelovalci lani dobili za kilogram krompirja 0,50 nemške marke, letos zanj ne dobijo niti 0,20 marke, saj dosega cena le okoli 3,5 dinarja za kilogram.

Na območju Temeljne zadrzne organizacije Beltinci, kjer so doma največji pridelovalci krompirja, so ga letos imeli na 500 do 600 hektarjih, računajo pa, da bodo kmetje ponudili v odkup okoli 5 tisoč ton tržnih presežkov. Žal pa se poleg nizke cene srečujejo še s slabim povpraševanjem, saj so izgubili nekatere znane kupce v južnih delih države. Še lani so ga precej izvozili v Bosno in na Hrvaško, letos pa jim je ostalo le slovensko tržišče, zato zdaj iščejo kupce tudi v tujini. Okoli 200 ton so ga že izvozili v Italijo, vendar tudi tu cene niso zadovoljive, saj za kilogram najboljšega krompirja pridelovalci dobijo le 3,80 dinarja. Od 500 do 1.000 ton krompirja bodo v Italijo izvozili še jeseni, dogovori za izvoz pa tečejo tudi s Švicarji. So

pa velike možnosti za izvoz v Rusijo, vendar je zaradi plačila tvegan. Na domačem tržišču bodo do zime prodali okoli 2.000 ton krompirja, preostale količine pa bodo uskladiščili in jih dali na trg spomladi. Na tem območju pridelujejo tudi nekaj semenskega krompirja, vendar so to pridelavo zaradi dragega semena omejili, pa tudi sicer je zaradi uvoza semenskega krompirja domače težko prodati.

V temeljni zadrzni organizaciji v Beltincih pravijo, da bodo od kmetov prevzeli vse ponujene količine, vendar ga bodo le-ti dobili plačanega šele takrat, ko ga bo prevzelo tržišče. Kako pa vse to očitno na pridelavi v prihodnjem letu, je težko napovedati, vendar v zadrži pravijo, da ima to območje že tradicijo in površine ne bodo ostale prazne. To še toliko bolj, ker so se mnogi pridelovalci opremili z ustreznimi mehanizacijami, vendar se bojijo, da bodo manjša vlaganja in bo zato tudi pridelek slabši. Ta je zdaj sicer nad slovenskim povprečjem, saj dosega okrog 20 ton na hektar, vendar s tem vse možnosti še niso izkoriščene. Manjši pridelki dražijo pridelavo, saj so v kmetijskem inštitutu izračunali, da je lastna cena kilograma krompirja

pri hektarskem pridelku 20 ton 6,30 dinarja, pri 14 tonah pa že 9,24 dinarja.

Tudi v lendavski kmetijski zadrži se pridelovalci krompirja srečujejo s podobnimi težavami. Ti bodo letos ponudili tržišču okrog 2.000 ton tržnih presežkov, pretežno pa je to sorta dezire, ki so jo v prejšnjih letih pridelovali za druge republike, slovensko tržišče pa je ne sprejema. Letos jo bodo preusmerili v izvoz, 500 ton so poskusno že izvozili v Italijo, pravijo pa, da je izvoz na to tržišče tako rekoč neomejen.

S problemi nizkih odkupnih cen so se pridelovalci krompirja srečevali že večkrat, zato so v Beltincih še vedno ideje o predelovalnem obratu, da bi pridelek tako čim bolj ovrednotili. Žal pa so časi za uresničitev teh zamisli zdaj zelo neugodni, vendar kljub vsemu upajo, da bodo že kmalu kupili linijo za pakiranje krompirja, ki bo namenjena predvsem izvozu. Projekti za to so izdelani, vložili pa so tudi zahtevek za sredstva, ki bodo namenjena demografsko ogroženim območjem. Resno pa razmišljajo tudi o predelavi, vendar bo potrebno še prej temeljito raziskati tržišče.

Ludvik Kovač

Kmetje se nad letošnjim pridelkom krompirja ne pritožujejo, skrbijo pa jih cene, saj s 3,5 dinarja za kilogram ne pokrivajo niti pridelovalnih stroškov.

Jesenski izbor herbicidov za ozimna žita

Stekle so priprave za jesensko setev. Pidelovalci razmišljajo o izboru ali že kupujemo reprodukcijski material. V sredstvih obveščanja smo že svetovali izbor sort pšenice, ječmena in rži, danes pa želimo okvirno nakazati, katere herbicide bi kupili, da bi jih lahko uporabili jeseni, oziroma če so slabe vremenske razmere, jih uporabimo še spomladi. V ozimnih žitih uporabljamo herbicide proti travnatim in širokolistnim plevelom. Če poznamo sestavo plevelov, lahko uporabimo samo ene ali druge, če pa plevelov ne poznamo, uporabljamo kombinacije.

Dicuran 500 FW — herbicid, ki se uporablja za zatiranje enoletnih plevelov v ozimni pšenici in ječmenu. Izrazitejšje je njegovo delovanje na plevelne trave (srakoperec), ne zatire smolenca. Uporablja se jeseni pred vznikom ali po njem ter spomladi v količini 3–4 l/ha.

Tigrex — herbicid na podobni osnovi kot dicuran. Zatire semenke trave in nekatere širokolistne plevela, ne zatire smolenca. Uporablja se v ozimni pšenici in ječmenu pred vznikom 3–5 l/ha oziroma spomladi ob razraščanju 2,5–3,5 l/ha. Omejitve v uporabi pri močno kislih tleh — pH pod 5,8.

Dicuran forte — herbicid z dodatkom iz nove skupine, tako da je njegovo delovanje razširjeno tudi na trdovratne plevela, kot so smolenec, divja mačeha, jetičnik, kamilica ipd. V ječmenu se še koristi samo po vzniku, v pšenici pred vznikom jeseni ali po njem spomladi zelo zgodaj — to je do razraščanja. V kolobarju ima omejitve; detelje in lucerno lahko sejemo šele čez 24 mesecev oz. odsvetujemo uporabo v tleh s kislostjo nad pH 6,5. V ječmenu se uporablja 1,5 kg/ha oz. v pšenici do 2 kg/ha.

Quartz — herbicid, ki zatira enoletne trave (smolenec, latovka) in širokolistne plevela (smolenec, jetičnik, divja mačeha, ščit, kurja čreva, zebart ipd). Uporablja se jeseni pred vznikom oziroma po njem, ko imata ječmen ali pšenica 2–3 liste. Ne svetujemo uporabe pri poznih setvah. Odmerki so 0,3–0,5 l/ha.

Arkade 80 — herbicid, ki zatira širokolistne plevela (smolenec, mrtva kopriva, rosnica, bela metlika, jetičnik ipd.) in nekatere travne plevela (srakoperec, latovka, lisijci rep). Slabše zatira divjo mačeho, mak in pasjo kamilico. Uporablja se v ozimni pšenici pred vznikom ali takoj po njem ter v ozimnem ječmenu in grahu 4–5 l/ha pred vznikom posevka in plevelov.

Strok. sod. za poljedelstvo
Kmetijska svetovalna služba
Geza Džuban, dipl. inž. agr.

Sadje je zdravje

Obojega je v Evropi premalo in tega se zavedajo tudi pomurski sadjarji. Pomurski sadjarji so spomladi ustanovili prvo območno sadjarsko društvo v Sloveniji. Vključili so se razni individualni pridelovalci kot tudi vrtničarji, ki si želijo pridelati čim več zdravega in kakovostnega sadja, saj je Pomurje bilo in je idealno za pridelavo sadja. Člani iz vseh pomurskih občin so poleg strokovnih predavanj opravili tudi praktična dela v sadovnjakih, organizirane pa so bile tudi strokovne ekskurzije v Avstrijo, Madžarsko ter doma v Sloveniji. Članom so predavali in praktično prikazali vsa nujna opravila strokovnjaki KZ Panonke ter višje agronomске šole iz Maribora. Posebno je potrebno omeniti dipl. inž. agron. Franca Lombergarja iz Maribora in domačina dipl. inž. agron. Vlada Smodiša.

Med letom so bila obravnavana in prikazana vsa dela in vse sadne vrste od izbire podlag, cepitve, vzgoje, vseh vrst rezi, obdelav, zaščite, obiranja in skladiščenja. Obisk je bil ves čas množičen. Dobra udeležba je bila tudi na strokovnih ekskurzijah, žal na najbolj kakovostno v Avstrijski sadni vrt pa slaba, kar dokazuje našo stopnjo razvoja pri individualnih sadjarjih. Potrebno je poudariti, da je Avstrija v svetovnem vrhu pri pridelovanju in prodaji kakovostnega sadja, posebno jabolk. Pidelovalci se podrejajo strogim normam evropskega trga tako po ka-

sadikami v razdalji 80 do 120 cm na treh žicah, katerih podaljšano ogrodje rabi tudi za mrežo proti toči. Paziti je potrebno na integrirano obdelavo oz. zaščito, izbor škropiv, minimalno gnojenje, mulčenje, upogibanje vej, strokovno zeleno rez, v sadovnjakih naj so plitvice in druge biopoprave za omejitve raznih škodljivcev. Aktualne so tele vrste jabolk: alred, elstar, idared, navadni in rdeči jonagold, nove vrste zlatega delišesa, carjevci (kron-princ), gloster, zlati in rdeči boskop, vmes pa še nekaj ranih in drugih vrst.

Omeniti je potrebno vse standardne vrste hrušk, primerne za hladilnice, novejšje vrste breskev, sliv in jagodičevja. Zelo aktualen pa je žlahten bezeg, ki ga svetovna živilska industrija vse bolj uporablja kot naravno barvilo. Ob Jabolčni cesti nedaleč od Glaisdorfa je tudi sadjarski muzej, kjer je možno najti tudi marsikaj iz Slovenije, med drugim dobite tudi sveže sadje in vse vrste izdelkov iz sadja ter podatek, da se vse te 4- do 10-hektarske kmetije preživljajo s sadjarstvom na hribovitem predelu.

Povsod stojijo lični čebelnjaki. Zakaj, menda ni potrebno pojasnjevati. Društvo sadjarjev želi pritegniti čim več članov, da bi pridelali več kakovostnega sadja. V naših sadovnjakih smo opazili še mnogo nestrokovnih posegov, s tem pa tudi nepotrebnih stroškov in slabe volje sadjarjev.

Milan Kelhar

Inž. Vlado Smodiš: »To zmorejo tudi naši ljudje!«

kovosti kot količini. Kakovostnih jabolk je na evropskem trgu premalo, zato imajo naši sadjarji še vedno možnost vključitve. Jabolane vzgajajo na podlagi Mg v eni vrsti v razdalji do 4 m, med

Grozdje že zori

Kmetijski zavod Maribor opravlja vsako leto pred trgatvijo meritve zrelosti grozdja v podravskem vinorodnem rajonu. Prve meritve so opravili letos že 15. avgusta pri sortih rizvanec, čez teden dni pa pri vseh sortah v mariborskem vinorodnem okolišju. Meritve so nato opravili še 29. avgusta in 5. septembra, pri slednjih v vseh okolišjih podravskega vinorodnega rajona. Analiza podatkov in primarjava z letnikom 1990 je pokazala, da letošnje dozorevanje zaostaja v povprečju za 10 do 12 dni, za nekaj dni pa zaostaja tudi za letnikom 1989, ki je bil prav tako nekoliko poznejši. Po sladkorju se letošnji letnik najbolj približuje tistemu iz leta 1987, podatki pa tudi kažejo, da je med 29. avgustom in 5. septembrom dnevno porasla sladkorna stopinja od 1 do 1,8 Oechslejeve stopinje. Lahko bi torej sklepali, da se bo trgatve letos začela nekoliko pozneje, vinogradnike pa kaže že zdaj opozoriti, da razmišljajo o posebnih trgatvah, lahko pa še tudi dodatno kaj postorijo, da ustvarijo ugodnejše razmere za dozorevanje grozdja.

L. K.

PREDSTAVLJAMO NAJ-KMETIJE POMURJA 8

IZ ŠVEDSKE NA KMETIJO

Kmetija Alojza Spindlerja je ena od lepo ohranjenih starejših domov v Buncanih s hišno številko 7. To, po čemer se močno razlikuje od drugih, je lepo urejena okolica stanovanjske hiše in gospodarskega poslopja ter ogromno rož, ki so okusno razvrščene in v primernih posodah.

Spindlerjeva kmetija je značilna nižinska kmetija na Murskem polju, kjer se pet družinskih članov ukvarja z rejo krav molznic, mladega pitane goveda in kasaških konjev. Obdelujejo sedem hektarjev zemlje. Ogleda s cestne strani je manj primerna, ker pa je lepo urejena, ne moti preveč.

Zato pa smo toliko bolj veseli »žive meje« ob vhodu na dvorišče. Tudi na dvorišču sta trta in gramoz, krasi pa ga lepo obnovo- vljen lesen vodnjak, ki je resda bolj za okras. Kdor si želi ogledati zares lepe hibiskuse, že prava mala drevesa, naj obišče Spindlerjeve gospodinje.

Ob tem moramo omeniti še eno zanimivost: žena Marica in hčerka Rose Marie imata še vedno švedsko državljanstvo. Marica je že s sedmimi leti odšla na Švedsko in prišla nazaj 1971. Jeta, ko ji je bilo 15 let. Tako Marica kot hčerka prav obožujeta rože in preštudirata vse revije, ki pišejo o urejanju okolice doma. Poleg hibiskusa je njihov največji okras tudi plazeča vrtnica. Zamerimo jim lahko salonitne plošče na delu strehe, sicer pa je razporeditev objektov na kmetiji več kot primerna. Gospodarski del je popolnoma ločen od stanovanjskega, v ozadju pa je tudi vežbališče za kasače.

Tudi v Buncanih lahko najdete precej lepo urejenih kmetij. Ena od njih je tudi kmetija Alojza Spindlerja.

FRANCEKOV PREMISLAVANJE

Podrobnosti po isteku brlonske deklaracije

MADŽARI PONUJAJO VEČ KOT TISOČ HEKTAROV ZEMLJE

Ze od marca poskušajo pogovori med slovensko in madžarsko stranjo, da bi slovenski kmetje obdelovali tako velika meja. Pobuda je prišla iz Madžarske, ki ponuja več kot 1000 hektarov zemlje. Trej izmed njih je v Lendavi zbrani pred- urani meje. »Janer Sever, upravnik ob- »Gornji Radgoni, pa je predstavljal način av- »ko, saj veljajo za glavne pridelne površ- »vendar bo kmalu maritaki domače »žanje.

Lepo! Okoli nas je ogromno neobdelanih površin, zanimamo pa se za zemljo v tujini!

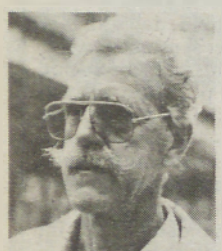
AGROTEK

KOMU DATI SOBOŠKO VOJAŠNICO?

ŽIVLJENJE BREZ DELA

ANKETA

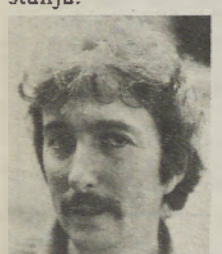
Po umiku jugoslovanske vojske iz Pomurja sameva tudi soboška vojašnica, ki je bila precej časa sedež obmejnih vojaških enot. Ker gre za precej zgradb, večinoma pritličnih, in večje zemeljske površine, so se v javnosti že pojavile razne pobude, kako bi kazalo najbolje izkoristiti prazne prostore. O tem smo povprašali nekatere naključne osebe na ulicah Murske Sobotice, ki so nam zelo različno odgovorile.

DANILO FUIS: Po mojem bi soboško vojašnico lahko uporabili v društvene namene. Marsikatero društvo namreč nima lastnih prostorov in bi jim prišli zelo prav, saj se marsikdaj sestajajo v zasebnih hišah, kjer shranjujejo tudi inventar in opremo. Za to se ogrevamo tudi v soboškem društvu za vzgojo in varstvo ptic, saj imamo veliko kletk in drugega inventarja.

JELKA HORVAT: Potihopam, da bo v soboški vojašnici, kjer je tudi skladišče teritorialne obrambe, našla svoje mesto slovenska vojska. Sem bi se torej lahko preselil štab TO in tu skrbel za izurjenost svojih vojakov. To bi bila po mojem najbolj racionalna rešitev, še posebej, če so prostori za nastanitev v dobrem stanju.

KAREL MAJC: Zavzemam se, da bi te prostore namenili solidarnostnim stanovanjem, zlasti mladim družinam, ki jih je vedno več. Veliko družin si namreč ne more privoščiti stanovanja v dragih blokih, soboško vojašnico pa bi lahko uredili kot nekakšen provizorij. Drugi del vojašnice pa bi lahko namenili za potrebe teritorialne obrambe.

IŠTVAN ŽALEK: Predlagal bi, da bi vojašnico preuredili v kulturno poslopje, od česar bi imelo koristi ljudstvo. Predvsem mislim na mladino, ki bi se tam lahko naučila kaj lepega in koristnega za svoje življenje. Sem pa proti temu, da bi vojašnica še naprej služila vojaškim namenom, saj se ob dejanjih okupatorske vojske zgrozimo.

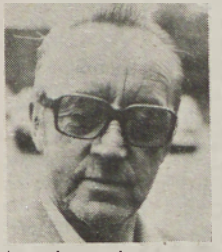

BILJANA BONDŽA: Škoda bi bilo, če bi ti objekti propadli in jih ne bi primerno izkoristili. Ogrevam se za to, da v teh prostorih najde svoje mesto slovenska teritorialna obramba, saj je v bližini tudi skladišče orožja, na voljo pa je tu-

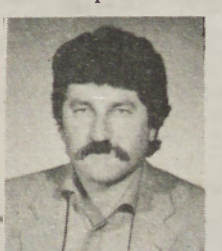
di velik prostor za urjenje vojakov. Tu bi lahko uredili tudi center teritorialne obrambe za Pomurje.

FRANC MARIČ: Če ni posebno moteče, da je skladišče orožja tako blizu mesta, podpiram ureditev centra teritorialne obrambe za Pomurje. Drugače pa se ogrevam za širitev vrtnarije na ta prostor, kjer bi lahko pridelovali veliko domačih povrtnin in zelenjave ne le za potrebe Murske Sobotice in njene okolice, ampak tudi za mariborsko območje.

LUDVIK ŠAVAL: Vojašnico bi morda dali kakemu podjetju, ki bi tu lahko uredilo svoje skladišče. Vemo namreč, da teh prostorov v Murski Soboti zelo primanjkuje. Za kako večjo dejavnost pa verjetno ni realnih možnosti. Pritlične stavbe niso primerne za stanovanjske namene.

JOŽEF ŠTEFAN KRAJCAR: O tem nisem kaj dosti razmišljal, toda zdaj se mi, da bi bili sedanji prostori soboške vojašnice najprimernejši za potrebe naše teritorialne obrambe, ki bi tu lahko imela center za širše pomursko območje. Drugih možnosti vsaj za zdaj ne vidim.

MIRKO DONŠA: Če so prostori še uporabni, menim, da bi se vanje lahko naselila teritorialna obramba s sedežem za celotno Pomurje. Poleg tega je poleg tudi skladišče orožja. Drugače pa bi te prostore morda lahko uporabili za nekatere manjše proizvodne dejavnosti.

BOJAN KOLOSA: Celotni kompleks soboške vojašnice z okolico bi lahko priključili bližnjemu športnemu centru, kjer so mestno kopališče in številna igrišča. Ker mladi marsičesa ne vedo, kam bi se dali, bi tu lahko uredili prostore za zabavne prireditve in razne klubske dejavnosti.

Milan JERŠE

Delajmo udarniško, da bodo naši otroci imeli kje delati

«Naše podjetje je šlo v stečaj in lahko rečem, da je bil ume- ten. Takrat so nam vodilni v lmu povedali, da stečaj mora biti, da se rešijo starejših, slabotnih in slabih delavcev. Tako sem po tridesetih letih dela ostala na cesti. Morda sem tudi sama bila slaba delavka, toda žalostno, da so to ugotovili, če sploh so, po tridesetih letih. Vem, da so meni takrat rekli, da sem na cesti, saj imam avto in hišo.

Zelo dobro se spomnim tistega prvega aprila, ko so izobesili seznam ter sporočili, da ob desetih moramo zapustiti delo. Enostavno nisem mogla verjeti, saj sem sodelavcem govorila, da je to le prvoaprilska šala. Toda ostali smo zunaj, čeprav smo na zborih delavcev vedno govorili, delajmo solidarno, udarniško, da bodo naši otroci imeli kje delati, in uspeli smo, saj je bil leta 1979 Varstroj po- jem v občini, množično smo za- poslovali, direktorji tistega ča- sa pa so bili nekaj posebnega.

Bila sem v bolnišnici, pa so me zjutraj vprašali, kje delam. Ne morem vam opisati, kako sem se takrat počutila, samo solze so mi tekale, odgovoriti pa nisem mogla.

Imela sem trideset let dela, pa mi za to nihče ni dal nobene nagrade, kot jih dobijo zapo- sleni, šla bom v pokoj, pa se od mene nihče ne bo poslovil ter mi izplačal odpravnino. Zato pravim, da če sta bog in pravi- ca, naj kaznuje tiste, da bodo pri teh letih, kot sem sama, ostali brez službe ter z dvema študentoma v hiši.

Samo še to bi rada povedala: V podjetju sem imela še neka- tere stvari, pa sama nisem šla ponje, saj je bilo rečeno, da jaz na tovarniškem dvorišču ni- mam več kaj iskati.»

»Nikoli nisem imel da- ru govora, vendar ved- no besedo za delavca«

»To naj bi bila tista slaba stran, ki me je pripeljala na uli- co, pa čeprav sem v podjetju delal prav od začetka. Spom- nim se leta 65, ko nas je že de- lalo 45 do 60 delavcev. Takrat sem bil močno za razvoj podje- tja, za novogradnjo, saj smo bi- li svojčas najboljši v občini. In sedaj mi nekateri zabrisajo: Tako ti je treba, zakaj si se pa tako gnil za gradnjo, napre- dek, če se ne bi, morda ne bi bil na cesti. Pa smo na delav- skih svetih vedno rekli, da de- lamo za prihodnost, za naše si- nove.

V petindvajsetih letih sem delal na več delovnih mestih, bil pa sem tudi inovator in jim s svojim dosežkom še sedaj pri- hranim marsikatero devizo.

Vedno pa sem bil tudi med de- lavci, saj sem popravljal stroje. Imeli so me radi, vodilni seve- da ne. Za svoje delo sem dobil razna priznanja in diplome kot dober delavec, sedaj pa ...

Zaradi tega tri mesece nisem mogel spati in še vedno mi je hudo, ko se spomnim. Vsa ta leta, vsi ti napori, vlaganja! Ko mislim na to, mi je najtežje. Enkrat bi tudi rad dobil odgo- vor, po kakšnih kriterijih so iz- birali delavce, ki so ostali, saj preden smo šli v stečaj, so nam rekli, da bodo imeli prednost tisti z dvajset in več let dela v podjetju. Ali sem bil slab delav- ec? Po ulicah se namreč na veliko govori, da so brez dela ostali samo slabi delavci.

Mislím, da bodo le prišli boljši časi, da bodo delovna mesta, kjer se bomo lahko za- poslili, saj nismo še tako stari,

da več ne bi znali delati. Še vedno se počutim mladega, če- prav sem na videz starejši.

Kaj sedaj delam? Imam vrt in se s tem malo zabavam, da ne mislim na podjetje, ter ho- dim prijateljem pomagat v vi- nograd, seveda za hvala lepa. Sem brez zemlje in nimam ni- česar za preživljanje.

Občutka, da bi me družba zavrgla, pa le nimam, saj se po- čutim sposobnega, da bom še lahko delal, tudi manjvrednost- nega občutka nimam, vendar bi le želel, da bi to enkrat doži- vljali tudi tisti, ki so nas pripel- ljali v to.

Razšli smo se, ne da bi se po- slovili. Še to moram povedati: Ni prav, kako nam delijo de- narna nadomestila. Vzeli so tri- mesečno povprečje, vendar nas je bila večina takrat že na čaka- nju ter smo dobivali 80 odsto- tkov plače. Sedaj pa na primer

»Ali naj mu rečem, v to šolo pa ne moreš, ker ti je mati na cesti!«

»Želela sem delati kot ročna šivilja, vendar je takrat veljala učni se, da boš nekaj znal in ve- ljati. Zato sem ob majhnem otroku končala še ekonomsko šolo, sedaj pa si večkrat pra- vim, da bi le ostala šivilja, ver- jetno ne bi bila na cesti.

V podjetju nam je najprej dobro šlo, čeprav smo dosti de- lali in se marsičemu odpovedo- vali. Prva kriza pa je nastopila leta 1969, ko so nekateri ostali brez dela, vendar so jim ga na- šli na tujem. Sedaj, pred tremi leti, pa se je spet začelo in vse skupaj prišlo tako daleč, da smo šli v stečaj.

V mojem življenju so bili najhujši dnevi, ko sem izgubila starše in ko sem ostala brez de-

dobi čistilec, ki je delal do kon- ca, višje nadomestilo kot jaz za svojih šestindvajset let dela.»

To ni življenje, to je ži- votarjenje

»Delala sem dvanajst let in lahko povem, da je bila to, kar smo preživljali zadnji čas, pra- va grozljivka. Stalno so nas premeščali, nameščali, zame- njavali in se nisi imel niti komu po- tožiti. Bila sem tudi članica delavskega sveta ter na sodiš- ču, ker se nisem strinjala z de- litvijo plač.

To, kar smo v zadnjem času doživljali v podjetju, je bilo resnično grozljivo, potem smo šli v stečaj in počasi so nas po- šiljali domov. Še prej pa smo nosili potrdila o premoženju in dohodkih, ki jih sploh niso upoštevali.

Pravijo, da si mladi laže naj- dejo delo, ampak v teh razme- rah si kaj dosti ne upaš tvegati, pa saj niti nimam iz česa vzeti.

Ko me ljudje sprašujejo, ali delam, mislim, da me zafrkava- jo, pa tudi občutim, da se enim smilim, drugi pa si mislijo, da nisem bila dobra delavka.

Želim si samo to, da bi vsi imeli delo, da bi pošteno delali in za to dobili pošteno plačilo. Saj sama nisem kriva, da se je toliko let vodila takšna politi- ka.

Pogovarjam se z otrokom in mu pravim, uči se jezikov, da boš lahko šel z doma, na tuje, saj doma resnično ne vidim no- bene možnosti za delo.»

la. Grozljivo je, ko veš, da po 26 letih ne moreš v pokoj in da ni nobene druge možnosti za novo zaposlitev.

Zadnji dan sem delala dije kot drugi. Počakala sem, da so že vsi odšli, da sem se lahko zjokala. Počutila sem se, kot da bi me kdo odganjal od doma. Sedaj pa hodim na Zavod, ni teden tudi dvakrat, saj me ni sram nobenega dela. Sploh bi vse, kar bi mi ponudili, vendar je odgovor vedno negati- ven. Tako pa sedaj dobim na- soč 800 dinarjev denarnega na- domestila. Tudi mož nima ude- ne plače, sin pa je odličen uče- nec in bi rad nadaljeval šolan- nje. Ali mu sedaj naj rečem, ne moreš v to šolo, ker je mati na cesti? Prosim, da mi napišete, jo, pa čeprav nisem še nikoli. Ste videli, kako so znižali? Ra- zus za socialne stipendije? Ra- da bi videla tistega, ki je dal tak predlog, kako bi sam živel tem denarjem!

Zemlje nimam in ne vem, ka- ko naj si sama pomagam. Zato se mi krivično, da imajo tudi z urejenimi kmetijami se napo- tudi delovna mesta. Najbolj pa me je bolelo, da sem svoje delo morala predati sodelavci in jo priučeovati, da je sploh lahko začela delati.»

(Mar moremo k povedane- mu dodati še kaj? Statistika za lendarjsko občino je 1837 bre- zposelnih ali iskalcev zaposli- tve, zaradi stečaja je bilo iz- gubilo 946 delavcev in za toli- ko številkami je tudi toliko po- povedi in človeških stisk.)

Majda Horvat

JAVNA DELA

Pomoč osamljenim kmetom, ostarelim in invalidom

S svojim programom je na na- tečaju za javna dela uspel tudi soboški Center za socialno delo. Pripravil je program pomoči kmetijam, kjer živijo osamljeni kmetje, v drugem sklopu dela pa naj bi pomagali ostarelim, one- moglim ter invalidnim ljudem. Osamljenim kmetom bi pomaga- li pri popravilu propadajočih stanovanjskih in gospodarskih poslopij (predvsem popravila streh, manjša zidarska dela, be- ljenje in drugo), skupaj bi urejali okolje, pripravljali drva ter vzdr- ževali orodje.

Center pa ima tudi že evidenti- ranih 16 družin in posameznikov, ki bi potrebovali pomoč pri gospodinskih delih, do srede septembra pa bodo dokončno pripravili tudi seznam družin in posameznikov, ki bi jim z javni- mi deli pomagali. Z deli bi tako začeli oktobra vodila pa bi jih dva strokovna delavca Centra.

Izbora delavcev bo opravila Delavska univerza, ki je s pro- gramom javnih del tudi nastopi- la na natečaju, njihova naloga pa bo, da delavce primerno pripra- vijo na delo. Potrebovali bodo take delavce, ki bi znali opravljati tesarska, zidarska in druga de- la, pri pomoči ostarelim, onemo- glim in invalidnim osebam pa bi lahko sodelovale nezaposlene medicinske sestre in drugi. Na Centru bi želeli, da bi delo dobili tudi tisti brezposelni, ki pri njih prejemaajo kako družbeno denar- no pomoč.

Za projekt je Zavod za zaposlova- nje odobril 600 tisoč republiknih sred- stev, 202 tisoč pa bi prispevala občina

za nagrado delavcem, tako da bi bil njihove mesečni prejemek okoli 6 ti- soč dinarjev (seveda ob določenem številu opravljenih ur). V ta program javnih del bi za tri mesece vključili 12 brezposelnih, in če bo projekt ocen- jen kot uspešen, darbi na natečaju za javna dela spet nastopili.

Na Centru tudi upajo na pomoč krajevnih skupnosti, predvsem pri ti- stih družinah, sedaj vedo za dvanajst, ki nimajo kje vzeti gradbenega ma- teriala in lesa. V projekt pomoči osam- ljenim kmetom in ostarelim ter pomo- či potrebnim bodo zajeli vso občino.

mh

S ŠTRAJKOM

Radgonski izvršni svet je pripravil štiri programe za javna dela, čiš- čenje divjih odlagališč in občestnih jarkov, vzdrževalna dela na športnih objektih, pomoč ostarelim na domu ter obnova gradu. Razen obnove športnih objektov so jim v republiko odobrili ostale tri. Že sredi avgusta so nekatere delavce začeli z urejanjem okolja pri gradu, čeprav vse tri strani — izvršni svet, republiški zavod za zaposlovanje ter izvajalec del — še niso podpisale potrebne pogodbe. Izvršni svet je namreč delo pre- pustil zasebniku, Slavku Lončariču, ki je hkrati tudi član izvršnega sveta, ta pa je pred časom začel del pojasnil s tem, da bi z deli radi kon- čali pred zimo, trajala pa naj bi kar šest mesecev.

Zavod za zaposlovanje je pripravil seznam delavcev, ki so prosto- voljno sprejeli delo kot dodatek k pogodbi. Zaradi majhnega odziva ali pripravljenosti, da bi brezposelni to delo sprejeli, izvajalec pač ni imel kaj izbirati, ampak je vzel tiste, ki so prišli. Strokovni delavci, ki so opozarjali, da z deli ne bi začeli pred podpisom pogodbe, so delavcem vseeno pojasnili njihove pravice, ki jim gredo iz javnih del, to je pravica do pokojninskega zavarovanja, povračilo potnih stroškov in malic ter plačilo dela, približno 20 dinarjev za uro. Občinski izvršni svet pa je odločil, koliko bo k temu primaknil kot tako imenovano spodbudo za delo.

In prav to je dvignilo delavce javnih del na gradu, da so z deli pro- testno prenehali, vse drugo, še nepodpisana pogodba ter pikre pripombe nekaterih posameznikov, ki so jih obmetavali z grajskimi tlačani, pa je k problemu priložilo le nekoliko več olja. Delavci so namreč zahtevali ne 33, ampak 35 dinarjev plačila za uro njihovega dela. Z delom so torej protestno prekinili, nakar je bil sklican sestanek, na katerem so sodelo- vali tudi strokovni delavci soboške enote Zavoda za zaposlovanje. Dogo- vorili so se, da z deli prekinijo, dokler ne bodo urejene vse formalne za- deve, torej podpisana pogodba. Vendar si tega delavci niso želeli, zato je prekinitev trajala le dan ali dva. Spet so začeli delati ter svojemu delo- daljalcu zagotovili, da bodo odsej dobro delali, izvršni svet pa naj le prouči, če bi za delo lahko dobili 35 dinarjev na uro. Skupino je prosto- voljno zapustil le en delavec.

Majda Horvat

Robert Titan-Felix

BEG S SLIK

3

Ko sem razmišljal oči, se je nebo še vedno napravljalo k dežju. Oblaki so se razposajeno podili po nebu in se z vetrom igrali skrivnice. Od smeha se jim je tu in tam utrla kakšna solzica in se sprehajala po licu nedeljskega sprehajalca. Spoznala mu je v usta, da je občutil sladek okus dežja, se sklonil k dekletu, ki ga je sčepetala za ušesi, in vznemirjeno dahnil: Dež bo! Potem sta se potuhnila v skrivnišče in se predala hrepenenju. Ko je mimo okna švignila nova kapljica, sta vznemirjeno prekolovratila mesto in se skrušena vrnila domov. Ker se ponavadi ni ulilo. Ko so se oblaki naveličali vznemirjenih nedeljskih sprehajalcev, so odzvončljali drugam. Privoščil sem si ledeno kopel. Leita in leta bi poležaval v podzemnem tolmunčku, pa se mi ponavadi zagriže pod rebra hudobna misel. Potem vročičen bežljam po mestu. Tokrat sem se spomnil Radeč; tistega deževnega jutra, ko sem končno smel vojaško suknjo zabrisati v smejnjak. Utrujen sem legel in zaspal; Tirana sem pahnul v najglobljo podzemno jamo in s skalami svetopisemskih razsežnosti zadela izhode: odsev vojne se ne bo več sprehajal po mojih sanjah! Zvečer me je obiskala Mateja. Naveličan moške družbe sem ji pustil gospodovati nad majskimi livadami, o katerih sem sanjal. Potešena je odšla. Več mesecev se najina tavanja niso prekrizala, nakar se je kar naenkrat pojavila.

Rejena! — Poročil se bom s tabo! sem jo pahnul skozi vrata in zajebral po mestnih ulicah, tistih zakotnih, in si v neki beznici privoščil utih, ki ga ni potrebno dolga leta odplačevati, ki ga plačati ni pozbis, ki te ne zasleduje, dokler se ga ne naveličaš in padeš pod očitki. Morda pa tudi ta ubija, če se mu le zahoče! Sicer pa, kaj so leta trpijenja v primerjavi s trenutkom strasti, je zagotavljal Baudelaire. Potem nam je že verjeti! Skril sem se med udeje in drgetajočo razmišljanje. Bil sem razočaran... ponižan... zmeden... morebiti celo nekoliko srečen — meso in kri! Že, toda ne v Mateji! Kot sukanec me je navila okrog svojega stranja! Odmev grmečih topov je zamenjal odsev režečega plodu... odsev brezobličnega mesa in krvi — mojega mesa in moje krvi —, ki se je gnetel v človeka. Iz bližnjega gozda je v soho priskakljalo grgranje, tako podobno grgranju dekleita, ki jo prebada poten premetenec. Gibanje si je prisvojilo moje misli, udi so se mi sploščili in omehčali, kot gosonice blagi in upogljivi so se predali ekstatičnemu ritmu strasti. Predajal sem se gibanju, se mu odmikal; se spet vračal in odmikal; presrečen sem blago mikastil živo rdečo vezino masivnih zlatih vrat, edine luknje, ki je kazila neprehodnost sivnega zidu Eldorada; v svetlih puščavskih nočeh sem zrl proti odsevu zlatega mesta. Mesto je spalo; srečeval sem le nesrečneže: žive, ki svojo krivdo splovljajo na gladini kozarca, in mrtve, duhove, ki jim v nemogočni noči (ali pa res nima teh pooblastil) odpustiti krivde.

Skozi znano razpoko sem se vtihotapil v mestno kopališče in razgledal potonil na dno bazena. Nelagodja nisem spral. Natri z ledeno vodo in gol sem se enkrat prekolovratil mesto. Hladen veter, ki se mi je v vratih sprebral skozi telo, se mi je prikupil. Dišal je po smrti. Pa nisem umrl. Nisem izbranec take sreče! Kot tisti pijanček, ki se je začudno sprehodil s pogledom po svetlečem se golem telesu. Tirana sem razveselil z Matejino družbo in se med kasljajočimi delavci, ki so se odpravljali na dopoldansko moro, preselil v prestonico. Vse, vse sem jih izgnal iz spomina! Nekaj dni sem hiral med klošarji, nakar sem spei sedel na isti vlak in se odpeljal v trboveljsko podzemlje. Ko se mi je umrl, je enkrat približala, sredi premogovega prahu, sem se odločil živeti, vpsal sem se na fakulteto in po letih spei beračil pri očetu. V pisnu so bili samo denar in nekaj ljubeznivih stavkov. Mateja ni omenila. Pravzaprav ni omenil ničesar. Oče me je razumel. O mami ne morem povedati ničesar. Prezgodaj je umrla, da bi vedel. Prezgodaj, da bi sploh kaj imela razumeti. Ko je mama umrla, se je oče potuhnil, kar bi mu bilo vseeno. Stal je poleg krste, nemo premerjal tla pred njim, kar bi mu bilo vseeno. Stal je običaj zahteval; drugače pa je bil čisto vreden; oče, Nisem ga razumel. Zasovražil sem ga! Nakar se je zvečer lito priplazil k moji postelji in me pobožal po lasih; podrsal je po čelu in lase upognil proti temenu, da so kot snopi žita popadali na čelo, ko jih je izpusil. Hlinil sem spanec. Takrat sem začutil ledeno kapljico na čelu. V naslednjem pisnu sem mu izdal naslov. Trenutki, prekanji s teko in bolečo vezinno, se ustopajo kot strumni vojsčaki. Včasih jim kar verjameš. Včasih se ti zazdijo prozorni do slednjega kamenjaka. Ko pa stegneš roko v globine, se prekopicnejo kot dortine. Kakor so se prekopicnili nekaj dni pozneje. Zgodaj jutraj — še vedno sem hlinil med sanjami in življenjem — je v sobo vkorakala Mateja. Iz lavarja zajela nekaj kapljic umazane vode in me oškropila. Kot bi v mestnem parku srečala znanca, ki že lep čas ni povohal iz brloga. Otrkalo ni omenila. Ko je odšla, nisem dolgo zdržal. Obiskal sem Radeč in pri vaških ogleduhih poizvedoval po njem. Res ga ni bilo.

Skozi zamrežena okna krčme se je v zgodnji večer ozirala tišina. Ponočelo sem naslonil na rešetke in se razgledal po njej. Mateja in Pavla ni bilo. Tovornjakar je sključeno sedel na razmajanem stolu in nezanimljivo stikal za kosčki mesa v pogretem golažu. Njegove besede so izdajale jeznika, kot polh v pasti se je ujel v temo. V krčmi je bilo namreč še bolj mračno kot ponavadi; sonce se je napravljalo odložiti delovno suknjo; natakarju pa se ni zdelo vredno stegniti roko in prigrizati luč. Utrujen tovornjakar ni bil vreden solikšnega truda.

Odšel sem. Pritaval sem na teniški igrišče. Na pozabljenem hrastovem hlodu je sedelo nekaj dolgoletnih mladcev. Šopirili so se s črnimi anarhističnimi suknji, prešitimi z raznobirnimi trakovi in se pomenkovali z Matejo. Mateja se je zrinila k samemu robu odrs, gledališki sladokusci so z iztegnjenimi jeziki lezli proti njej in s kančkom pogleda preiskovali valovanje las. Kmalu so se opogumili in se povzpeli na zasnežene vrhove. Izmučeni od višinskega zraka in sikajočih vetrov so povesili poglede proti zamegljenemu hribovju, ki ga je zastirala na svit priplejena belo-modra srajčka. Po globeli so stopicali proti zamegljenemu izviru, obraslemu z donebesnimi smrekami. Med potjo so na poti vžigali in odhrali srečnika, ki bo smel pomočiti prst v ledeno vodo. Iz globlin se mi je dvignil gromek smeh; hudobno sem se nasmehnil trenutka, ko se bo izbranec sklonil, da bi zajel napoj. Zgroženo ga bo prejadrala z očmi, se namrščila ter odšla. Kot v gledališču: nemirni sladokusci lezejo proti lepotički, ki se nasmeha kot najstnica, ki v kratovi nočni omarici stakne nelepe sličice; a ko se ji prvi danek nočnega palca, se zgroženo namršči ter odide, če že ne trobe o gledališki enki. Pavel je ždel na skrajnem robu hrastovega denarja in v mislih čofotal po močvirni vodi, med žabicami je občutil varnost. Ko mu je Mateja razkazala tolmunček, je bil verjetno že mislil, da se hosta tolmunčev in močvirje zlija, pa so ji kot ponavadi zrasla kralja in je vzletela med smreke.

Nakar — mično belo krilce z uvezenim modrim robom in nekaj kamniti, ki so se v svetlobi žarometov lesketavo zlivale in razlivale: s to bodo v nekaj letih napihnil v hribovje; kratko pristrženi svetlo rjav s komaj opaznim čopkom ob levem ušesu; z nekaj prikupnimi močvirski — esejan obraz; headov teniški lopar; gazele poskakovanje po rdeči peščeni savani. Pianistka!

(DALJE PRIHODNJIČ)

BEGANJE DA, OGROŽENOST NE

Laudator profesor Bence je na pesniškem večeru Sándorja Szunyogha rekel, da je iz pesnikovega pesnjenja mogoče slišati izpoved o beganju in ogroženosti. Ne zgolj v izpovedi pesnika kot individua, kot ogroženega in iščočega tenkočutnega posameznika, marveč tudi pesnika kot glasnika madžarskega ljudstva.

Potem sem imel v tistih delih večera, ko so se pogovarjali in recitali pesmi v madžarščini, čas opazovati. Imel sem čas meriti tišino med verzi in premišljevali o tem, kako je z beganstvom in kako z ogroženostjo. Tisti modri in purpurni žamet, ki je bil obešen na steni za hrbiti nastopajočih — to je za nas Slovence nekoliko ekscesno, nekoliko neukrotljivo. Vemo, da imajo Madžari od tega pravico, da je to njihova moč, moč za beganje. Beganje, to je madžarstvo, to je njihov nemirni značaj, značaj tistih, ki so prehajali dolge razdalje, da so nas našli. Zdaj živijo z nami, toda ogroženi niso: Beganje je njihovo, ogroženost je naša. Mi smo kar za skupaj.

V RADENCIH TUDI TUJI UMETNIKI

Iz letošnjega sporeda tradicionalnega festivala komorne glasbe v Radencih posebej opozarjamo na drugi koncert, ki bo v soboto, 21. septembra, ob 20.00. Na klavirju bo nastopil priznani pianist Karl Ernst Hoffman, ki bo spremljal altistko Waltraud Maucher.

Tudi pusta je naša in njihova. Kaj bi bili mi brez puste, kakšni bi bili naši zimski vetrovi brez puste in kakšna naša poletja? Kaj bi bili oni brez puste? Kod bi lahko begali?

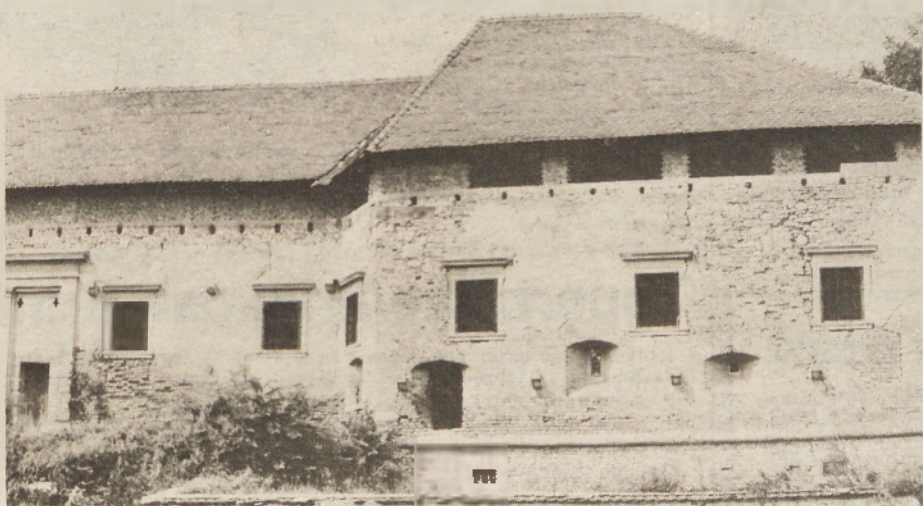
Tukaj, najbližje od vseh nastopajočih je profil bralke, ki bere Szunyogho »Halicanum-sko rapsodijo«. Njen glas je LABIALEN, dobri so ti madžarski ženski glasovi. polteni so, in njen profil je lep. Mustače, prof. Benceja, on sedi tam dalje poleg lepe Madžarke, ki tako rekoč poljublja te soglasnike v prostor, so »bečarske«. Eh, poznamo te mustače, že dolgo živimo skupaj. Obraz pesnika Szunyogha je prerokovalski.

Potem Sándor Szunyogh tudi v resnici prerokuje. Če me vprašate, kakšno bo sodelovanje med madžarsko in slovensko kulturo, kakšna bo kulturna izmenjava v prihodnje, pravi, potem bo takšna: kmalu, v nekaj dneh bo Slovenija mednarodno priznana kot samostojna država. Potem bodo med njo in Madžarsko sprejeti dogovori in neke vmes se bo našel tudi kak aneks, ki bo določal poenostavljeno obliko sodelovanja. Ne bo potrebno hoditi v Beograd po dovoljenja za uvoz knjig.

Svojo pesniško dikcijo za pesnjenje v svojem madžarskem maternem jeziku sem našel prek slovenske poezije, je rekel Sándor Szunyogh.

Štefan Smej

FRESKE IZ GRAJSKE KAPELE

Gole stene negovskega gradu čakajo na nadaljevanje del.

Skrivnost grajskih zidov pri Negovi bo kmalu pojasnjene. Grad so očistili umazanje in odpadkov, ki so se nabirali v njegovih kletih in na podstrešju dolga desetletja. Stene so »gole«, na njih pa je mogoče videti zgodovino gradnje.

Negovski grad sodi prav v vrh kulturno-zgodovinske dediščine Slovenije. Prvotni negovski grad se je razvil v začetku 14. stoletja iz strelskega dvorca. Vse od 16. stoletja do konca druge svetovne vojne je pripadal plemiški rodbini Trauttmansdorff. Ta je zgradbo obnovila in jo dozdala. Že med obema vojnama so gradu odvzeli nekaj zemlje, po vojni pa so vsi posesti nacionalizirali. Tako je grad začel propadati, čeprav je bil dolga stogletna močna utrdba in zaščita tamkajšnjega življenja in razvoja. Zanimivi so podatki, da so leta 1487 gradu polastile ogrske čete kralja Matjaža. 1683, letu pa so v slovenskogoriških krajih plenili in požigali kruci, ki pa močno utrjenega gradu niso mogli zavzeti. Oblast negovske gosposčine je bila precejšnja, vladali so namreč kar 1530 hišam, veliko problemov pa bo verjetno še zaradi odvzete posesti in vinogradov, ki so bili zelo znani in uspešni. Ko je proti koncu 19. stoletja trtna uš uničila stare vinograde, so na posesti negovske graščine zasadili nove na ameriški podlagi, ki so bili vzor sosednjim kmečkim vinogradom. O pomembnem vplivu načina vinarstva in zaščite pred škodljivci priča tudi brošura Umni vinorejec, ki jo je leta 1867 napisal Franc Jančar od Negove pri Radgoni (o tem smo že pisali).

O odkritih freskah bodo spregovorili še umetnostni zgodovinarji, najverjetneje pa so nastale okrog leta 1600, torej so bili na gradu že Trauttmansdorff.

Prav žalostno, da lahko nekdanja močna utrdba in gonilo razvoja v nekaj desetletjih tako propade. Na srečo gradu ni doletelo najhujše, saj so streho pravčasno obnovili. Občina Gornja Radgona si že dolgo prizadeva, da bi grad oživil z republiško pomočjo ali brez nje. Štem namenom so maja lani podpisali pogodbo z Obrtno zadrugo Vizija iz Maribora. Z zagonskimi sredstvi občine so že lani jeseni začeli z deli — čistili so okolico gradu, letos spomladi pa še njegovo notranjost. Ker so v grajski stavbi še stanovali ljudje, so jim morali priskrbeti druga stanovanja. Večina se jih je odselila aprila, septembra pa je grad zapustila še zadnja stanovalka.

V poletnih mesecih so začeli z deli v negovskem gradu konzervatorji Zavoda za varovanje naravne in kulturne dediščine. Dela je še ogromno, kako dolgo in kaj vse bodo lahko opravili, je odvisno od denarja, smo slišali Lučko Falk, ki je skupaj s pomočnikom odkrival freske v grajski kapeli. Kje dobiti denar, pa je zaenkrat za vse še vedno vprašanje brez pravega odgovora. Občina ga nima dovolj za obnovo celotnega gradu, saj je morala že do sedaj financirati očiščevalna in konzervatorska dela. Ivan Lovc iz Vizije prostorov še ni »prodal« hodočim najemnikom, s tem pa še vedno ni financirjev obnove.

Nekaj bo treba ukreniti, kajti odkrite stene so še bolj izpostavljene zobe časa. Če ne bi začeli z obnovitvenimi deli, še vedno ne bi vedeli, kaj skrivajo stene v grajski kapeli. Tako pa sta Pomurje in občina Gornja Radgona dobila še en pomemben kulturnozgodovinski spomenik — dragocene baročne freske.

Bernarda B. Peček

V Beltincih bo folklorno srečanje

Folklorni festival Beltinci je bil poleti v minulih dveh desetletjih paradna kulturna prireditev v pokrajini ob Muri. Letos ga je preprečila vojna v Sloveniji, ki je prizadela tako prireditelje kot nastopajoče iz posameznih slovenskih skupin, ki so v tistih prelomnih dneh »plesali« na vse drugačnih odrih kakor na tistem tradicionalnem v beltinskem parku »na podoknjaj« stare prekmurske hišice...

Med Beltinci pa bo folklorno srečanje štirih skupin — Žitara vas iz avstrijske Koroške, Gornji Senik ŽKUD Ivo Mikac iz Varaždina gostitelji in — le organiziral. Srečanje bo v nedeljo, 29. septembra 1991, ob 14.00 na odru v parku in bo pomenilo tradicionalno ljudsko slavo, kakršnega smo navajeni v Beltincih ob takih priložnostih, čeprav je krog sodelujočih v primerjavi z običajno prireditvijo iz prej navedenega vzroka nekoliko zožen. Zanimivo je, da poteka letos natanko 20 let, odkar je bilo v Beltincih prvo skromno folklorno srečanje, ki pa je pokazalo potrebo po stalnih dogajanjih vrste in utemeljilo prihodnje zelo uspešne festivale z mednarodno udeležbo.

Kot je videti iz programa sodelujočih, gre za gostovanje kakovostnih folklornih skupin iz zamejstva, med katerimi so tokratni predstavniki koroških Slovencev novinci na srečanju; preostali gostje prihajajo s povsem novimi programi, kar posebno velja za atraktivno skupino iz Varaždina, ki je Beltincem v minulih letih že pripravila nepozabne večere hrvaške folklorne in prav na teh prireditvah navezala tudi tesne stike s svojimi manjšinami v Avstriji in na Madžarskem, s katerimi uspešno sodelujejo še danes. Izvirno folklorno porabskih Slovencev pa so prvič predstavili svetu prav nastopi Gornjesenčanov v Beltincih, kar je utrdilo tradicionalno prijateljstvo med obema krajema na dveh straneh meje, ki tako pomeni le simbolično črto na zemljevidu.

Mednarodno folklorno srečanje v Beltincih bo kljub malo manjšemu sijaju atraktivno in vredno obiska, s tem pa bodo beltinski kulturniki zadovoljili številne prijatelje folklorne doma in v širši okolici, ki z obžalovanjem ugotavljajo, da letošnjega festivala ni bilo, in se nadejajo, da bo prireditev ponovno zaživel... podobni in starem sijaju. Prireditelji upajo na običajno množično udeležbo, po čemer so beltinske folklorne prireditve vselej slovele.

-MZ-

LIKOS SE PREDSTAVLJA

Soboški LIKOS, ki združuje 11 aktivnih in 5 občasnih članov, je tudi letos izvedel več aktivnosti, katerih cilj je bil izobraževanje svojih članov. Ker so vsi slikarji samouki, so pod vodstvom akademskega slikarja Ignaca Medena spomladi pripravili šolo samoizobraževanja ter več enodnevnih slikarskih kolonij. Tako so slikali v okolici Rakičana in Murske Sobotice, za jesenski čas pa pripravljajo še enodnevne slikarske kolonije na Goričkem v okolici Boreče in v Bogojini. Seveda pa se s svojimi deli predstavljajo tudi občinstvu in njihova dela so bila v juliju in avgustu na ogled v prostorih Pomurske banke v Murski Soboti, kjer so si obiskovalci lahko ogledali 11 del 7 avtorjev. Za letošnji načrtujejo še dve razstavi, in sicer v soboški Muri in v hotelu Radin v Radencih.

L. K.

kulturni koledar kulturni koledar

PIREDITVE

1. JUTOMER: V petek, 20. septembra, ob 18.30 bo na glavni ulici povorka folklornih skupin, po njej pa v kulturnem domu prireditev z naslovom S pesmijo in plesom v zlato jesen. Nastopili bodo ljutomerski oktet in folklorne skupine. Pripravili bodo tudi predstavitev vina Fran Miklošič.

RADENCI: V soboto in nedeljo, 21. in 22. septembra, bo v hotelu Radin 29. festival komorne glasbe 20. stoletja.

RADENCI: V soboto, 21. septembra, ob 11. uri bo v dvorani hotela Radin okrogla miza ob 50. obletnici smrti Slavka Osterca.

RAZSTAVE

MURSKA SOBOTA: V petek, 20. septembra, ob 18. uri bo v galeriji Kulturnega centra Miška Kranjca otvoritev likovne razstave likovnih umetnikov Pomurja. Razstavljali bodo: Nikolaj Beer, Darko Birs, Irena Brunec, Mirko Bratuša, Ina E. Conradi, Sandi Čerček, Marija Danč-Roth, Jože Denko, Stefan Galič, Endre Gönter, Stefan Hauko, Hua Qing, Zdenko Hojzan, Suzana Kiraly-Moss, Ferenc Kiraly, Lojze Logar, Ignac Meden, Franc Mesarič, Diška Petkovič, Vlado Potočnik, Mirko Rajner, Breda Smej, Bram Dikhot in Borut Vild.

MURSKA SOBOTA: V pokrajinskem muzeju je odprta razstava Gledališka preteklost Sobotice. Odprta je vsak dan od 10. do 12. ure.

LENDAVA: V razstavnih prostorih lendavskega gradu je odprta stalna razstava kipov in slik dosežanj mednarodnih likovnih kolonij. Na ogled je tudi spominska soba Györgya Zala.

1. JUTOMER: V četrtek, 19. septembra, ob 19. uri bo v galeriji Antea Trstenjaka otvoritev razstave slik Lojzeta Veberiča. Odprta bo do 6. oktobra.

V GALERIJ Kulturnega centra Miška Kranjca M. Soboti bo v ponedeljek, 23. 9. 1991, ob 19. uri otvoritev razstave ROMI in predavanje dr. Pavle Štrukelj POGLED V ŽIVLJENJE INDIJSKIH NOMADOV.

Razstava, ki jo je pripravila Pokrajinske in študijska knjižnica, bo na ogled do petka, 27. septembra.

KNJIŽNICE

MURSKA SOBOTA: Vsi oddelki Pokrajinske in študijske knjižnice so odprti vsak dan od 8. do 18. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure.

GORNJA RADGONA: Občinska matična knjižnica je odprta vsak dan razen sobote od 8. do 14. ure.

LENDAVA: Občinska knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in petek od 10. do 18. ure, čitalnica pa vsak dan od 7. do 17. ure.

1. JUTOMER: Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in četrtek od 8. do 17. ure, ob torkih in petkih pa od 8. do 12. ure.

Srečno življenje malega Williija

Mali Willi živi srečno in nenavadno otroštvo, kakršnega divje svinje nikoli ne živijo. Posvojila ga je še čisto majhnega in neobglenega družina Rebmann v nemškem mestecu Blickwailer. Zdaj zanj skrbita triletna Eva Maria in 14-letni Florian, ki ga je ranjenega našel v gozdu. Willi igra vlogo majhnega kučka, kaj pa bo, ko bo kaj kmalu odrasel, o tem tačas srečna lastnika še ne razmišljata.

Zgubljeno in najdeno pleme

Skoraj pred sto leti je neki popotnik v svojih zapisih omenil pleme Birale, ki živi ob reki v provinci Gamo Gofa v Etiopiji. Od takrat pa do leta 1984 ni bilo o njem ničesar slišati. Leta 1984 pa je angleški lingvist posnel okrog 60 besed biralske ženske, ki jo je srečal ob izlivu reke. Drugi jezikoslovci so bili nemalo presenečeni, ko so poslušali posnetke, kajti ugotovili so, da jezik nima skoraj nič skupnega z jeziki, znanimi na tem območju.

Lansko leto je Harold Fleming z bostonske univerze, antropolog in strokovnjak za afriške jezike, vodil odpravo, da bi raziskal pleme Birale. Znanstveniki so ugotovili, da pleme šteje le 89 ljudi, samo 19 najstarejših pa govori rodovni jezik ongota. Plemo živi v hišah, narejenih iz trave, ribari v reki in lovi gazele in antilope po savanah. Uporabljajo lok in puščice, kajti pušk se bojijo. Moški si iščejo ženske v drugih plemenih, otroci ki se rodijo v takih zakonih, pa govorijo jezik tujcev, čeprav se imajo za pripadnike Biralov. To je tudi poglavitni razlog, da je pleme jezikovno izumrlo.

Skrivnost rdečega jelena

Sto tisoč let stare kosti, ki so jih našli na otoku Jersey v Anglijskem kanalu, bi lahko pomagale odkriti staro skrivnost. Znanstveniki že dolgo vedo, da so sesalci v pleistocenu postajali manjši, predvsem na območjih, ki so se oddaljili od kopnega in postali otoki. To je bilo v času, ko so se morja dvigovala in upadala. Toda nihče ni vedel, kako je do tega pravzaprav prišlo.

Zoolog Adrian Lister s kambriške univerze je mogoče našel odgovor. Na najdišču v Jerseyu izpred 238.000 let, ko je bil otok še del celine, je odkril ostanke normalno velikega rdečega jelena, ki je tehtal približno 225 kilogramov. V naslednjem najdišču, starem 119.000 let, pa je našel kosti pol manjšega jelena, ki je tehtal le okoli 40 kilogramov. Glede na to, da se je otok oddr-

gal od celine pred 125.000 leti, Lister domneva, da je proces manjšanja zajemal največ 6000 let. Skoraj prepričan je o tem, da je manjšanje sesalcev posledica pomanjkanja hrane na otoku, manjše živali imajo namreč boljše možnosti za preživetje. Ko se je morska gladina spet močno dvignila, je otok popolnoma ločen od kopnega. Živali so izginile.

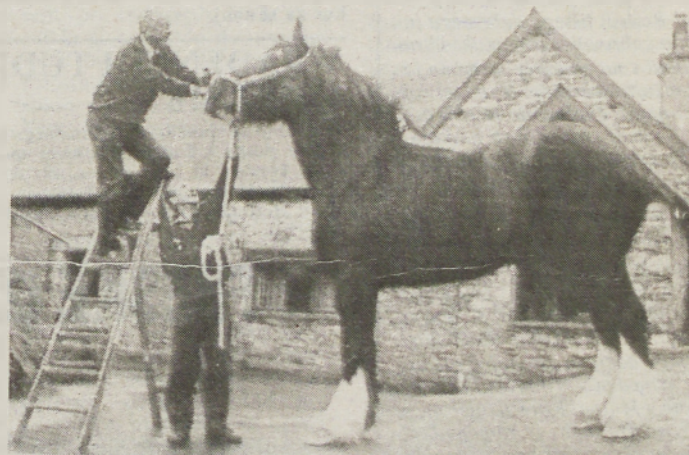
Najbogatejši na svetu

Najbogatejši ljudje na svetu so v enem letu svoje bogatstvo v povprečju še povečali, in to kljub slabšim gospodarskim razmeram, pravi revija Fortune v svojem rednem pregledu milijonarjev.

Od lanskim 182 ljudi na lestvici se je letos številka povečala na 202, povprečno bogatstvo pa znaša 2,7 milijona dolarjev, kar je za 0,1 odstotka več kot lani.

Brineški sultan je vnovič zavzel prvo mesto najbogatejšega človeka na svetu s svojimi 31 milijardi dolarjev. Najbogatejša ženska pa je britanska kraljica Elizabeta, ki je lastnica 10,7 milijona dolarjev. Toda gospodarski položaj je zahteval tudi svoj davek. 26 imen, ki so bila lani še na lestvici, je moralo svoj prostor prepustiti novim. Avstralski komunikacijski velikan Rupert Murdoch je zaradi izgube v poslu izpadel s seznama. Moral je prodati svoje premoženje, da je poravnal osebne dolge.

Največji konj

Ime mu je Borington Black King, visok je dva metra in je že v Guinnessovi knjigi rekordov. Živi v Yealmptonu v Angliji, da bi ga lahko pobožali po glavi, so potrebne lestve.

Zaporniške bridkosti Brandovega sina

Christiana Branda, sina Marlona Branda, so februarja obsojili na deset let zapora, ker je 16. maja 1990 ubil Daga Drolleta (26), zaročenca svoje polsestre Cheyenne. 32-letnega Christiana so vtaknili v kaznilnico blizu San Diega, toda že po dveh mesecih so ga zaradi varnosti premestili v Men's Colony v San Luis Obispo, štiri ure vožnje od Los Angelesa.

Christianovi prvi tedni v Donovanu so bili peklenka mora. Zaporniki so se že vnaprej veselili, da bodo dobili medse mehučnega bogataškega sina. Obstopili so ga in začeli pehati, on pa se je zgrudil na tla in začel jokati. Niso odnehal. Ko so videli, da je mežva, so ga začeli brcati.

Vsakdo na dvorišču se je smel znašati nad njim.

Pobrali so mu vse, kar je imel — cigarete, časopise in drobne predmete, ki zaporniku lajšajo vsakdanje življenje. Ko je eden sedel h kosilu, so mu pred nosom jedli z njegovega krožnika.

Neki zapornik je časnikarjem povedal, da dajejo fantje po pet

zavočkov cigaret za to, da smejo biti pod prho skupaj s Christianom. Nesrečnejši si ne upa spati, ker se boji, da bi ga posilili. Edino, kar je Christianu lajšalo dneve v Donovanu, so bili očetovi obiski. Zapornike pa je to še bolj podžigalo. Christiana so zmerjali z babo, bogataškim sinkom, filmsko zvezdo. Nenehno so ga izziivali.

Ognjeni prstan v Pacifiku

Vsak vulkan, ki je vsaj enkrat izbruhnil lavo, lahko to spet stori, pa čeprav je miroval 5000 let, kot na primer vulkani na jugu Avstralije, okoli planine Gambier. Po geografskem položaju bi bila Avstralija lahko del tako imenovanega ognjenega prstana, v katerem sta tudi vulkana Unzen in Pinatubo, ki v teh dneh pustošita na Japonskem in Filipinih. Vulkanologi menijo, da se je Avstralija tej usodi izognila, ker se ta celina pomika proti severu in se tako oddaljuje iz nevarne cone. Od 37 aktivnih vulkanov v svetu jih je kar 29 na robu Pacifiškega oceana ter sestavljajo tako imenovani ognjeni prstan.

Znanstveniki trdijo, da je časovna usklajenost izbruhov Pinatuba in Unzena naključje, čeprav so za njune izbruhe »odgovorni« geološki premiki. Pacifiška plošča se namreč počasi pomika proti zahodu. Velike plošče oceanskih robov se »rinejo« pod otroke. Na globini dveh do treh kilometrov se rob plošče topi, nastaja magma, ki sili na površje, in zato pride do izbruha.

Pacifiško dno skriva še nekaj plošč. Ena med njimi je plošča Nacza; ta je leta 1985 povzročila strašen izbruh vulkana Nevado del Ruiz v Kolumbiji, ki je usmrtil 21.000 ljudi. Na vzhodni strani Pacifika, kjer se plošče rinejo pod Mehiko in Srednjo Ameriko, je sedem aktivnih vulkanov.

Avstralski strokovnjaki opozarjajo, da lahko oživi vsak vulkan, ki je bil kdaj aktiven. To velja tudi za avstralske razmeroma »mlade« vulkane. Obstajajo znamenja, da so bili nekateri okoli planine Gambier pred 5000 leti aktivni.

Morje

plastike

Vsako leto se v Ameriki nabere 14,4 milijona ton plastičnih odpadkov, a si Američani sploh ne zastavljajo vprašanja, kam z njimi. Pomenijo namreč zlat rudnik številnim tovarnam. Različne predelovalnice bodo plačale po 200 dolarjev za tono odvžene plastike, ki jo bodo predelale v vse, od materiala za preproge do žogic za tenis. Toda v razmerju med predelovalnimi materiali se uporabi le 1,1 odstotka plastike, vseh preostalih materialov pa je 12 odstotkov. Probleme povzroča tudi količina odpadnih materialov, saj njihovo zbiranje in prevoz v predelovalne obrate zahteva velike stroške. V Rhode Islandu uspešno premagujejo takšne težave. Poleg zabojnikov za plastiko so tudi zabojniki za jeklo, aluminij in steklo, kar tudi čaka na predelavo. Med plastičnimi odpadki so najbolj iskane steklenice za mleko in embalaže sokov, ki jih predelane uporabijo za drenažne cevi pri avtocestah, in plastične steklenice za sodo, ki jih predelajo v poliestrska vlakna za spalne vreče.

Kje je pokopan Bering?

Štirje danski arheologi se bodo na sovjetskem Daljnem vzhodu pridružili sovjetski ekspediciji, ki bo iskala pomrtno ostanke Vitusa Beringa (1680—1741), Danca, ki je odkril morskorožino med Sibirjo in Aljasko. Odprava bo tritedne preživela na Beringovem otoku, nedaleč od polotoka Kamčatka, kjer je Bering umrl, ko se je potopila ladja, s katero se je vračal z Aljasko. Na otoku je sicer spomenik, vendar pa je samo približno znano, kje je raziskovalec pokopan. Bering, ki je raziskoval severni Tihy ocean, je odkril, da kopni Sibirijske in Severne Amerike nista povezani, ampak da ju deli morska ožina. Široka približno sto kilometrov, ki so jo pozneje potopili po njem.

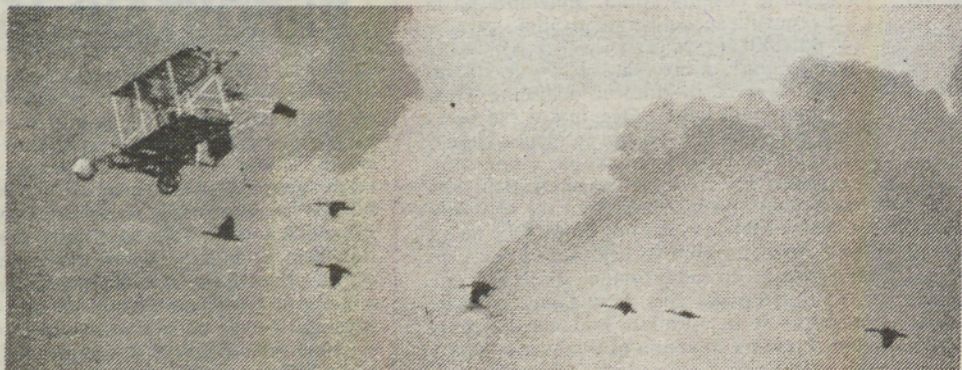
Največja restavracija

za zrezke

v ZDA

Zrezki so tako veliki kot krožniki, na katerih jih servirajo, pečenjeni krompirji so kot žoge, za solato pa na mizah sploh nimajo prostora, zahtevajo 73-letni lastnik restavracije »Al King Size« je stonku. Njegova restavracija je znana po vsej državi, saj je pred njo 20 metrov visok plastični kaktus z dvajsetimi plastičnimi kravami, ki se pasejo. Pred sedemdesetletji je mesar Frank O'ffrida z ženo Ireno odprl prvo no restavracijo ob avtomobilski cesti. Frank, ki je po rodu Italijan, je bil že takrat velik strokovnjak za zrezke. Domislil si je enostavnega, toda učinkovitega recepta: čedna porcija mesa in ozračje divjega zahoda. Uspeh je bil presenetljiv. Štiri milijone ljudi skupno 1500 sedeži in prav tako 11.000 parkirnih mest so nabirali to polno vsak dan v tednu dni. Tri milijone ljudi prihajajo vsak teden te restavracije, ki porabi 22.000 kg mesa, 1700 kg gramov masla in 1500 kg dižnika.

LET Z GOSMI

Bill Lishman je pred leti videl film, v katerem je jata gosi sledila čolnu. Zanimalo ga je, ali bi gosi sledile tudi njegovemu lahkem letalu. Z dovoljenjem organizacije, ki skrbi za življenje divjih živali v Kanadi, je kupil jato domačih gosi, starih en dan, in se spravil na delo. Potreboval je tri jate in tri letala, da so mu gosi sledile, kamor je hotel. Rezultati so bili uspešni. Julija leta 1989 se je prvič dvignil s svojim letalom, vseh 12 gosi pa mu je sledilo v značilni obliki črke V.

S svojimi kanadskimi gosmi leti, če mu to dopušča vreme. Do zdaj so poleteli že tisočkrat na določeni območjih. Včasih katera od gosi prevzame vodstvo in Bill s svojim lahkim letalom postane le del V-ja.

OKROGLI

JUBILEJ

Po 45 letih od ideje in izdelave je pred dnevi prišla s tekočih trakov tovarne Piaggio trimilijona vespa 50. Skuter, ki je zasvojl generacije in bil v začetku pedesetih let statusni simbol, danes spet postaja hit mladit.

Prva vespa je bila skonstruirana že spomladi 1946 leta, 50-kubični model pa je prišel na tržišče leta 1963. Prevzela je obliko in tehnologijo močnejših modelov. Skozi leta se je vespa seveda razvijala, predvsem oblikovno, pa tudi tehnološko, ves čas pa je ohranjala osnovne poteze, ki jih niso mogli izpodrinuti niti Japonci: ti so v zadnjih letih začeli izdelovati skuterje prav po Piaggiovem vzorcu. Zadnjo prenovno je vespa 50 doživela lani. Sicer pa prenove niso važne: vespa je že zdavnaj postala legenda.

Či polednemo istimi v oči, pravi moj
pajdaš Bela, moremo pogledati, ka so
nam od vsega začeta gurali, ka so čeki
pajdašno srečilo. Se pravi, ka je praf
spunjeni ček za gerero dinarof, dej tak
kak bankovec za gerero dinarof. Ka ci
iden v šterokoli baolo ali pa banko, mi
brez reči vo minijo, če majo, ali pa sto
dinarof ali dva po petito ali kak iden,
pa kak uni majo. Či iden s čekom v
baolo, pa kaj kuggin, mi ga tudi zeme-
fo, pa ga obracunajo za telko, kelko na
mjen pufje. Či pa z glif taksin čekom
ene banke iden v drugjo banko, pa ščen
ček za gerero dinarof minit v stotake,
mi pa zaračunajo provizijo za dinar.
Zdaj pa n' dragi občani, stei, ste že
tudi bili deležni te banove uslige povej-
te, do koga ti za nimava na.
Za korak blite Evropi, bat Branci.

SKRIVNOSTI VAŠIH DLANI

Šifra: JAGUAR

Vi niste preprosta oseba. Tudi življenje si po nepotrebnem za-

pletate, čeprav ste razumni in trdno stojite na nogah. Vaše reakcije so plod trdnega prepričanja za pravo stvar. Včasih še preveč zavlačujete. Tudi v ljubezni iščete stalnost in popolnost. Po cesti hodite bolj z dvignjeno glavo. To včasih že meji na določeno bolezenska znamenja. Ščitijo vas mnogi zaščitni znaki, ki blažijo vašo čudna nagnjenja in obnašanje.

Nasvet: Pazite na zdravje in ne ponočljite preveč. Pravi užitki so majhne reči v zmernem tempu. Ne bojte se, ničesar ne boste zamudili. Na svoji poti lahko uživate samo tisto, kar vam je dano in sojeno. Sami pa izberite, če boste po tej poti hodili. Vse napisano izpričuje vaša leva dlan, torej ste vi na potezi.

Šifra: SRČE

Če je komu v življenju potrebna podpora, ste to gotovo vi. Preveč ste senzibilni in pogostokrat zapadate v depresije. Za vas so to še dodatne obremenitve. Vse skupaj vam življenje še bolj zaplete. Sicer imate sebe še najbolj radi, po svoje ste egoisti in narcisoid. Želeli bi imeti moč in oblast nad ljudmi. To vam celo uspeva in tisti posamezniki iz bližnje in širše okolice, ki vam to dovolijo, so sedaj vaši zvesti sužniji. Plešejo tako, kot si vi želite, vodijo vas nekoliko nezdrave ambicije. Kar še ni prepozno, jih uskusajte spraviti v normalne tirnice. Vse zadeve imajo svoj čas, in ker bo vaše življenje izjemno dolgo, boste lahko vse zamujeno nadomestili.

Nasvet: Zanima vas vse, kar je aktualno, ki pa ima za večino ljudi smisel le, če služi predvsem zabavi, sprostitvi ali je konjiček.

Dobro je vedeti

Krompirjevi cmoki bodo bolj rahli, če dodate testu nekaj žlic mineralne vode.

X

Če je treba jedi dodati med kuhanjem malo belega vina, pa ga nimate pri roki, raztopite v malo vode dve žlički sladkorja in dodajte malo kisa.

X

Posoda za smeti ne bo imela neprijetnega vonja, če stresete vanjo malo naftalina.

X

Da bi pregnali iz stanovanja neprijeten vonj po pečenih ribah, prekuhajte v malo vode sladkor, cimet, klinčke in skorjo limone. Zadišalo bo celo stanovanje.

ZA LJUBITELJE CVETJA

Cvetlični horoskop

V cvetličnem horoskopu vam danes predstavljamo slavljenko tega meseca gospo Greto Škerget, dolgoletno kulturno in prosvetno delavko iz Murske Sobote. Rojena je v znamenju device.

In kaj pravijo zvezde o devicah? Predvsem, da čutijo izrazito potrebo po znanju. Njihove velike vrline se kažejo v točnosti, studioznosti in pedantnosti. Rade preverjajo dejstva in podatke.

V astroloških knjigah piše za žensko DEVICO: TO JE PRAVA ŽENA. Zanima jo samo prava ljubezen in nobena druga. Je izredno romantična. Želi si skrajno pošten odnos do moškega. Devica so perfekcionista, a to ne pomeni, da bi same to mislile o sebi. Hitro spregledajo laži. So idealistke, a nikakor ne naivne. So zelo poštenjavne, družina jim mnogo pomeni.

In DEVICE moški? So skoraj popolni materialisti, pravi astrologija. Moški devica nikoli ne bo

pel ljubezenskih serenad po okonom. Pač ni Romeo. Zato ne išče Julij, ampak pravo ženo za dom in družino. V nasprotnem primeru, ko trči na drugačno žensko, poišče prvo prevozno sredstvo in pobegne. Ženskam je zato potrebno mnogo strategije, da osvoje takega moškega. Skratka, moški devica je mešanica intelekta in razuma. Izbirčen in kritičen je do

skrajnosti. In to v vsem: pri ženskah, pri jedi, oblačenju, zdravju, delovnih navadah... A ko najde tisto pravo — njej bo dobro kot nobeni drugi.

Devico razveseljujejo bele rože, mogoče kombinirane z nežnim zelenilom in rumenilom.

Iskrene čestitke vsem DEVICAM!

Olga Varga

Otroci naj hodijo bos

Najboljši način, da se stopalo normalno razvija, je, pustiti otroku, naj hodi bos. Ortoped dr. Lynn, predavatelj na univerzi v Washingtonu, pravi, da hoja brez obutve daje večjo moč in fleksibilnost stopala in

preprečuje njegovo deformacijo. Za zgled navaja Afričane, od katerih mnogi vse življenje hodijo bos in razen mehaničnih poškodb nimajo težav z nogami kot njihovi vrstniki v razvitih deželah.

Kadar imamo goste

Koliko skuhati?

Za družino že znamo skuhati pravnjko količino jedi. Kaj pa, kadar imamo goste, kadar je za mizo več ljudi kot običajno? Poglejmo, koliko katerega živila je treba na osebo:

- meso s kostmi — 200 do 250 g
- meso brez kosti — 180 do 200 g
- perutnina s kostmi — 250 g
- perutnina brez kosti — 150 do 180 g
- ribji file — 150 do 200 g
- zelenjava za prilogo — 200 g
- zelenjava kot glavna jed — 400 do 450 g
- testenine kot priloga (nekuhan) — 50 g
- riž kot priloga (nekuhan) — 40 g
- krompir kot priloga — 200 g
- juha kot začetna jed — 1/4 do 1/8 litra

Drobna presenečenja

Pokrivala za kozarce

Koliko je kozarcev, ki se potikajo po hiši in nam gredo na živce, ker so tako grdi? Pa tistih »tisoč« posod v kuhinji, v katere shranjujemo drobnarije, ali kozarci z vložnim sadjem in posode s testeninami. Vse lahko polepšamo na preprost način. Potrebujemo samo nekaj platna in dva ali tri metre bele čipke. Iz blaga izrežemo kroge z enkrat večjim premerom, kot je premer kozarca, ki ga želimo pokriti, in jih obrobimo s čipko. Pokrovice nato samo še povežemo s svilenimi trakci.

Kuhajte z nami

Paprika z gnjatnim rižem

Paprike, paradižniki in kumare so najbolj znana sadežna zelenjava. Uveljavljajo se jajčevci in jedilna koruza. Vsa sadežna zelenjava okusno in koristno dopolnjuje obroke.

Za 7 do 8 paprik (odvisno od velikosti) potrebujemo: 20 dag riža, 20 dag surove gnjati, 4 dag masla ali olja, 5 dcl juhe iz kocke, 1 jušno žlico goste paradižnikove meze, sol, ščepec sladkorja, poper, žličko jedilnega škroba (ali gladke moke) in 1 žlico kisle smetane.

Riž skuhamo v juhi ali vodi tako, da je še malo trd. Medtem narežemo na drobne kockice gnjat in jo zmešamo z maslom ali oljem in rižem. Maslo solimo in po okusu začnimo. S to zmesjo napolnimo paprike, ki smo jih prej oprali in očistili pecljev, semen in vmesnih sten. Iz jušne kocke, paradižnikove meze, ščepe sladkorja in malo limoninega soka skuhamo močno juho (približno 5 dcl) in prelujemo z njo polnjene paprike, ki smo jih naložili v primerno kozico s prilagajocim se pokrovom. Jed dušimo na majhnem ognju 30 minut do mehkega. Nato omako zgostimo z jedilnim škrobom ali moko, ki smo ga zmešali s kisló smetano.

Zraven serviramo krompirjev pire. Jed je primerna, da si kakšen obrok skuhamo na zalogo in za teden dni zamrzujemo. V tem primeru smetano dodamo, ko jed odtajamo in pogrejemo.

OBRVI NA IZPITU

Obrvi ščitijo oko pred prahom, lepo negovane in oblikovane pa bodo oko še bolj poudarile. Obrvi oblikujemo s puljenjem s pinceto. Letos so sicer moderne debelejšje obrvi, zato pri puljenju nikar ne pretiravajte. Populite le tiste »neposlušne« posameznice, ki štrlijo, ali tiste, ki rastejo preblizu vek. Po puljenju nanesite na kožo malo losiona za nego obraza, da preprečite morebitno vnetje.

Nikar ne zavrzite stare maske za trepalnice, saj je odlični pripomoček za poudarjanje obrvi. Zadostuje že, da z njo nekajkrat potegnemo prek obrvi v smeri rasti dlačic. Obrvi lahko poudarite tudi s senčilom za veke. Sivega ali rjavega nanesite v smeri rasti dlačic s tankim mehkim čopičem. Pri tem

pazite, da ga ne nanesete preveč. Bilo bi vabljivo in grdo. Pazite, da ga ne nanesete čez linijo obrvi.

Obrvi lahko poudarite tudi s svinčnikom. Nikar ne izberite svinčnika črne barve, ker bo korektura preveč opazna. Odložite se raje za svetlo rjavo ali sivo barvo.

Ali veste, da s:

- polurnim smehom izgubimo več kot 40 kalorij,
- polurno vožnjo s kolesom izgubimo 115 kalorij,
- polurnim skakanjem čez kolebnico potrošimo 225 kalorij,
- polurnim igranjem z otroki izgubimo 70 kalorij,
- polurnim telefoniranjem s prijateljico izgubimo 30 kalorij,
- polurnim gledanjem televizije izgubimo 40 kalorij.

SESTAVIL MARKO NAPAST	NAJHITREJ- ŠA SPRIN- TERICA NA SVETU	POSEL. DELO	PREDSTOJ- NIK OD- DELKA V BOLNIŠNICI	POLJSČINA S PODZEM- NIM PLODOM	FILMSKA IGRALKA RINA	HRUST. ORJAK	VONJAVA. DIŠAVA
RASTLINA, KI OB DOTIKU SPEČE							
DELAVEC V OBRATU TEKSTILNE INDUSTRIJE							
HRVAŠKI POLTIK (MIKO)							
DEL TELESA					IVAN MINATTI FOTOGRA- FIJA		
VRSTA VRBE				MODEREN PLES ŠTUDENT ARABISTIKE			
INDIJSKI PESNIK IN PISATELJ (1896—1961)							VELIKA OPICA
BREZGOTO- VINSKI PROMET							
ČLOVEK IZ ISTEGA KRAJA						KISKI	IMPORT
AVTOMO- BILSKA OZNAKA AVSTRije		KRALJE- STVO MRT- VIH PRI RIMLJANIH	HEMSKI SKLADATEL ZVER IZ RODU MACK				
IGLAVCI					RIMSKA SESTICA TANTAL		
PRISTANI- ŠČE V JOGOZAH ANGLIJI							
ZAMAK- NENOST. ZANOS							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: Sampras, trasant, radiati, Ugo, BiH, pond, MI, O, naboj, starina, LE, Er, oro, kal, vislice, Jesenin, erar, DA.

Moda

Obleke jeseni 91

Obleke v tej jeseni bodo različnih dolžin, kroji so prefinjeni v A-liniji s proti robu širokim krilom, potem v obliki tulca, v kroju plašča in princes ter asimetrično drapirane. Za lepo oblikovane vitke postave bodo tesno prilagajoče se in dolge obleke iz različnih pletenin.

ZAIGRAJMO
IN ZAPOJMO
PO DOMAČE

NA MURSKEM VALU

Glasujem za:

Izvajalec:

Skladba:

KUPON 31

Lesnica narodno zabavnih melodij:

1. SRČECE — Ans. Vlada Sredenska
2. PREKMURSKA — Slovenskogoriški kvintet
3. JAZ SEM PA EN FRANC KOŠIR — Franc Košir
4. VRAČAM SE Z GORA — Ans. Nagelj
5. TAM SMO DOMA — Ans. Fantje z vseh vetrov

Vaše glasovnice pošljite na naslov: MURSKI VAL, Titova 29, 8000 M. Sobota

Lesnica je na programu vsak četrtek od 18. do 19. ure.

Nagrajenci:

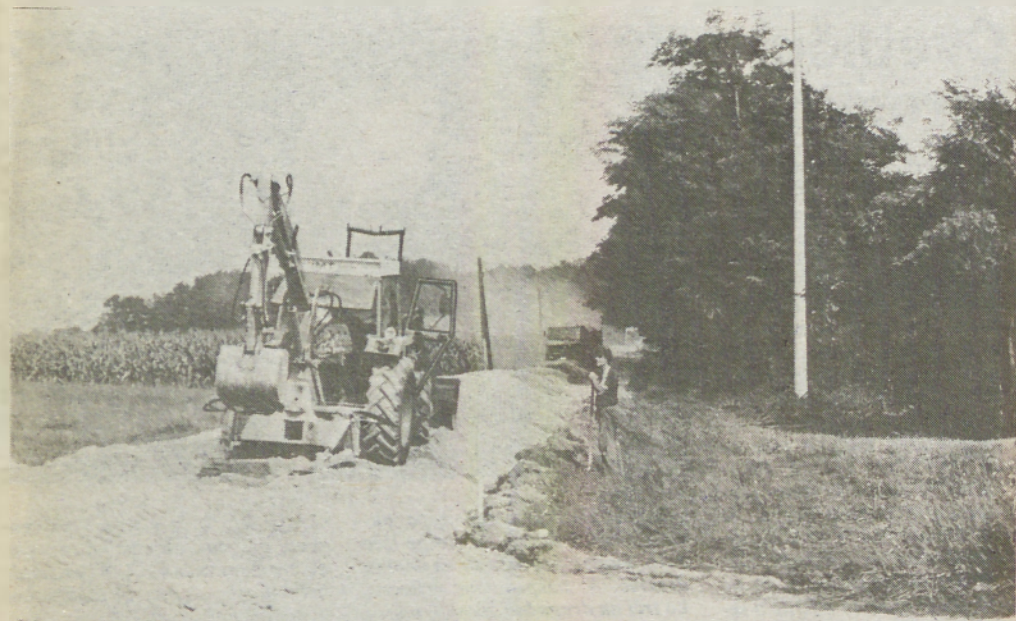
TEREZIJA BUDJA, Sovjak 39, Videm ob Ščavnici

ZLATA GORZA, Lendavska 10, M. Sobota

LEONIDA VNUK, Melinci 138, Beltinci

Gančani

ASFALT DO ZASELKA HRAŠČICI

V krajevni skupnosti Gančani so se letos lotili zahtevne naložbe, gradnje mrliške vežice. Le-ta, ki je že pod streho, pa bo zaradi pomanjkanja denarja morala nekaj časa počakati do končne dograditve. V tem času pa so se v krajevni skupnosti tudi odločili posodobiti cestni odsek od ceste Gančani—Renkovi do zaselka Hraščici. V ta namen so dobili kot demografsko ogroženo območje nekaj namenskega denarja, ki ga želijo koristno naložiti. Seveda pa bo poleg tega morala nekaj sredstev primakniti tudi krajevna skupnost Gančani. Kljub

temu pa je vprašanje, če bodo cestni odsek lahko asfaltirali že letos. Če ne, bo to ena od prednostnih nalog krajevne skupnosti v prihodnjem letu. Poleg tega pa so pri nogometnem igrišču v Gančanih tudi začeli urejati novo igrišče za roketni in mali nogomet. Tudi tega naj bi asfaltirali, če ne letos, pa prihodnje leto, ter s tem omogočili krajano pestrejšo športno rekreacijo. Obeh pridobitev se krajani zelo veselijo, saj sta že nekaj časa v programu krajevne skupnosti.

F. Maučec

Kobilje

Marljivi kot čebele

Čebelarstva družina Kobilje-Dobrovnik je bila ustanovljena 1960. leta in je ves čas aktivna. Pionirska krožka imajo na osnovnih šolah v Kobilju in Dobrovniku ter tako skrbijo za svoj naraščaj. Dobro sodelujejo z Zvezo lovskih dručin Lendava, Kmetijsko zadruzo Dobrovnik in Gozdnim gospodarstvom Murska Sobota. Organizirajo tudi razna srečanja in izlete. Tako so letos pripravili dvodnevni izlet v Gdö-lő in Enger v sosednji Republiki Madžarski. Kot nam je povedal predsednik družine Pavel Nemet, se pripravljajo na razvitje prapora prihodnje leto. Pridni člani so doslej že veliko postorili, veliko dela pa jih še čaka. Prav gotovo pa bodo načrtovane naloge tudi uresničili.

M. Ščavničar

Kapela

Obnovili trgovino

Pred leti so na Kapeli zgradili sodobno samopostrežno trgovino z ravno streho. Ker pa je streha začela puščati, so se pri Trgovskem podjetju Mercator Sloga v Gornji Radgoni odločili za nadzidavo. Tako so pridobili nekaj prodajnih prostorov in družinsko stanovanje. Uredili so tudi okolico trgovine. Razširitev prostorov pa bo tudi omogočila popestritev ponudbe.

L. K.

TRI GOMILE V SIMBOLIKI

Ideja za naslov je iz mojega okolja, v katerem sem se rodil in žim. KUPŠINCI!

Kdo je imel nekoč odločilno besedo za raziskovanje teh gomil, ki so ostale sicer dobro zakopane, spremlja pa jih ironičen prizvok v ustnem izročilu, da so to hodili s hrupom in troščem očarljivi zavojalci — Turki!!

V tem našem provincialnem okolju vedo ljudje še danes povedati, da so po odprtju šole 1878. leta že grofovski hlapci pod vodstvom »nekih« iz Budimpešte s krampi in lopatami razkopavali gomile. Menda so se spoprijeli še z nekimi drugimi iskalci nečesa, kar naj bi bilo zakopano v teh žalostnih plasteh. Če je kdo kaj našel ali izkopal, ni zapisano v nobenih zgodovinskih podatkih.

Prelomno je bilo tudi po agrarni reformi, ko so novi zemljiški posestniki od tod začeli voziti zemljo za razne navoze in druge potrebe.

Iz te zemlje je leta 1922 danes že pokojni Jouži Nemec izoral dve podkvi in meč! Dolga leta so to in kamnito sekuro čuvali v osnovni šoli, do prihoda rdečearmejev, ki so si v šoli uredili začasno bolnico. Spominjam se otožnega pogleda svojega očeta — dolgoletnega »školnika« v tej šoli — ko je ugotovil, da so osvoboditelji uničili vse z inventarjem vred.

Vsaka pokrajina je očarljiva za človeka, ki ji pripada. Rad hodim med zelenimi polji, posebno ko se večerna zarja začne vzpenjati po kupinskih »gauricaj«, dobli, mlakaj ali ojtina. Ne gledam na terase modernih hiš, kjer se skoraj pri vsaki svetlika ekran z zabavnim programom, kar je vse daleč od utripa starih gomil.

Čudna mešanica raznih misli in pogledov na gomile so nedvomno že slaboten odmev te premagane simbolike. Spomini so se razrastli v epopejo drugih številnih gospodarskih in kmečkih težav, ki jih z nobeno simboliko ne moremo premagati.

Dini Titan

VZLJUBILA JE PETJE

Čeprav so danes časi, ki niso nič kaj primerni za petje, pa vendar prav petje daje človeku novih moči. Znano je, da so v preteklosti petli pri vsakem delu, predvsem pri kmečkih opravilih. Kosi in žanji, ki so opravljali domača najtežje opravila, so vedno našli čas za lepo slovensko pesem. Znano je

Kot smo že omenili, se je petja naučila pri materi in očetu. Tam na Gorenjskem, kjer je preživljala svojo mladost, je bilo takrat družinsko petje tradicija. Peto se je zlasti ob zimskih večerih, ko se je ponavadi zbrala številna družina. V pevskem zboru pa je začela peti v osnovni šoli. Od takrat je vedno članica pevskih zborov, najsi bo v kulturnih društvih ali v cerkvenih pevskih zbora.

Ze vrsto let pa poje v pevskem zboru kulturnega društva Svoboda Apače. Sedaj vodi zbor Marija Čepin mlajša. S tem pevskim zborom kljub letom redno nastopa. Kot je povedala, največ nastopajo na cerkvenih prireditvah. Tako so letos že nastopali na Ptuj, v Murski Soboti, Radencih, Rogaševcih, pri Mariji snežni in seveda v Apačah. Želi si, da bi ji zdravje toliko služilo, da bi se lahko redno udeleževala pevskih vaj in nastopov.

Tudi njen drugi konjiček, to je klekljanje izhaja iz rodnega kraja. Klekljanje se je naučila pri svoji mami. Tu v Apaški dolini pa je spretnosti naučila mnoge, ki jih je to zanimalo. Ker je že nekaj let vdova in živi sama, si prav s klekljanjem — ob tem opravi pa redno tudi zapoje — krajša dneve. S svojimi izdelki pa razveseljuje domače in prijatelje. Ker je klekljanje v naših krajih nekaj neobičajnega, jo mnogi obiščejo, da od blizu ogledajo, kako spretno vihti svoje od dela utrjene roke.

Ludvik KRAMBERGER

tudi, da je bilo v preteklosti v navadi družinsko petje. Pojejo pa tudi v družini naše sogovornice Tončke Kupina iz Apač.

Rodila se je pred sedemdesetimi leti v dokaj številni družini v Lovrencu pri Škofji Loki. Tu si je uredila družino, s katero se je 1946. leta preselila v Apaško dolino. Tu je našla nov dom in nove prijatelje. Od doma pa je prinesla ljubezen do petja in klekljanja. Kot je povedala, se je prav s petjem vključila v družabno življenje in tako našla mnogo prijateljev.

F. Maučec

Bakovci

Še letos telefoni in kabelska televizija

V Bakovcih se pripravljajo na širitev telefonskega omrežja in zgraditev kableske televizije. V teh dneh montirajo delavci PTT podjetja iz Murske Sobotice v prostorih prizidka vaškega doma novo telefonsko centralo. Predvidevajo, da bo lahko dobilo 195 novih naročnikov telefone do konca tega leta. Tako bodo imeli v Bakovcih 325 telefonov. Krajevna skupnost Bakovci je poleg svojega deleža najela učeno posojilo za telefonsko omrežje. Celotni projekt bo namreč stal 6.500.000 arjev, telefonska centrala pa 1.750.000 dinarjev. Kot nam je povedal predsednik sveta krajevne skupnosti Bakovci Leopold Červak, prav tako predvidevajo, da bodo naročniki lahko gledali kabelsko televizijo do konca tega leta.

Poleg omenjenih dveh naložb pa v krajevni skupnosti Bakovci urejajo tudi okolico mrliške vežice na pokopališču. Doslej so že uredili dovozno pot za odlaganje odpadkov in pripravili zemeljska dela za asfaltiranje poti na pokopališču. V ta namen so porabili okrog 300.000 dinarjev, pri tem pa so krajani veliko dela opravili prostovoljno.

F. Maučec

Mrliška vežica v Bakovcih z urejeno okolico

Podjetje Komunala Murska Sobota, Kopališka 2, Murska Sobota **obvešča** zainteresirane prodajalce na Trezinem sejmu, ki bo v četrtek, dne 15. 10. 1991 v Murski Soboti, da lahko plačajo uporabo prodajnega prostora na blagajni podjetja na Kopališki ul. 2 v Murski Soboti. Vplačila bomo pričeli sprejemati s 1. 10. 1991 vsak dan od 7.00 do 8.00 ure. S plačilom si prodajalci zagotovijo sejemski prostor.

Melinci

Uresničujejo obljubljeni

Potem ko so v krajevni skupnosti Melinci dokaj hitro postavili novo avtobusno postajališče v središču kraja, so se lotili novih nalog, kakor so obljubili krajano ob sprejemanju programa krajevne skupnosti. Porušili so staro trgovino pri vaškem domu in s tem opravili pomembno delo. Trgovina, ki je bila v izredno slabem stanju, je bila povezana z vaškim domom, zato so morali ob rušenju sezidati novo nosilno steno za vaški dom. Predvidevajo, da bodo v prihodnjem letu začeli z gradnjo prizidka k vaškemu domu. V njem nameravajo urediti kuhinjo in slačilnico za nogometaše. Po več letih prizadevanj so na Melincih uspeli dobiti potrebno zemljišče za širitev nogometnega igrišča. Zaradi premajhnega igrišča so se nogometaši Melinec morali odpovedati tekmovalju v drugi medobčinski ligi, kjer so uspešno nastopali.

Za nakup potrebnega zemljišča za širitev igrišča je večji del sredstev prispeval Nogometni klub Meteor Melinci, nekaj pa je primaknila tudi krajevna skupnost. S širitvijo igrišča se nameravajo nogometaši Melinec zopet vključiti v tekmovalje druge medobčinske nogometne lige. Sedaj namreč nogometaši iz Melinec uspešno nastopajo za sosednje nogometne klube. Pri nogometnem igrišču pa so tudi že uredili igrišče za odbojko in s tem omogočili rekreacijo širšemu krogu mladine in odraslih.

Melinci so tudi eden od krajev, kjer namenjajo posebno skrb čistoči. V naselju so uredili okoli kapele, zelenice in zasadili okrasno drevje. Lep videz pa daje tudi drevored ob cesti Melinci—Beltinci. Te dni pa so krajani Melinec dobili tudi javno telefonsko govornico.

F. Maučec

ZLATOPOROČENCI

Te dni sta Rudi Svenšek in njegova žena Angela iz Borecev praznovala zlato poroko. V zakonu se jima je rodilo troje otrok, dva sina in hčerka. Kljub letom se zlatoporočenca dobro počutita in sta polna življenjske volje. Zlatoporočno listino jima je izročil predsednik SO Ljutomer Mirko Prelog in jima zaželel še mnogo srečnih skupnih let.

Tekst in foto: Marija Tivadar

V teh dneh sta praznovala zlato poroko Jožef in Agata Lebar iz Dolnje Bistrice. V zakonu se jima je rodilo sedem otrok. Imata pa tudi najst vnukov. Jožef je kmalu po poroki moral v madžarsko vojsko, ki je služil od 1941. do 1945. leta, šest mesecev pa je bil v ujetništvu. Vrstel je bil na začasnem delu v Avstriji in Nemčiji. Leta 1978 se je upokojil. Žena pa je vzgajala otroke in kmetovala. V zadnjem času jima nekoliko nagaja zdravje.

Tekst in foto: J. Z.

Trije v ožjem izboru

NAJ POMUREC (POMURKA) MESECA

GLASUJEM ZA

9

(Ime in priimek predlagatelja ter naslov)

Prav zanimivo bo zvedeti, kdo bo Pomurec meseca septembra. Za zdaj so v ožjem izboru trije kandidati, in sicer predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan, gledališki igralec Evgen Car in humorist Geza Farkaš. Konec tega meseca pa bomo objavili tudi skupno število glasov posameznih kandidatov za izbor Pomurca leta 1991. Mor-da bo odločilen prav vaš glas.

NOVO!

dom-smreka

trgovsko podjetje Maribor v sodelovanju s stanovanjsko zadrugo

SMREKA, v Černelavcih, Liškova 4, tel. in fax.: (069) 26-027, omogoča graditeljem nakup gradbenega materiala brez prometnega davka.

Pričakujemo vas ob ponedeljkih od 8. do 15. ure, ob sredah in petkih od 7. do 9. in od 15. do 17. ure.

NOVO!

Dr. Lojze Števanec

V AFRIKI

8

Ustrelil sem bivoľa

V rezervatu Selous smo včasih v močvirjih ob pritokih Rufije nalezli na bivoľa. S privzdignjenimi gobci so nas gledali iz varne razdalje in od časa do časa strigili z ušesi. Po njih so navadno plezali ptiči. To so velike, dostojanstvene živali, ki se zavedajo svoje moči. Če so v čredi, se ne hujajo niti leva. Vedno se mi je zdelo, da je streljati na bivoľa, če ga odkriješ, tako, kot bi streljal krave na paši — dokler nisem sam streljal nanj. Poslušal sem mnoge zgodbe o tem, da bivoľ noče pasti, da napade, če ga dražijo ali raniš. Da je zahrbtn, maščevalen. Iz izkušnje vem, da se tako obnaša vsaka močna žival. Odločil sem se, da bom kljub vsemu ob priložnosti streljal nanj.

Bil smo zgodaj v stegi, ko je bila še rosa in temperatura prijetna. Izstrelili smo manjšo čredo bivoľov, ki se še ni umaknila v močvirje. Med njimi sem zagledal velikega, zavaljenega bika sivkaste dlake, s široko razkrošenimi, navzgor zaviranimi, črno bleščečim rogovjem. Gobec je imel razčesnjen, po sprednjem delu je bil ves krvav. Ponoči ga je moralo nekaj napasti, verjetno levi. Ko sem izstopil iz avtomobila s puško v roki, je Marjan začel kričati: »Nemoj, nemoj pucati, lvo! Mi smo punali na takvog vola devet puta, a on još stoji. Tek smo mu pobegli kad nas napao.«

Na obisku pri njem so bili neki funkcionarji iz Jugoslavije in jih je peljal na lov. Jaz sem vedel, »kako su oni pucali!« tako kot bi streljal v kroglo slame. Kamor je priletelo.

Položil sem prst na usta in mu pomignil, naj molči. Med grmovjem sem se počasi bližal čredi z napeto puško 30.06. pripravljen, da takoj streljam, če bi planil proti meni ali skušal pobegniti. Približal sem se jim na sto petdeset metrov, mogoče še bliže. Kam naj streljam? Bil je obrnjen proti meni, da razen velikega okrvavljenega gobca in navzgor zaviranih rogov nisem videl ničesar. Ves trup je bil skrit za glavo. Kaj če plane? Me napade? V smrček! Odločil sem se, da bom streljal v smrček, vse drugo je nič. Krogla se od rogov, ki pokrivajo možgane kot oklep, odbije.

Nekaj se je prestopal, stresal z glavo in se za trenutek postavil z bokom proti meni. Hitro sem dvignil puško in streljal v plečko s težko, trinajstgramsko kroglo. Klecnil je na kolena, podrsal z gobcem po tleh in se zvalil na hrbet.

Ostali so v težkem, počasnem teku, z iztegnjenimi gobci na togih vratovih stekli proti močvirju. Moji so planili iz avtomobila, tekli proti meni in knčali kot otroci: »Gremo k njemu, gremo k njemu!« Komaj sem jih zadržal. Bil sem vznemirjen, nervozen, da so se mi roke in noge tresle. Pozneje sem moral še enkrat streljati nanj. Po dvajsetih minutah je še vedno sopel in trzal s trepalnicami in se skušal dvigniti, ko smo se mu približali. Rogovje je bilo ogromno. V širino je merilo meter dvajset. Zai imam le fotografijo. Lepo očiščeno rogovje sem obesil pred hišo in pustil v Afriki. Bilo je preveliko in pretežko, da bi ga lahko spravil domov.

Ko smo se vračali, je bila ob cesti prometna nesreča. Avtobus je zdrsnil s ceste, se ujel s podvozjem na rob ceste in visel v globok jarek. Moji sodelavec Zelko, ki je bil z nami na lovu, je kričal: »Ustavi, ustavi! Slikaj bom.« Ustavil sem. Zlezel je iz avta in slikal. Domačin, ki je

v močvirju smo naleteli na bivoľa. (Fotografija: I. Slavič)

stal ob avtobusu, je nekaj kričal, nato pa z dvignjeno mačeto tekel proti Zelki, ki ga takoj niti ni opazil, saj je imel pred očmi fotoaparata. Ko ga je opazil, se mu je črnc priključil že na nekaj korakov, besen, agresiven. Zelko ga je zmedeno gledal, ne da bi kaj ukrenil. Skočil sem s puško iz avtomobila porinil naboj v cev, zakričal in pomeril v črnca, kar ga je zmedlo.

Ustavil se je nekaj korakov pred Zelkom z dvignjeno mačeto in mu vse razjarjen grozil. Šestdeset do sedemdeset centimetrov dolga mačeta v rokah nepredvidljivega dedca je nevarno orožje. Z nami je bil Števanec, ki je ves prizor slikal. Poslal mi je fotografijo s pripisom: »To je fotografija, ko si hotel ustreliti črnca«. Črnca ne pustijo, da bi jih slikali.

Večkrat so me spraševali, ali bi ga ustrelil. Ne vem, kaj bi napravil. Pri teh napol divjih ljudeh, ki imajo povsem drugačen vrednostni svet kot mi, nikoli ne veš, kako se bodo odzvali; reagirajo nagonsko. Odločitev in grobost jih zadržijo. Vsekakor bi Zelka branil, črnca bi žgal pod nogo, če bi šlo zares.

Na stvari, ki bi se nam zdele problematične, gledajo črnca povsem drugače, kot bi človek pričakoval. Bili smo v nacionalnem parku. Peljali smo se po kolovozu. Ob strani je bila avtobusna postaja, razširjeno mesto, kjer so stale ženske, vmes moški. Čakali so na avto-bus, ki pride ali ne pride. Nekaj sto metrov v stran je v senci lenobno poležavala levja družina.

Bil sem gost dr. Niantaja, tajnika družbe, kjer sem delal. Sedela sta v avtu, pa sem ga vpfašal: »Kaj če bi lev postal lačen, pa bi si ene-ke od teh, ki tu čakajo, vzeli?«

Pogledal me je in povem resno odgovoril: »Potem bi bil pač eden tistih, ki zaradi tega, če katerega zmanjka, si ne belijo las. To je del njihovega vsakdanjega življenja.«

Lovimo obvodno antilopo

Marjanu je v Tanzaniji potoke mandat. Odhajal je na drugo delovno mesto. Bilo mi je žal. Postalni smo dobri prijatelji. Pri njem sem prejel nešteto večerov, velikokrat mi je bil v oporo. Njegova žena Marija je v našo enolično afriško hrano s svojimi okusnimi večerjami pravo razkrošje in domačnost.

Pred odhodom je hotel ustreliti obvodno antilopo. Šli smo, kot že velikokrat prej, rezervat v Selous Game. Iskali smo jih ob pritoku Rufije. Kmalu smo zagledali mešano čredo divjadi, ob nekem grmu pa mo-šabac samca obvodne antilope, ki je stal in nas gledal. Marjan se je prav tako ob avtomobila in počasi med redkim drevjem hlačal proti grmu. Števanec ga je mirno gledal.

Zakaj ne strelja?« smo se pritaženo spraševali v avtu. Bil je na mračni dovoli blizu. Lezel je kar nekam naprej. Izpod nog mu je planila antilopčarka, teh živali je, kot nekoč pri nas zajcev, da je kar klecnil. Divja je z dvignjenim repom izginila v suhi travi, antilopa pa ga je še vedno gledala.

TROFEJE

Spomin na počitnice ali spomin na veliko ribiško trofejo — bi lahko podnaslovili to fotografijo. Uspešna ribička je dvanaajstletna Barbara Berden iz Lipovec, sicer pa uspešna članica soboške ribiške družine. Kar 87-centimetrskega amurja je Barbara izvelila iz jezera na Krašcih.

Marjan Mešič od Grada 152 pa je s ponosom poziral s svojim 1,20 kilograma težkim gobanom. Kje ga je našel, nam ni hotel zaupati. In prav ima, kajti gobarjev je že skoraj več kot gob.

Pri Ferencovih se lovška tradicija nadaljuje

Oseminpetdesetletni Emil Ferencek iz Kobilja je eden najstarejših članov LD Dobrovnik. Že kot otrok je hodil na lov s starim očetom in očetom, ki sta bila lovška zakupnika na območju kobiljskega okoliša. Kršćeni lovec je postal leta 1960 v LD Dobrovnik. V tistem času je bilo veliko male divjadi — zajcev, fazanov in jerebic. Zaradi intenzivne obdelave zemlje in uporabe raznih škropiv je bilo male divjadi vedno manj. Spominja se, da so na primer v LD Dobrovnik leta 1974, ko je bil starščina, prodali italijanskim lovcom 1400 kosov male

preveč jerebic in ker med malico ni izpraznil lovske puške. Spominja se tudi, da lovski gost ni hotel streljati na košuto, češ da so pobegnile krave. Na enem od lovov pa ga je hudo preklel lovec Gal, ker ga je pustil samega in odšel za ranjeno divjo svinjo, sicer bi menda lahko ustrelila pet divjih prašičev. »Zakaj pa nisi sam streljal,« mu je dejal Emil. »Saj sem petkrat ustrelil, vendar nisem zadel.«

»Emil Ferencek je v več kot tridesetih letih ustrelil 6 jelenov, 30 srnjadi, 20 divjih prašičev, da ne omenjamo zajcev in fazanov. V lovski sobi, ki jo imata skupaj s sinom Emilom, ki je prav tako zelo vnet lovec, je 60 srnjakovih in 20 jelenovih trofej ter 2 gamsovi in 2 muflonovi. Najdragocenejša trofeja v hiši med merjaščevimi, ki jih je 31, pa je iz leta 1983. Merjašec, ki ga je ustrelil sin Emil, ima 27 cm dolge čekane. V lovski sobi pa je tudi lovška puška starega očeta »prednjača«. Med številnimi priznanji, ki jih je dobil, velja posebej omeniti priznanje Lovske zveze Slovenije red za lovske zasluge III. stopnje.

Lovstvo mu izredno veliko pomeni, in to ne zaradi uplenjanja, temveč predvsem zaradi gojitve divjadi, tovarštva in narave, ki ga zelo privlači.

Feri Maučec

SREČANJE

divjadi, medtem ko imajo danes na svojem lovišču, ki meri 6200 hektarjev, le še okrog 300 kosov male divjadi. Dosti več pa je srnjadi, jelenjadi in divjih prašičev.

Emil, ki je znan kot vzoren lovec, je v tridesetih letih, odkar se ukvarja z lovstvom, doživel marsikaj zanimivega in nepozabnega. Tako se rad spominja, kako je pred leti lovskemu tovarišu Fereku zamenjal polne lovske naboje s praznimi. To pa je storil zato, ker je ustrelil

TAM, KJER IZVIRAJO REKE IN POTOKI

ČRNA MLAKA IN TURŠKI KONJ

Če bi lahko šli naravnost od izvira reke Krke pri Čepincih še kakšne 3 ali 4 kilometre proti severu oziroma nekoliko proti severovzhodu, bi prišli še do enega rečnega izvira. Sredi gozda, kjer se stikajo katastrske meje Andovec, Farkašovec in Sole (Szalafő), namreč začenja svojo pot Zala, manjša reka, ki je dala ime številnim krajem. Ampak to je že v Republiki Madžarski, zato smo morali potovati daleč naokrog čez mejni prehod Hodoš-Bajansenye. Nekoč pa je bil prehod tudi pri Čepincih. Iz tistih časov je še mejna zapornica, ki je spuščena že več kot 40 let.

Tudi za pot proti izviru Zale smo poiskali vodnika, saj bi sicer najbrž predolgo taval po širnem gozdu v okolici Andovec v Porabju. In boljšega spremljevalca, kot je bil Laci Kovač, učitelj na dvojezični osemletki v Števanovcih, skoraj ne bi mogli najti. Njega je namreč vodila pot tja že neštetokrat, ko so hodili po drva ali pa je povedel s seboj tabornike.

Nam pa je spotoma pripovedoval tudi zanimivo zgodbo o tem izviru, ki mu Porabci pravijo Črna mlaka.

»Kot sem slišal od starejših Andovčanov, je nekoč tam, kjer je sedaj izvir reke Zale, stala cerkev, ki se je nekega dne pogreznila. Vsako sedmo leto pa se je prikazal iz vode križ. Neki pastir, ki je gonil tja na pašo svoje krave, je to videl in sklenil, da bo splaval do križa. In res se je opogumil, toda ko se je prijel za križ, je skupaj z njim za vedno potonil. Tudi živina se je pogreznila, da je niso našli nikoli več. Zaradi tega pravijo ljudje, da je to Črna mlaka. Ta naziv pa si je mogoče pridobila tudi zato, ker je res ne-

Ilona in Imre Laczó pa sta nam pokazala, kje naj bi turški konj s kopitom tako močno udaril ob zemljo, da bi tamkaj nastal izvir Viričkega potoka.

To je Črna mlaka ali izvir reke Zale. Laci Kovač iz Števanovca nam je pripovedoval tudi zanimivo zgodbo, kako je na tem mestu nekoč stala cerkev.

varna, saj se ti lahko zgodi, da se precej pogrezneš v močvirje, če preveč brezbržno hodiš tam okrog. Varne pa niso niti žuželke, ker jim grozijo mesojede rastline. Po madžarsko jim pravimo »harmatfű«, kar bi lahko prevedli kot rosna trava.«

In kako to, da je potem reka (najprej potok), ki tam izvira, dobila ime Zala? Kakšne strokovne razlage o tem nismo zasledili in tudi Laci ni slišal zanjo. Po njegovi domnevi se tako imenuje zato, ker je voda nekaj časa zares zala (lepa, čista).

V Porabju pa izvira tudi Virički potok, o katerem prav tako kroži zanimiva legenda. Pripovedujejo namreč, da je »vretina« nastala pred več kot 300 leti, ko so bili tamkaj boji s Turki. Od takrat pravijo domačini tistemu predelu Törnjak. Bilo naj bi 1.

avgusta, ko se je začel največji spopad turške in habsburške vojske. Poveljnik Turkov je stal na konju, ki je bil zelo žejen. Močno je udaril s kopitom ob zemljo, da je nastala večja jama, iz nje pa je naenkrat začela vreti voda. Tako si je lahko konj potešil žejo. Pili pa so jo lahko tudi vojaki. Ker so nameravali ostati tam dalj časa, so v bližnjem gozdu zakopali zaklad; nekateri pravijo, da zlato tele. In še dandanes se najde kdo, ki išče tam okoli, da bi morebiti našel ta zaklad. Izvir pa nikoli ne presahne.

Zgodilo se je že, da je bila na Virički velika suša, tako da so bili vsi studenci suhi, v Törnaku pa je bilo dovolj vode. Tisti turški konj naj bi bil res od sile, da je naredil takšno »vretino«.

Jože GRAJ

Dragi šolarji!

No, pa se je spet začelo. Že zdavnaj, boste rekli, če boste pomislili na šolo. Mi pa ciljamo na Vestnik in tole našo rubriko, ki je danes štartala in bo predvidoma v vsaki številki. Kaj in kako naj pišete, smo vam nekaj napisali že prejšnjič v povabilu za sodelovanje. Kaže, da ste nekateri na to priložnost že komaj čakali, saj ste se oglasili že prve dni novega šolskega leta. To nas je seveda zelo razveselilo in zdaj skoraj vsak dan čakamo na vašo pošto. Vsak četrtek jo podrobneje pregledujemo in izbiramo prispevke za naslednjo številko. To poskušajte upoštevati, če vam ni vseeno, kdaj bo kaj objavljeno. Včasih pošljite tudi kakšno risbo ali fotografijo, lahko pa se domislite še česa drugega. Kar presenetite nas!

Zdaj pa na delo, ampak ne jemati tega kot kakšno nalogo. Pišite, kadar začutite v sebi potrebo, da bi se izpovedali, ali če vam je to konjiček.

Vse najlepše in najboljše v novem šolskem letu vam želi urednik rubrike Odsev mladosti

Jože Graj

Ne vojne, miru in svobode nam dajte!

Začetek počitnic ni bil vesel, ampak žalosten, grozen... Pripeljali so se tanki in uničevali Slovenijo. Prebijali so se skozi barikade do mej. Ob tem so se vneli mnogi boji. Po radiu sem večkrat slišala, da je bil dan v nekaterih mestih alarm za zračni napad. Ljudje so ob teh alarmih hoteli v zaklonišča ali kleti. Tudi mi smo si doma klet preuredili v pravo zaklonišče. Spodaj smo imeli vse najnujnejše stvari, ki bi jih v skrajnem primeru rabili, toda na srečo se to ni zgodilo.

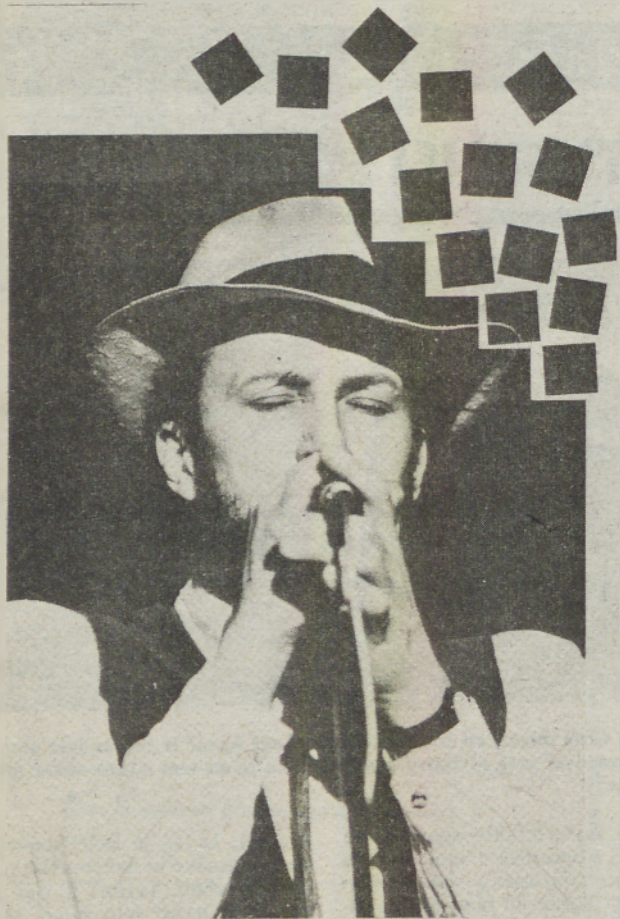
Ko je vojna nekaj dni že divjala, je sovražnikom primanjkovalo moči — tudi v Gornji Radgoni. Pripeljali so se še drugi tanki in tokrat so šli tudi mimo mojega doma. Gledala sem jih skozi okno in bilo mi je hudo. Koliko biš je pogorelo? Koliko ljudi je ostalo brez doma, brez strehe nad glavo? Premlevala sem ta vprašanja. Prišla sem do spoznanja, da je prav, da smo postavili barikade, da smo se borili za našo samostojnost, toda najboljšje je, da je prevladal zdrav razum, saj so politiki podpisali deklaracijo. Srečna sem, da so se vojaki JA vrnili v vojašnice in zdaj odhajajo iz Slovenije. Do meje s Hrvaško bodo prišli — toda kam potem? Meje so zaprte, saj tudi tam vira vojna, le da je mnogo hujska, kot je bila pri nas. Prepričana pa sem, da se bo tudi ta problem rešil.

Toda ob vsem tem marsikdo v Srbiji pozablja, da si ljudje ne želimo vojne. Hočemo le mir in svobodo. Vojaki JA najbrž niso krivi, da so nas napadli, saj vemo, da morajo poslušati navodila nadrejenih. Ti polkovniki in generali ter srbsko vodstvo so vsega krivi. Ali ne razumejo nas, Slovencev? Ali ne razumejo Hrvatov? Se ne zavedajo, da hočemo biti neodvisni, da želimo postati neodvisna država?

Zdaj lahko le čakamo in upamo, da nas države sprejmejo kot neodvisno Slovenijo in da ne bo več vojne. Hočemo mir in svobodo!

Tjaša Korošca, 8. b.
OŠ Križevci pri Ljutomeru

Z novim šolskim letom nova video kaset

VLADO KRESLIN NAMESTO KOGA ROŽA CVETI

NAROČILNICA:

— naročam video kaseto Vlada Kreslina Namesto koga roža cveti
— Ceno 500 din bom plačal po povzetju

NASLOV: _____

Kaseto naročite na naslov: IDEJA d.o.o., Štefana Kovača 22/a, Murska Sobota

POČITNIŠKI SPOMINI

25. junija 1991 je bil zadnji dan šole. Dan, ko smo dobili izkaze. Nekateri so jih domov odnesli z veseljem, nekateri s strahom, kaj bodo rekli starši. Hura, počitnice so se začele! Spet bomo brezskrbno živeli. Tako smo naslednji dan po televiziji in po radiu spremljali osamosvojitve Slovenije. In kaj je prišlo potem? Le en dan veselja in deset dni gorja in strahu. Ko smo v noči osamosvojitve proslavljali, je vkorakala v našo Slovenijo JA in začela se je vojna. Vse grozote, ki jih je naredila JA, smo spremljali po televiziji in poslušali po radiu. Po desetih dneh strahu je prišlo do premirja.

Sedaj se JA umika iz Slovenije. Vojaški transporterji in kamioni se umikajo in selijo iz Slovenije. Vojašnice se tako praznijo.

Letošnje počitnice sem s starši in sestrama večinoma preživela doma. V teh vojnih časih ni bilo varno potovati kam daleč na dopust. Nekaj dni sem bila skupaj s svojimi sestrama pri dedku in babici v Vanča vasi. Sama sem bila dva dni tudi v Murski Soboti pri stricu in teti. Sadili smo ciperse, da bo stric imel živo mejo.

Z bratrancem sva se hodila tudi kopat v kopalnice v Mursko Sobotu.

Tudi z atijem smo nekajkrat šli v kopalnice, saj sem morala pokazati sestrama, kako znam plavati. Naučila sem se letos v šoli v naravi v Moravskih Toplicah.

Med počitnicami sem izgubila tudi dedka. Tako sem imela tudi nekaj žalostnih dni.

Ko je imela mama dopust, smo se odpeljali v Celje, kjer smo se nekaj ur vozili po mestu. Nato smo nadaljevali pot do Brežic, skozi vasi in mesta, za katera sem slišala ali jih videla le na zemljevidu. Mama in ati sta mi o vsakem kraju povedala kaj novega. Peljali smo se tudi skozi

Krško, kjer je jedrska elektrarna. V Brežicah sem bila že večkrat, saj imam v tem mestu teto in strica.

Vse lepo in veselo zelo hitro mine. Po pošti sem prejela knjige za šolo in to mi je dalo misliti: Kmalu se bo spet začelo. Da in res je konec počitniškega potepanja in lenarjenja.

Tanja KUJAR, 5. a,
OŠ TIŠINA

POSTALA SEM UČENKA

PRVI DAN V ŠOLI

V ponedeljek je bil prvi šolski dan. S torbo na hrbtu sem z veseljem odkorakala proti šoli. Na poti sem srečala prijateljico. Pogovarjali sva se o počitnicah. Po cesti je drvelo že dosti učencev. Na šolskem dvorišču so se zbrali tudi najmanjši, ki so odkorakali v prvi razred. Tudi mi smo odšli z razredničarko v razred, kjer smo se pogovarjali o doživetjih v počitnicah ter spoznali nove učitelje in nove predmete. Prvi dan smo se pogovorili tudi o disciplini itd. Ta dan smo odšli domov prej. Sedaj imamo že urnik in smo se začeli učiti.

Zelo sem vesela, da lahko spet hodim v šolo. Aleksandra Kovač, 5. r.,
OŠ Dobrovnik

POČITNIŠKO DARILLO

Sredi počitnic sem dobil zelo majhno muco. Ima bela ušesa, okrog vratu pa belo liso. Po hrbtu je črna in ima bele pike. Rep ima črn, tačke pa bele in vsak dan se lepo umiva. Mama jo je že večkrat skopala z mačjim šamponom.

K meni hodi zelo rada spat. Ko je odprto okno, pride v posteljo in tako glasno prede, da me prebudi. Rada pije sveže mleko. Brat ji vedno nalije polno skodelico, ko pomolze krave. Rada se igra s čopkom iz volne, mami prevrača rože z oken in rada pleza po drevesih ali leži na soncu. Videl sem, kako je v koruzi ujela dve miški.

Ko pridem iz šole, hodi okrog mene. Mislim, da čaka, ali ji bom dal kaj za zob. Tu in tam ji odstopim košček mesa, ki ga ima zelo rada. Imam še tri muce in pička Murija. Vse imam rad, moje misli pa so vedno pri počitniški mucu.

ZDRAVKO NEMEC, 5. r.,
OŠ MALA NEDELJA

ALI VESTE?

Tudi poslej bomo objavljali vprašanja z različnih področij in 'tipali', ali veste to in ono. Če se še spomnite, smo vas na zadnje spraševali, ali vam je znano, kje je sončna ura v Pomurju in kakšna je. Tisti, ki ste predtem nekoliko podrobneje pogledali Vestnik, ste lahko našli odgovor na zadnji strani, in to je bilo objavljeno 20. junija. Torej prva sončna ura v Pomurju je v Radencih med vrelcem in Ljubljanskim domom. Oblikovali so jo iz rož, njen premer pa je kar 10 metrov. Pravilno je odgovorila Žiljana Horvat iz Dolnje Bistrice in si tako zaslužila knjižno nagrado Knjigarne in papirnice Dobra knjiga Murska Sobota. Čestitamo!

27. vprašanje: Ali veste, katera je najmanjša vas v Pomurju (najmanj hišnih števil)? Odgovore pošljite najkasneje do prihodnjega četrтка na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom (izrezanim iz našega časopisa) Ali veste.

Osnovnošolski vzgojno-izobraževalni zavod
Trstenjakova 73, Murska Sobota

obvešča starše, da bo

VPIS ŠOLSKIH NOVINECEV

v četrtek, 26., v petek, 27., v ponedeljek, 30. septembra 1991 od 8. do 14. ure,
v torek, dne 1. oktobra, pa od 8. do 16. ure za ves šolski okoliš na osnovni šoli Daneta Šumenjaka (OŠ I), razen za podružnično šolo Krog, kjer bo vpis v sredo, 2. oktobra 1991, od 8. do 12. ure.
Vpisujemo otroke, ki so rojeni leta 1985, ter januarja in februarja 1986, pogojno pa tudi otroke, rojene do 31. avgusta 1986.
Ob vpisu je potrebno predložiti izpisek oziroma fotokopijo izpiska iz rojstne matične knjige, ki ga bomo zadržali.

RADENSKA—JERUZALEM Ljutomer
Hotel Jeruzalem Ljutomer

vabi k sodelovanju narodnozabavni ansambel za igranje v sezoni 1991/1992 v hotelu Jeruzalem.
Pisne ponudbe sprejema uprava hotela Jeruzalem.

FORJAN, D.O.O.
Varaždinska 140
42209 SRAČINEC
telefon (042) 601-075 po 18. uri

PRODAJAMO: KMETIJSKE RABLJENE STROJE

- Kombajn za silažo
- Kombajn za krompir GRIMME HASSIA
- Kombajni za žito KLAAS, FAHR, CEHONTIER
- Kombajn (izruvalnik) za sladkorno peso
- Preša za slamo — visokotlačna in nizkotlačna
- Samonakladalnik za seno
- Prikolica za gnoj
- Obračalnik za seno FAHR

NAROČILNICA

Podpisani _____

kraj _____ ulica _____

poštna številka _____ pošta _____

naročam VESTNIK.
Naročnino bom poravnal po prejemu položnice.

PODPIS _____

Naročilnico izrežite in jo pošljite na naslov:
Vestnik, Titova 29, 69000 Murska Sobota.

VESTNIK in SODARSTVO

Marjan MAUČEC,
Gančani 149, tel. 42-000, nagrajujeta
izžrebanega naročnika Vestnika!

Srečnejš bo prejel 50-litrski sodček.

GORENJE IMO Lendava — v stečajni
razpisuje

JAVNO DRAŽBO

- za prodajo:
1. Pisarniški prostori, 296,14 m², izklicna cena 13.350,00 din/m².
 2. Kombinirano vozilo ZASTAVA 950 AK, leto izdelave 1987, izklicna cena 60.000,00 din.
 3. Osební avtomobil OPEL SENATOR 2.5, leto izdelave 1983, predlagana izklicna cena 100.000,00 din.
 4. Stroj za upogibanje pločevine 1/1000, 1 kos, izklicna cena 4.000,00 din.
 5. Ročni krivilni stroj 1/1000, 1 kos, izklicna cena 4.000,00 din.
 6. Stroj za rezanje navojev METALPROGRES, 2 kosa, izklicna cena 3.000,00 din.
 7. Stroj za upogibanje pločevine UBBB, 1 kos, izklicna cena 20.000,00 din.
 8. Aparat za varjenje vijakov TIP MUS 450, 1 kos, izklicna cena 2.000,00 din.
 9. Različni reprodukcijski material (šivne cevi, baterije ARMAL, ventil, skupna izklicna cena 1,3 mio din).
 10. Razna pisarniška oprema in računski stroji.
- Dražba bo 26. 9. 1991 ob 11. uri v prostornih podjetja Gorenje IMO — v stečaju, Industrijska 4 b. Lendava.
Ogled je možen dan pred dražbo med 8. in 14. uro ter na dan dražbe med 8. in 11. uro.
Interesenti morajo pred dražbo položiti pri blagajni varščino v višini izklicne cene.
Sodelujejo lahko pravne in fizične osebe. Davek plača kupec. Prodaja je po sistemu videno — kupljeno.
Kupci morajo kupljena sredstva odpeljati v 8 dneh po dražbi.

MLADINA RUŠI V BELTINCIH

V zadnji številki časopisa je izšel članek z naslovom »Mladina ruši kakor JLA«, kjer omenja, da sem skupaj s sovaščanko bil pri lastniku diska v Beltincih, ter ga prosil za dovoljenje, da bi obiskal disko in mladino poprosil za red in mir, ko zapuša disko.

Tega dovoljenja nisem prosil, niti nisem govoril z lastnikom diska, ker mislim, da mi je vstop v disko dovoljen, kot vsakemu drugemu.

Smatram, da se v disku ne da vzgajati mladino k miru in redu, ampak so starši in šola ti isti vzgojitelji, ki naj svoje otroke nauče, da se ponoči ne razgraja, pretepa in se ne kali mir. V krajevno skupnost smo dobili še pritožbe, da se ob odhodu razgraja in da vaščani nimajo nočnega miru.

Pri cerkvi še na srečo rož niso lomastili, pa tudi župnik ni nikogar lovil, še manj pa, da bi kogar koli premlatil. Župnik dobro ve, da je to slab vzgojni način in o tem tudi ni nikoli govoril pri oznanilih v cerkvi. Res pa je, da je bilo potrebno narediti zaščitno ograjo pred stopnicami pri vходу na kor, verjetno pa bo potrebno opremiti z zaščitno ograjo še kapelico sv. Antona.

Nedavno tega smo omenjen most obnovili in namestili rože, prav tako smo ob vpadnicih v Beltince postavili dobrodošlico in rože in s tem želeli, da bi bil naš kraj prijeten in urejen.

Namen imamo urediti še druge mostove, pa ne vemo, če ima smisel skrbeti za lepoto

kraja, ko pa pred razposajenimi razbijajo niso varne ne rože na mostovih, ne rože pri mostu ob stari lekarni, ne avtobusna postaja, ne table ob cestah in spomeniki. Prav tako ne morejo mirno počivati vaščani, ki jih po polnoči prebujajo razni nekulturni vzkliki domov vračajoče se mladine. Nihče nima nič proti, da se mladina razveseli in pleše, vendar se mora zavedati, da se po odnosu do okolja, soljudi in lepote ocenjuje naša splošna kultura. Če ne bomo dosegli kulturnega obnašanja po mirni poti, bo morala policija bolj budno paziti na te nepridiprave in jih za taka dejanja tudi kaznovati.

PREDSEDNIK SVETA
KS BELTINCI:
Jože KAVAŠ

ŠE ENKRAT

Oglašam se v zvezi s članom z naslovom Mladina ruši kakor JLA v Vestniku z dne 12. 9. 1991. Članek je napisan pod vsevdominom »KLEKL«.

Sam vem, kdo je članek napisal, saj sem se z avtorjem pogovarjal po telefonu. Ker odstavček o beltinskem župniku ni pod narekovaji, je avtor teh besed pisec članka.

Cudi me, da morajo vaši novinarji pisati tudi pod vsevdominom. Sam Vestnika redno ne berem, ker o njem zaradi podobnih člankov nimam dobrega mnenja.

V zadnjem odstavku o beltinskem župniku so laži in ne-resnice. Ni res, da bi župnik »s priznice posvaril« vernike o rožah, saj take stvari po mnenju župnika ne spadajo v cerkev na ambon (priznice po prenovi redno več ne uporabljamo). To lahko potrdi več kot 2500 vernikov, ki se redno ob nedeljah

MLADINA RUŠI...

zbirajo v cerkvi. Velika laž je v trditvi, da je »premlatil« članke odrasle mladostniške bande, ker župnik takih metod ne uporablja. To lahko potrdi 1200 otrok in mladine iz naše župnije, ki se jih župnik v petih letih še ni dotaknil in se jih ne bo. Župnik pa je sam Odrančan in bo Odrančan ostal, zato ne bo pretepal svojih rojakov, ki jih ima rad. Za vzdrževanje reda imamo v Beltincih policijo.

Prav tako ni res, da bi si Beltinčani želeli župnika pretepača.

Z avtorjem članka se ne strinjam, da bi bilo pretepanje »dobro stara katehetska metoda«. O tem, kar je dobro v katehezi, naj prepusti mnenje strokovnjakom iz tega področja. Tudi sam imam diplomirano Teološko fakulteto v Ljubljani s katehetskega področja. Prav tako se kot vernik ne strinjam,

da molitve in litanije ne zaležejo več.

Zahtevam, ker sem bil omenjen v vašem časopisu, da to pismo objavite v celoti in naslednji številki Vestnika. Prav tako zahtevam, da avtor članka — vaš novinar s polnim imenom in priimkom prekliče trditve in se javno opraviči v naslednji številki Vestnika.

Uredništvu Vestnika pa zahtevam, da se o verodostojnosti članka ni pozanimalo pri beltinskem župniku, saj je član ekipe, ki skrbi za povezavo z radiem Murska Sobota in Vestnika.

Avtor članka je tudi profesor in član zelenih. Z delnimi resnicami in lažjo tudi onesnažujemo prekmursko okolje.

Ko se bo avtor v vašem časopisu opravičil in prekalil trditve, je zadeva končana in ne dovoljujem nobene polemike o tej zadevi.

Jože Hožjan
beltinski župnik

Težave in nezadovoljstva na začetku šolskega leta

Nedolgo je od tega, ko sem ob koncu šolskega leta vsem učencem zaželel lepe in vesele počitnice (le-te pa so se potem skazile z deset in več dnevno vojno), danes pa lahko zopet vse (razen tistih, ki so končali 8. razred), podzravim ob prvih korakih v novo šolsko leto 1991/92. Seveda so tukaj najprej prvišolčki, vendar bolj žalostni prvišolčki, vendar vse se enkrat mora začeti.

No, vojne je ali ni konec, kakor pač kdo stvari jemlje, življenje pa mora kljub temu teči dalje. Na začetku so nas (tudi letos nas je 2. septembra vse učitelje dr. Vencelj pozdravil in nam dal nekaj jutranjih napotkov za delo) vzpodbujali k delu, k aktivnosti, zadnja leta tudi k strpnosti, čes, saj se bodo razmere na šolah uredile. Letošnji začetek je najbolj negotov v moji dosednji učiteljski poti. Doslej smo vsaj do neke mere vedeli pri čem smo, danes pa skoraj nič. Pravi, da se bo nekje do 1. polletja vse uredilo in da je marsikateri zamudi prevzrakovala vojna. Ja, sedaj je vse in povsod kriva vojna. Le kako bi bilo, če je ne bi bilo? Mnogo stvari je, ki nas tarejo! Najprej so tukaj novi normativi, ki nas bodo poskušali dotolči, tako, da bi ostali le tisti najvztrajnejši. Tistih 22 ur tedensko učne obveze, brez poprave izdelkov in interesnih dejavnosti (le-te so v božjih rokah občinskih proračunov) so strup za nekatere predmetne skupine, kot so kombinacije s slovi, jezikom, matematiko in še katere. Dela je veliko, celo preveč, priznava pa samo najosnovnejše. Tudi zadnja ideja, da bodo učitelji teh predmetov oproščeni nekaterih drugih dejavnosti in obveznosti na šoli, ne zaleže kaj dosti. Ob različnih pogojih za delo od šole do šole, ob občine do občine, različnemu številu učencev v oddelkih, danes dodajajo še normative, ob katerih se bodo nekateri držali za glave, ker jih ne bodo mogli v svoji stroki doseči, drugi pa jih bodo kar krepko presegali. Z eno besedo, tja do novega leta (ali božiča, kakor hočete), bo v šolah kar precej vroče krvi. To, da morajo biti predmetne skupine strokovno zasedene, se popolnoma strinjam. Že pred časom sem pisal o tem, da bodo šole morale začeti med seboj tesneje sodelovati in strokovno poplajevati predmetne skupine. Končno je prišlo tudi od tega. Seveda v zve-

zi s tem ne manjka in tudi v bodoče ne bo primanjkovalo zapletov in neodgovornosti, a če bomo hoteli doseči najvišjo možno kvaliteto raven izobraževanja po šolah, bo to moralo steči.

Ob vseh novostih (novi učni načrti in učbeniki) nas preseneča dvig starostne dobe za upokojeve. Le kdaj bomo prišli k pameti in se zavedali, da mladi ljudje (strokovno izobraženi) čakajo na Skupnostih za zaposlovanje na milost božjo, medtem ko »pametnjakoviči« dvigujejo potrebno število let za upokojeve. Le kdo lahko trdi, da se lahko po fizičnih sposobnostih (umske in strokovne so izvzete) primerja z mladim človekom. Sprašujem se, kdaj bomo na tem področju začeli treznejše razmišljati ter se ravnati po vzorcih sodobnih in razvitih držav.

Za trenutek naj se še ustavim pri novih učbenikih in učnih načrtih. Učbeniki so dragi, da je kaj, na spremembo učnih načrtov pa smo v zadnjih letih že tako navajeni. Kadar kdo malo skomigne z rameni, pa bi že delali nekaj po novem. Koliko pa vse skupaj to stane, to pa se verjetno le malokdo sprašuje! Hudo je to, da se govori o novem učnem načrtu in učbeniku za Etiko in moralo (o tem je že pred tedni pisal dr. Divjak v Večeru), ničesar od tega pa še nimamo v rokah, pouk pa se je pričel. Verjetno je zopet kaj kriva vojna, kot že tolikokrat! Ni bilo niti občinskih, kaj šele regijskih aktivov in bojim se, da imajo nekateri na tem področju še vedno počitnice. Nobenih smernic, nobenih navodil za delo. Šolsko leto se je začelo, sedaj pa se (vsaj pri določenih predmetih) znajdi, kakor veš in znaš. In ponovno se lahko samo vprašamo, kako dolgo še tako? In če ne bi bilo aktivov ravnateljev (ti še nekaj nekam poženejo), bi ostajali na začetku šolskega leta skoraj v popolni temi.

In še k zadnji temi, ki nas žuli v teh poletnih dneh, čeprav ima-

mo večina obute sandale! Seveda so to še vedno in znova osebni dohodki prosvetnih delavcev. Ob koncu šolskega leta so marsikateri šole napovedovale za jesen »štrajk«, vendar so nas potem čez poletje potolažili z nekaj storaki. V primerjavi z nekaterimi poklici smo popolnoma na dnu. Za primer vam dajem samo tovarno Sladkogorska iz Sladkega Vrha, kjer dobivajo delavci brez izobrazbe (samo z osemetko) enako ali celo višjo plačo od nas. Nič nimam proti, če imajo delavci v proizvodnji višje plače, vendar potem bi morali tudi nas, učitelje, jemati za ljudi, ki smo družbeno koristni in potrebni. Potem pa dobivaš opazke in posmehe, češ, da bo potrebno začeti hoditi delat v službo in ne samo na oddih v službo, če bomo hoteli več zaslužiti. Kratko-malo povedano — družba premalo ceni in spoštuje učiteljski poklic in to nam v škodo, kakor tudi sebi. Smo tisti delavci, ki vzgajamo mlade ljudi, otroke vseh nas in zato bo potrebno prosvetne delavce ceniti vsaj pol toliko kot pred leti, če hočemo, da vse normalno teče še naprej na raznih relacijah, kot so učitelj—učence—starši, učitelj—šola—okoliš in še bi lahko našteval.

Malo se strezimo in začnimo več pozornosti polagati panogam, katere zanemarjamo. Večkrat lahko slišimo, da je ob morebitnih štrajkih škoda samo v proizvodnji. Pa le ni res, ali pa morda za nekatere predmet proizvodnje pomeni vse. No, pa kljub vsem tem težavam in stiskam, ki nas tarejo, vsem učenec, učiteljem, kakor tudi staršem (le-ti morajo globoko seči v svoje žepce), želim na začetku novega šolskega leta veliko uspehov, sreče, zadovoljstva, predvsem pa miru in svobode ter samostojne domovine Slovenije, kajti brez tega tudi ostalega ne moremo pričakovati.

Bojan Macuh
Drobtinci 21 69253 Apače

KAJ PRAVIJO GOSPODJE »SAUBERMACHERJI«?

Komunalne službe se ukvarjajo z eno od tistih dejavnosti, ki so najbolj na očeh javnosti in tako tudi deležne kritike, kadar ni zadovoljen z njihovimi storitvami. Še posebej se to nanaša na odvoz smeti. V občini Murska Sobota je to dejavnost začela redno opravljati mešana firma Saubermacher-Komunala, ki dela predvsem po izkušnjah avstrijske firme. Le-ta je vložila tudi 50-odstotni delež v ustanovitev novega podjetja. Rečeno je bilo, da se bo glede smeti oziroma odpadkov marsikaj spremenilo na bolje. V resnici bi se tudi moralo, saj je nov sistem zasnovan tako, da ljudje odlagajo smeti le v več posod (za papir, steklo, bio odpadke in ostale odpadke), tako da vozijo na odpadniški postaji samo okrog 40 od-
nosilci smeti, vse drugo pa vrnejo industriji kot koristno surovino oziroma predelujejo biološke odpadke v kompost (gnojilo). Zamisel je vsekakor zelo kori-

Direktor mešanega podjetja Saubermacher-Komunala Murska Sobota Branko Škafar pravi:

»Kar se tiče posod za biološke odpadke, bi jih morale stranke oprati, ko jih poleti enkrat tedensko spraznimo, in tedaj se kaj takega najbrž ne bi dogajalo. Tako je tudi v tujini in tam ni takšnih problemov. Glede cen za odvoz pa drži, da so se letos precej povečale, in sicer približno za 5-krat, za biopag sistem. Treba pa je povedati, da so bile prej med najnižjimi v Sloveniji, zdaj pa so povprečne, čeprav daje naše podjetje strankam vse posode zastoj, in ko se bodo obrabile, jih bo tudi zamenjalo. Če bi to upoštevali, potem imajo nekateri odvoz za okrog leto dni celo brezplačen, kot da bi odplačevali posodo. Brezplačno pa odvažamo posode s steklom, papirjem in biološkimi odpadki, saj poskušamo te stroške pokriti z za-
služkom pri prodaji. Mislim pa, da bi morala država to bolj spodbujati, kajti takšen sistem je koristen tudi zanje. Manj smeti gre na odlagališče, industriji vračamo surovine in manj se onesnažuje okolje.

Strinjam pa se, da sistem plačevanja glede na velikost posode (120- ali 240-litrski) ni pravičen do vseh in da je nekaterim upokojevcem res težko. Zato se z občino dogovarjamo, da bi za njih veljale 50 odstotkov nižje cene in da bi zanje uvedli tudi zbiranje odpadkov v posebne vreče. V prihodnje pa razmišljamo, da bomo prešli na obračunavanje glede na težko odpadkov. V tujini že poznajo tak sistem.«

JOG

ČAKAJOČ NA ZAKON

V VESTNIKU št. 34 z dne 29. avgusta 1991 ste na str. 9 objavili (dez)informacijo: »Vinogradniško-sadjarjska zadruga Ljutomer (1) ima že nekaj mesecev (2) vsaj potrebno dokumentacijo za registracijo na sodišču, vendar je uradno še vedno ne morejo ustanoviti (tako kot ne drugih zadrug), ker ni potrebnega zakona (3).«

Ad (1): Se ta zadruga imenuje »Vinogradniško, vinarska in sadjarjska zadruga »JERUZALEM«, s sedežem v Ljutomeru, ne pa kot je navedeno zgoraj.

Ad (2): Zadruga je bila ustanovljena 9. septembra 1990, torej že pred dobrim letom.

Ad (3): Zadruga ni mogla biti uradno registrirana in formalno-pravno registrirana NE LE, ker ni potrebnega zakona, temveč predvsem zaradi nečednih PROCEDURALNIH napak, že od vključno ustanovitvenega zbora naprej tja do poskusa nezakonite registracije pri registarskem sodišču v M. Soboti. Ena teh napak je tudi »vnaprej imenovani direktor zadruga, ki še vedno ne more opravljati funkcije, Miro Steržaj«.

Kot predlagatelj ustanovitve specializirane zadruga, zoper predlog o včlanjevanju v preoblikovano KZ iz prejšnjega TOK-a, kar je izvršni odbor Društva vinogradnikov »Jeruzalem«, 23. junija 1990, sprejel kot pobudo za ustanovitev vinogradniške, vinarske in sadjarjske zadruga (VVSZ) — sem zaradi teh proceduralnih napak, dne 5. oktobra 1990, napisal ugovor zoper postopke pri ustanavljanju in poskusu registracije VVSZ »Jeruzalem«. Naslovil sem ga na predsednika pripravljalnega odbora za ustanovitev zadruga Franca Laha in pooblaščenca USTANOVNEGA ZBORA Iva Lašiča. Ugovor sem dostavil osebno vodji registrskega sodišča in vsem ustanovnim članom (32) z opozorilom na proceduralne napake in nezakonitost eventualne registracije.

Zal mi je Mira Steržaja, da se je dal speljati na tanek led. Da je bilo njegovo »vnaprejšnje imenovanje za direktorja« resnična napaka kažejo tudi njegova pojasnila, po katerih je novinar Bernarda B. Peček pripravila dezinformacijo. Kot npr., da so »zadruga ustanovili člani Društva vinogradnikov in sadjarjev

Ljutomer (takšnega društva v Ljutomeru ni!) ali, da »je 60 članov že vključenih« (v resnici do registracije zadruga o vsem odločajo izključno USTANOVNI ČLANI teh pa je reči in piši 32!).

Kljub temu, da sem Mira Steržaja seznanil z ugovorom in ga pisмено opozoril naj se v nelegitimnem položaju »direktorja zadruga« ne loteva nikakršnih poslov in akcij pa kaže, da vendarle opravlja »funkcijo direktorja«. Saj ne daje samo netočnih pojasnil, ampak »članom zadruga v ustanavljanju« prišepetava tudi svoja videnja možnosti solastništva kleti v Ljutomeru, njenega sedeža in njenega direktorja. Malone, da ne reče, da bi to (direktor!) moral biti vsaj eden tistih iz kleti, ki so ljutomerske (pa ne samo teh!) vinogradnike najbolj zaječevali!

Mislim, da se je takšnih pre-
rokh boljše vzdržati, dokler o vsem ne bodo odločili USTANOVNI ČLANI kot edini legitimni subjekt po Zakonu o zadrugah. Vsekakor boljše kot pa da bi še širša javnost zvedela za vrsto proceduralnih napak. Kajti takrat se bodo še krave smejale!

Štefan Kuhar

PONUJEN SEJEMSKI PAVILJON ZASTONJ

Nekaj dni in Mednarodni graški sejem bo odprl svoja vrata. Brez pretirane zveze, da gre za največjo mednarodno sejmsko prireditev na tem področju, ki je zanimiva tudi za slovenske in hrvaške razstavljalce. Gerd Novak, direktor sejma, je povedal, da zaradi zaostrenih razmer v Hrvaški letos pričakuje manj obiskovalcev iz teh dveh držav, da razstavljajo na voljo celoten 14. paviljon z vso opremo in okrasjem. Gospodje zbornice Slovenije in Hrvaške morata le zbrati dovolj ponudnikov in čim prej predstaviti gospodarstvo obeh držav. Slovenija pa ima pri tem še eno priliko, da začne veljavljati kakovostno znamko, ki so jo začeli podeljevati letos, kako hitro gospodarstvi izkoristijo ponujeno priložnost, pa se bomo lahko kmalu prepričali na jesenskem graškem sejmu.

D. L.

5
MILIJONOV
DIN

5 ×
200.000
DIN

CENA
KARTICE
50,00
DIN

ŽREBANJE
27. 10.
1991

Geotermalna energija predraga

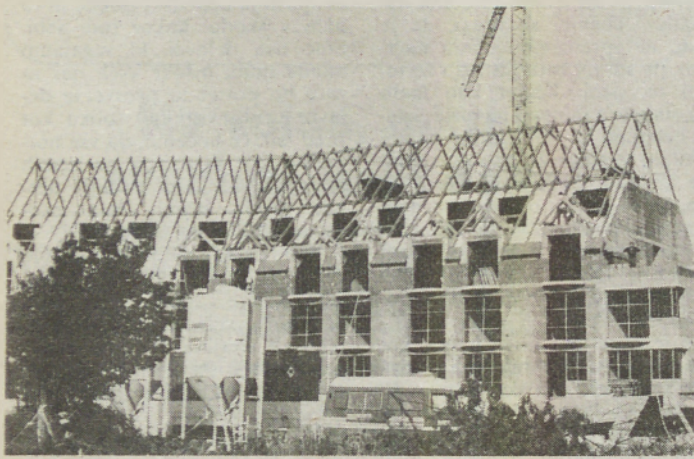
V Naftnem sektorju za raziskavo in pridobivanje nafte in plina so pred nedavnim izdelali oceno geotermalnega sistema za izkoriščanje tople vode na območju občine Lendava. Ta načrt oziroma to oceno je svojčas naročil izvršni svet skupščine občine. Ocena zajema prognozo pridobljivih količin toplotne energije ter stroškov zgraditve geotermičnega sistema.

Stroški zgraditve in opremljanja proizvodnje in injekcijske vrtnice ter ureditve površinskega sistema za izkoriščanje geotermalne energije (primarni toplotni sistem) bi znašali 1,2 milijona dolarjev. Vsako leto pa bi bilo potrebno za obratovanje sistema odšteti še 35 000 dolarjev. Upoštevajoč vse te podatke, lahko ugotovimo, da bi bila naložba predraga. Vložena sredstva v sistem bi se povrnila šele čez 13 let, zato je naložba vprašljiva.

Ker bo največ stala proizvodnja in injekcijska vrtnica, se predlaga zgraditev sistema na območju naftno-plinskega območja Petišovec, kjer so že vrtnice. Vse kaže, da s tem alternativnim načinom v Lendavi še lep čas ne bomo ogrevali stanovanj. Če pa bi uporabili že izvirane vrtnice na petišovskem naftno-plinskem polju, bi lahko, če bi zagotovili denar za površinsko omrežje ali primarni toplotni sistem, v bližnji prihodnosti vendarle začeli izkoriščati za ogrevanje naravno bogastvo, ki je pod nami.

JD

RADGONSKI DVOR

V lanskoletnem prispevku v tedniku Vestnik o turizmu in zdravilišču v sosednji Radgoni v Avstriji smo med drugim tudi zapisali, da bodo kmalu gradili nov hotel. Takrat je direktor zdravilišča dr. Franz Gmeindl govoril še o idejnih načrtih.

Letos se ti načrti že uresničujejo, pri tem pa jih niso motile niti konfliktni razmere v sosednji Sloveniji.

Termalno kopališče v avstrijski Radgoni (Bad Radkersburg), kjer so imeli še pred nedavnim probleme z zadostno količino termalne vode, bo kmalu bogatejše za velik objekt, ki mu že sedaj pravijo radgonski dvor. Poleg dveh hotelskih zgradb bodo pridobili tudi ogromno prostora za zunajpenzijsko ponudbo. Radgončani torej pričakujejo velik turistični razvoj mesta in celotne obmejne skupnosti, zato ni čudno, da na vseh srečanjih s slovenskimi kolegi poudarjajo nujnost preselitve prašičje farme v Podgradu, ki je na drugem bregu reke Mure.

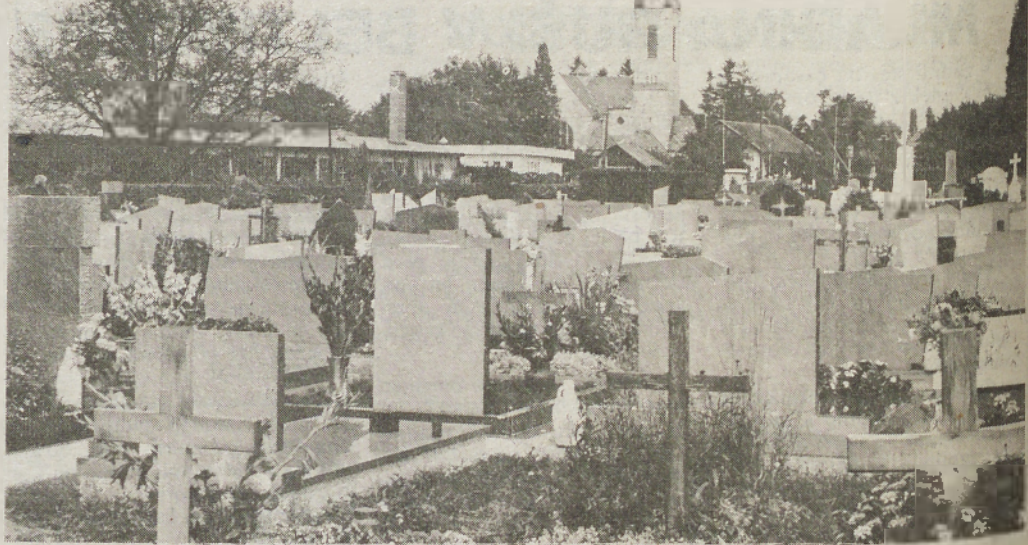
bbp

KAKO DO VEČJEGA POKOPALIŠČA?

S tem problemom se zadnje čase veliko ukvarjajo v Murski Soboti — Je zamisel o novi lokaciji sprejemljiva?

Da je zadnje domovanje Sobočanov očitno postalo že pretesno, smo se lahko prepričali tudi ob nedavnem obisku mestnega pokopališča. Novih prostorov za grobove enostavno ni več zato so se mnogi, ki se ukvarjajo s to problematiko, znašli pred veliko dilemo: kako do večjega pokopališča. Moramo pa reči, da se pojavljajo različna mnenja in zamisli o rešitvi tega problema. Slišali smo za tri različice. Po eni bi postavili novo mrljiško vežico na drugem mestu, po drugi bi sedanje pokopališče razširili na južno stran proti Vegovi ulici, po tretji h kateri se v strokovnih krogih, še najbolj nagibajo, pa je predvidena selitev soboškega pokopališča na novo lokacijo, in sicer na predel Breg ob Markišavski cesti, kjer je zares veliko prostora.

Seveda pa bo v vsakem primeru staro pokopališče ostalo. Na njem je zdaj okoli 2480 grobov, število letnih pokopov je pribli-

SOBOŠKO POKOPALIŠČE JE PRETESNO — Kako do večjega pokopališča, se sprašujejo mnogi. Morda pa zamisel o novem zadnjem domovanju Sobočanov vendarle ni utvara?

žno 120, od tega le osem do deset žarnih.

S temi podatki nas je seznanil vodja delovne enote Pogrebništvo podjetja Komunala iz Murske Sobotice Alojz Lukač. »S problemom premajhnega pokopališča se ubadamo že nekaj let, zato upamo, da ne bomo več dolgo čakali na končno rešitev. Še posebej, ker so že narejeni določeni

idejni projekti, ki govorijo o širitvi sedanjega pokopališča proti jugu ali o novem pokopališču.

Če bi strogo upoštevali predpise, po katerih bi morali zagotoviti pokope še za nadaljnjih 30 let, potem je ta prostor že sedaj pretesen.

Ob predvideni posodobitvi železniških tirov proti Madžarski,

ki bodo omogočali večjo varnost hitrejšim vlakom, pa naj bi tudi ublažili ovinek v neposredni bližini pokopališča, kar je seveda za nas omejevalni dejavnik,« pojasnjuje Alojz Lukač. Od njega tudi zvemo, da namenjajo vse večjo pozornost pokopališkemu redu in da tu za zdaj ni večjih problemov, ker ljudje v glavnem upoštevajo pravila obnašanja in na grobove ne vodijo domačih živali. Večje težave pa so z vzdrževanjem posameznih grobov, zato so nekatere tudi pisno opozorili na pomanjkljivosti. Skratka — vsi skupaj si moramo prizadevati, da bo videz soboškega pokopališča, ki je na tem mestu že od leta 1853, še nekaj časa v ponos tukajšnjim prebivalcem in vsem tistim, ki jih pot po naključju zanese v ta del mesta.

Milan Jerše

Sindikati odpira trgovino!

Zveza svobodnih sindikatov podjetja Nafta se pripravlja, da bo v nekdanih prostorih dvorane odprla sindikalno trgovino Konzum. Trgovina naj bi bila v sklopu podjetja Konzum iz Ljubljane, v njej pa bi člani sindikata v podjetju kupovali blago s popustom. Sindikat podjetja Nafta načrtuje preureditev dvorane in drugih prostorov za različne namene.

JD

TU NAJ BI RAZŠIRILI POKOPALIŠČE — Tako pravi vodja delovne enote Pogrebništvo podjetja Komunala Alojz Lukač, ki si prizadeva, da bi do tega prišlo čimprej. Besedilo in fotografije: M. Jerše.

SMO POOBlašČEN SERVIS ZA:

- TOMOS (mopedi, žage, motorji)
- PAN-AGRO (Panonija)
- BRIGS STRATON
- HOMELITE, SIMPLICITY, NANNI

SERVISIRAMO TUDI:

- STIHL — SOLO — PARTNER — SIP
- ŠEMPETER — VSE VRSTE KULTIVATORJEV

BeBB, STRUKOVCI 23 a,
telefon: 49-195

Na podlagi sklepa upravnega odbora Gradbenega obrtnega podjetja ZIDAR Beltinci, d.o.o., Štefana Kovača 21, razpisujemo prosta dela in naloge

DIREKTORJA

(za dobo štirih let)

Od kandidata pričakujemo, da ima končano

- višjo šolo gradbene, ekonomske ali organizacijske smeri
 - tri (3) leta delovnih izkušenj pri vodenju
 - podjetniška znanja o dejavnosti družbe

- srednjo šolo gradbene ali ekonomske smeri
 - pet (5) let delovnih izkušenj pri vodenju
 - podjetniška znanja o dejavnosti družbe

Kandidati naj svoje prošnje pošljejo v osmih (8) dneh od objave na naslov: Gradbeno obrtno podjetje ZIDAR Beltinci, d.o.o., Štefana Kovača 21 — ZA UPRAVNI ODBOR.

»EMAL«

Storitveno in trgovsko podjetje

Titina d.o.o., Titina 3/6
69251 TIŠINA, ☎ 069/46-733
Telefax: 069/46-733
ŽIRO RAČUN 51900-401-17538

Poslovna enota
»Prodaja maloprodajne«
Štefana Kovača 21
69000 Maribor
☎ 030/31-500

Kmetovalci, ne prezrite naše ponudbe.

Ponujamo vam rezervne dele za traktorje IMT, IMR, stroje SIP in CREINA.

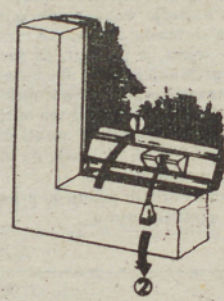
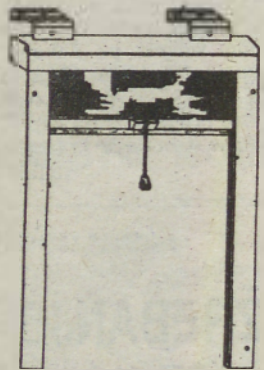
Prodajamo tudi vse vrste gum, akumulatorjev, filtrov in jermenov za traktorje ter svetlobna telesa.

Odprimo okna, naužijmo se zraka, ne bojmo se komarjev!

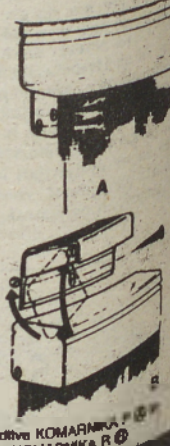
KOVINOPLASTIKA JE ONEMOGOČILA KOMARJEM VSTOP V SPALNE IN BIVALNE PROSTORE S KOMARNIKOM P IN KOMARNIKOM R.

KOMARNIK P je namenjen za okna in balkonska vrata s polkni, KOMARNIK R pa za okna in balkonska vrata v samostojni izvedbi ali v kombinaciji z roletami.

- hitra montaža in preprosta uporaba
- učinkovito prezračevanje prostorov
- mreža je ojačena s steklenimi vlakni.

Zapenjanje mreže v spodnjem položaju (1) in sprostitve (2)

Prikaz bočne pritrditve KOMARNIK P in zaslojevalne pritrditve KOMARNIK R

VSE INFORMACIJE IN MONTAŽA:
AGROMAT, PTUJ, tel.: (062) 773-314
Informacije in prospekti:
KOVINOPLASTIKA LOŽ
61386 STARI TRG PRI LOŽU
Tel.: (061) 707-422, fax: (061) 708-466

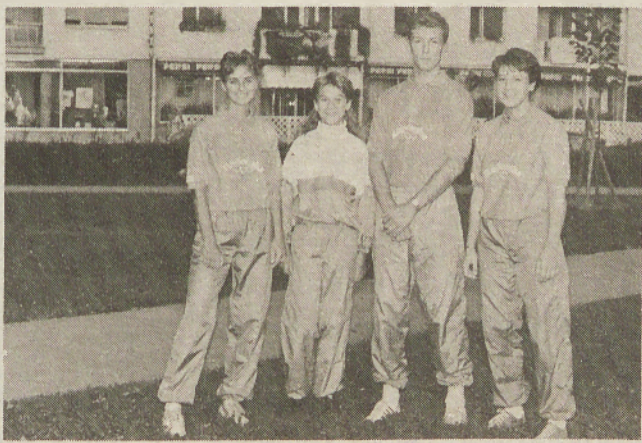
KOVINOPLASTIKA LOŽ: »Komarji, STOP!«

KARETA

BOČKAJEVA, TERNARJEVA IN BARANJA NA SVETOVNEM PRVENSTVU

GABIKA BOČKAJ DEVETA NA SVETU

V Mehiki je bilo svetovno prvenstvo v karateju za vse kategorije. Tekmovanja se je udeležilo okrog 300 karateistov in karateistk iz 43 držav. Republika Slovenija je zastopala pet tekmovalcev in dve tekmovalke. Prvič so sodelovali na svetovnem prvenstvu trije pomurški predstavniki, člani Karate kluba Murska Sobota: 16-letna Gabika Bočkaj iz Bakovec, 18-letna Tatjana Ternar iz Murske Sobotne in 19-letni Boris Baranja iz Murske Sobotne. Z njihovim sodelovanjem med svetovno elito smo lahko zadovoljni. Odlično se je odrezala Gabika Bočkaj, saj je med 47 tekmovalkami v borbah zasedla izvrstno 9. mesto, česar gotovo nihče ni pričakoval. Tudi sodelovanje ni prišlo brez zlatih medalj in men, da je sodelovanje med svetovno elito pravo doživetje, ki ji bo prav gotovo ostalo v trajnem spominu. Spoznala je veliko prijateljic iz vsega sveta, Čila in Kanade, s katerimi si bo tudi dopisovala. Gabika, ki že pet let tekmuje za soboški karate klub, se je izkazala na raznih tekmovanjih v regiji in republiki. Za najpomembnejši uspeh si šteje naslov ekipe prvakinja Slovenije v karateju skupaj s Tatjano Ternar in Erikom Žagar v Skofji Loki. Uspeh na svetovnem prvenstvu pa ji daje nove spodbude in pričakuje, da bo v prihodnje dosegla še boljše rezultate. Tat-

Stojijo od leve: Gabika Bočkaj (prva), Boris Baranja (tretji) in Tatjana Ternar (četrti). Foto: A. Abraham

jana Ternar je že v prvem kolu izpadla. Kljub temu pa je s svojim nastopom zadovoljna in meni, da je zanj že velik uspeh, da se je uvrstila na svetovno prvenstvo, med najboljši karateiste sveta. Za soboški karate klub nastopa že pet let. Poleg naslova ekipnega prvaka Slovenije je bila regijska prvakinja v katah ter četrti na republiškem prvenstvu v Idrji. Nastop na svetovnem prvenstvu ji je velika spodbuda za nadaljnje delo in upa, da tudi uspehi ne bodo izostali. Boris Baranja je skupaj z drugimi slovenskimi tekmovalci: Zoranom Rodičem, Petrom Pejčunovičem,

Ahmedom Čehajičem, vsi iz Velenja, ter Veljkom Kajtazijem z Ruš v borbah ekipno zasedel deveto mesto, kar je prav tako lep uspeh med 23 ekipami. Tudi on se je že po prvem kolu moral posloviti od nadaljnega tekmovanja med posamezniki. Kljub temu pa je zadovoljen s svojim nastopom. V soboškem karate klubu, kjer tekmuje že šest let, je postal regijski prvak v katah in četrti na republiškem prvenstvu v Postojni. Še naprej bo vestno vadil, se izpopolnjeval in upa, da rezultati ne bodo izostali.

Feri Maučec

STRELSTVO

Proslavili 15-letnico SD Gančani

Strelska družina Gančani letos praznuje 15-letnico delovanja. V obilo tega jubileja so že končali društveno tekmovanje v streljanju z malokalibrsko puško, na katerem je sodelovalo okrog 60 strelcev. Med njimi so se odrezali Vlado Maučec, Jože Šarkanj in Franc Jerič. Osrednja prireditelj ob jubileju pa bo v nedeljo, 22. septembra 1991, ob 9. uri bo na strelišču v Gančanih meddružinsko tekmovanje v streljanju z malokalibrsko puško, na katero so povabili vse družine iz soboške občine. Istočasno pa bo tudi tekmovanje v streljanju na skrito tarčo. Ob 13. uri pa bodo na strelišču razglasili rezultate tekmovanja, pregledali dosedanje delo in zaslužnim podelili družinska in občinska priznanja. V kulturnem programu pa bo sodeloval moški pevski zbor iz Gančan. Za najboljše na tekmovanju so pripravili pokale in praktične nagrade.

KAJAKAŠTVO

Iztok Horvat zmagal četrtič

Na reki Ljubljanici v Ljubljani je četrto tekmovanje v spustu in slalomu v pionijski in mladinski konkurenci za slovenski pokal. Med 80 kajakaši in kanuisti iz Slovenije in Hrvaške so sodelovali tudi pomurski tekmovalci in tekmovalke ter dosegli nekaj dobrih rezultatov. Najbolje se je odrezal Izток Horvat (Krog), saj je pri mlajših mladincih zmagal v kategoriji C-1. To je bila njegova četrta zmaga. Pri starejših pionirjih je Darjan Borovič zasedel drugo, Anton Skraban (oba Krog) serbo in Dejan Ozbeč (Bistrica) sedmo mesto. Pri pionirkah je bila Maja Zalič (Bistrica) četrta. Najuspešnejši pomurski tekmovalci v slalomu je bil Borut Horvat na šestem mestu. V svoji kategoriji se vedno vodita Izток Horvat in Darjan Borovič.

Prvi kolesarski maraton Ajda

Zdravilišče Moravske Toplice. Kolesarski klub Tropovci in športna zveza Murska Sobota organizirajo prvi kolesarski maraton Ajda. Tekmovanje bo v nedeljo, 22. septembra 1991, ob 9. uri v štartu in cilju v Moravskih Toplicah. Tekli bodo mali in veliki maratonci. Mali maraton, ki bo dolg 55 km, bo speljan na progi Moravske Toplice—Skakovci—Strukovci—Lemerje—Puconci—Moravske Toplice. Veliki maraton pa bo dolg 90 km in bo na progi Moravske Toplice—Bogojna—Gančani—Beltinci—Murska Sobota—Petanjci—Gederovci—Cankova—Grad—Puconci—Moravske Toplice. Kontrolne točke in okrepčevalnice so v Moravskih Toplicah, Tropovcih (gostilna Verban), Cankovi (Lovski dom), Gradu (gostilna Roškar) in Puconcih (gostilna Špilak). Udeleženci maratona bodo na startu prejeli številke, drugi pa kontrolne kartice. Tekmovalci morajo žigosati na vseh kontrolnih mestih. Udeleženci tekmovalnega maratona morajo nositi čelade. Vsi udeleženci maratona prejmejo spominske medalje, zmagovalci pa kategorijske medalje. Trije najuspešnejši tekmovalci pa pokale. Tekmovalne kategorije so: do 20 let, od 20 do 30 let, od 30 do 40 let, od 40 do 50 let, od 50 do 60 let in nad 60 let. Startnina za vse udeležence je 100 dinarjev. Udeleženci morajo progo prevoziti do 14. ure. Tisti, ki ta dan ne bodo mogli sodelovati, lahko maraton prevozijo karkoli, s tem da dobijo tekmovalni kartonček v recepciji hotela Ajda. Posebej to velja za goste v Moravskih Toplicah. Vsi udeleženci kolesarskega maratona Ajda so dolžni upoštevati cestnoprometne predpise.

F. Maučec

Zmagala Roškar in Vogrinec

Na igrišču turistične kmetije Roškarjevih v Lastomercih je bilo tekmovanje pionirjev in mladincev v tenisu. V pionirski konkurenci (do 14 let) je med 8 tekmovalci zmagala Roškar pred Srom in Rovšnikom, pri mladincih (do 16 let) pa je bil najboljši Vogrinec pred Kolaričem in Čuharjem.

VESTNIK, 19. SEPTEMBRA 1991

SNL

Izola	7	6	1	0	16:2	13
Naklo	7	6	1	1	17:7	11
Vozila	7	5	0	2	24:6	10
Maribor	6	4	1	1	12:5	9
Koper	7	4	1	2	5:8	9
Zagorje	7	3	2	2	11:5	8
Olimpija	6	3	2	1	9:4	8
MURA	7	3	2	2	13:9	8
Ljubljana	6	3	2	1	6:3	8
Rudar (V.)	7	3	2	2	7:5	8
POTROŠNIK	7	3	2	2	15:15	8
Steklar	7	3	2	2	8:11	8
Svetoboda	6	3	1	2	12:10	7
Kladivar	5	2	3	1	9:7	7
Slovan	6	2	1	3	3:6	5
NAFTA	7	1	1	5	8:16	3
Primorje	7	1	1	5	7:15	3
Domžale	5	0	2	4	2:12	2
Rudar (I.)	7	1	0	6	4:16	2
Medvode	7	0	2	5	4:17	2
Jadran	7	0	1	6	4:18	1

II. SNL vzhod

Železnikar	4	4	0	0	5:1	8
Korotan	4	2	2	0	6:2	6
Dravinja	4	2	2	0	7:4	6
TURNIŠČE	4	2	2	0	6:4	6
Hmezd	4	2	1	1	4:3	5
Pekre	4	1	2	1	8:4	4
Impol	4	1	2	1	5:5	4
Ojstrica	4	1	1	2	4:4	3
VERŽEJ	4	1	1	2	4:5	3
Pohorje	4	0	3	1	3:3	3
Kovinar	4	0	1	2	4:6	3
Partizan	4	0	3	1	3:5	3
Rače	4	0	1	3	3:7	1
Središče	4	0	1	3	4:12	1

PNL

Rezultati — 4. kolo

Črenšovci-Rakičan	2:1
Odranci-Ljutomer	1:2
Polana-Bakovci	1:2
Rogašovci-Lipa	3:1
Dobrovnik-Ljakovci	1:2
Bistrica-Tršina	4:5
Izakovci	4
Bakovci	4
Bistrica	4
Lipa	4
Dobrovnik	4
Rogašovci	4
Tršina	4
Črenšovci	4
Ljutomer	4
Rakičan	4
Polana	4
Odranci	4

I. MNL MS

Rezultati — 4. kolo

Šalovci-Filovci	4:3
Pucanci-Cankova	3:3
Grad-Hodoš	2:1
Tramejnik-Bratanci	1:1
Serdica-Carda	0:0
Bokleževje-Gančani	3:0
Cankova	4
Carda	4
Dukleževje	4
Gančani	4
Serdica	4
Bratanci	4
Pucanci	4
Grad	4
Hodoš	4
Šalovci	4
Tramejnik	4
Filovci	4

II. MNL MS

Rezultati — 4. kolo

Apate-Vrelec	6:2
Bogojna-11 plaviv	4:2
Križevci-Remet	1:4
Ramah-Prosenjak	4:4
Tešanovci-Puška	neodigrano
Remet	4
Apate	4
Ramah	4
Bogojna	4
Križevci	4
Prosenjak	4
Vrelec	4
Tešanovci	4
Puška	4
11 plaviv	4

I. ONL Lendava

Rezultati — 3. kolo

Rečkovci-Mladost	3:3
Olimpija-Hotiza	2:1
Nafta B.Grančar	5:3
Kobilje-Panovci	4:0
Kapca-Nedelica	2:3
Olimpija	3
Kobilje	3
Nafta B	3
Rečkovci	3
Hotiza	3
Nedelica	3
Kapca	3
Mladost	3
Panovci	3
Grančar	3

II. ONL Lendava

Rezultati — 3. kolo

Zvezda-Potiševci	1:2
Lakoš-Mostje	3:0
Žitkovci	prosti
Lakoš	3
Žitkovci	2
Mostje	2
Potiševci	3
Zvezda	2

SLOVENSKA NOGOMETNA LIGA

Iz dveh kol le tri točke

V tekmovanju slovenske nogometne lige so odigrali 6. in 7. kolo. Pomurski ligaši pa so iztržili le tri točke. V šestem kolu je Mura premagala Vozila z 2:1. Strelca za Muro sta bila Kukič in Vickovič. Potrošnik je v Ajdovščini igral s Primorjem neodločeno 1:1. Gol je dosegel M. Zver. Nafta pa je doma izgubila z Mariborom Branikom z 0:1. V sedmem kolu pa so vsi trije pomurski ligaši ostali praznih rok. Potrošnik je v Beltincih gostil vodečo Izolo in pred okrog 2.000 gledalci izgubil z 1:2. Gol je dosegel Škaper. POTROŠNIK: Marič, Tratnjek, J. Zver (Forjan), Mertik, Kosi, Čontala, Vörös, (Donša) Baranja (Godina), Hartman, Škaper, M. Zver. Mura je z 1:2 izgubila tekmo v Kopru. Gol je dosegel Vickovič. MURA: Zver, Cener, Vori, Lebar, Posavac, Baranja, Kokaš, Kovačič, Prekazi, Vickovič, Šarkezi. Lendavska Nafta pa je z 0:2 izgubila v Ljubljani s Slovanom. NAFTA: Kusek, Mundjar, Pintarič, Palatinuš, (Car), Graj, Šabjan, Vodopija (Djurkač), Ratajec, Kopinja (Drvarič), Rob, Dovečer. V prihodnjem kolu igrajo: Mura—Ljubljana in Olimpija; Potrošnik, medtem ko je Nafta prosta.

—DRUGA SLOVENSKA NOGOMETNA LIGA VZHOD—

Turnišče zamudilo visoko zmago

V četrtem kolu tekmovanja v drugi slovenski nogometni ligi vzhod sta oba pomurska ligaša igrala na svojem igrišču in iztržila tri točke. Turnišče je z 2:1 premagalo Rače. Strelca sta bila Pucko starejši in Dominko. Nogometaši Turnišča so si ustvarili številne prilike za gol, od katerih pa so žal izkoristili le dve. Beltrans Veržej pa je igral neodločeno z Impolom iz Slovenske Bistrice. Tudi Veržejčani so imeli več priložnosti za gol, ki pa jih niso izkoristili. Postavi moštev: TURNIŠČE: Zver, Mujdrica, Pucko, ml. (Ropoša), N. Koveš, Markoja, st., Jaklin, Dominko, Ternar (Lutar), Pucko, st., Markoja, Casar. BELTRANS VERŽEJ: Rajh, Gomboc, Sobočan (Osterc) Nemec, Kovačič, Sreš, Kosi (Farkaš), Kutuš, Puklavac, Belc in Brunec. V prihodnjem kolu igra Beltrans Veržej s Partizanom v Slovenj Gradcu, Turnišče pa s Korotanom v Prevaljah.

—JUDO—

Sobočanom sedem prvih mest

Na Dubaju je bil tretji in hkrati zadnji turnir v judu za pionirje in mladince Alpe—Panonija. Sodelovalo je čez 200 tekmovalcev. Lep uspeh so dosegli soboški judoisti, saj so zasedli kar sedem prvih mest.

Rezultati — pionirji — do 31 kg: 1. Žilavec, 2. Rančigaj, 3. Lešnjak; do 38 kg: 1. Hašaj; do 42 kg: 3. L. Cikajlo; do 46 kg: 5. Čuk; do 55 kg: 1. D. Vehab, 3. Lazar; Mladinci — do 55 kg: 1. Pavlič; do 60 kg: 1. Mazouzi; do 65 kg: 3. I. Cikajlo; do 71 kg: 3. Brozovič, 6. T. Vehab, 7. Kerčec; nad 78 kg: 2. Šadl, 5. Kos. Pri pionirjih je zmagala Murska Sobota, pri mladincih pa je bila druga.

T. Kos

Lendavčanom tri druga mesta

Na Dunaju so solidne uvrstitve dosegli tudi judoisti Lendave, Velike Polane in Turnišča, saj so zasedli tri druga mesta.

Rezultati: pionirji — do 28 kg: 3. Kramar (VP); do 31 kg: 3. Doma, 5. Ramovič (oba Lendava); do 34 kg: 3. Petkovič in Golubovič (oba V. Polana); do 38 kg: 5. Koznicov (Turnišče); do 46 kg: 5. Sabo (V. Polana); do 50 kg: 2. Naglič, 3. Vajdič (oba Lendava); nad 55 kg: 3. Tratnjek (Lendava). Mladinci — do 65 kg: 2. Breznik (Lendava); do 78 kg: 2. Lešnjak (Lendava). Ženske — do 44 kg: 5. Šcap (Turnišče).

J. Kovač

—KINOLOGIJA—

REPUBLIŠKO PRVENSTVO V AGILITYJU

Kinološko društvo Murska Sobota prireja v nedeljo, 22. septembra 1991, ob 9. uri na vadiču pri Fazaneriji republiško tekmovanje v agilityju. Gre za novo vrsto športnega tekmovanja, pri katerem sta aktivna tako vodnik kot njegov štirinožni spremljevalec. Za tekmovanje se lahko prijavijo vsi vodniki s psi ne glede na pasmo. Predhodno pa se lahko tudi udeležijo treninga v Fazaneriji.

—ROKOMET—

Priprave v Slovenj Gradcu

Rokometaši Pomurke Bakovec so bili na tridnevni skupni pripravi v Slovenj Gradcu pod vodstvom trenerja Hebarja in tehničnega vodje Buzetića. Vadili so štiri ure na dan in vsak dan odigrali prijateljsko tekmo. Premagali so Velenje s 23:22, Kapfenberg s 17:10, s trboveljskim Rudarjem igrali neodločeno 23:23 in izgubili s Slovenj Gradcem 28:32. Namen skupnih priprav je bil uigrati ekipo in odigrati tekme z močnejšimi nasprotniki. S potekom priprav in forme ekipe so zadovoljni. Do začetka prvenstva pa bodo ekipo še uigrali.

—KOŠARKA—

Kadetinje Pomurja v tolažilni skupini

V povratni košarkarski tekmi polfinala republiškega prvenstva za kadetinje je Hranstnik premagal Pomurje iz Murske Sobotne s 58:48. Strelke za Pomurje: Karova 23, Ivancičeva 13, Langova 6, Friškičeva 4 in Pečkova 2. Sobočanke bodo tako igrale v tolažilni skupini za uvrstitve od 5. do 8. mesta skupaj z ekipami: Inđuplatja iz Domžal, Ilirijo iz Ljubljane in Kranjem.

—KONJSKE DIRKE—

Zmaga Dancy Mancinga v Avstriji

V avstrijskem Wildonu so bile kasaške dirke. Sodeloval je tudi kasač Dancy Mancing, katerega lastnik je Štefan Klemencič iz Murske Sobotne, in na vajeitih priznanega tekmovalca Marka Slaviča mlajšega iz Ključarovec zmagal na 2100 metrov dolgi progi. To je bila tretja zmaga tega kasača in prva v Avstriji.

—HOKEJ NA TRAVI—

PRVI TURNIR DOBILI LIPOVCI

V Murski Soboti je bil prvi turnir v hokeju na travi za prvenstvo Slovenije. Sodelovala so tri pomurska moštva. Največ uspeha so imeli hokejisti Lipovci, ki so premagali oba tekme in osvojili prvo mesto. Rezultati: Predanovci:Pomurje 2:1, Lipovci:Pomurje 2:1 in Lipovci:Predanovci 4:1. Vodilja Lipovci s 4 točkami pred Predanovci 2 in Pomurjem brez točke.

L. Z.

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK TOREK

SRĘDA

ČETRTEK

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

5.00 Prebujajte se z nami! (Ne pozabite na zvočno pismo z Dukanja ter napoved kulturnih in športnih prireditev ob koncu tedna).

16.00 Popoldanski spored s telefonskimi čestitkami in pozdravi, poročili in oddajo 21 232.

TV SLOVENIJA 1

9.00 Tudi idej za naravoslovce. 9.15 Mož, ki je stanoval v juri, amer. nad. 13.00 Poročila. 15.00 Sova, ponovitev nanaiz. 17.00 TV-dnevnik. 17.05 Tednik. 18.10 Solarij v prometu. 18.35 Nevni zaliv, kanad. naniz. 19.00 Risanka. 19.30 TV-dnevnik. 19.59 Forum. 20.20 Festival: sveta, avstral. serija. 20.45 Paralaksa, nizozem. serija. 21.15 Vrtinec, angl. nad., zadnji del. 22.05 Tv dnevnik. 22.30 Sova. Pri Huxtablovih, amer. naniz. Rebel, avstralski film. Držljivo, franc. erotični program.

Drugi program

16.45 Hokerj — Alpska liga: Olimpija Varese, posnetek. 17.30 Studio Maribor. 19.00 GP v atletiki, finale, prenos. 21.25 Oči kritike. 22.05 Mozart na turneji — Bologna. 23.05 Yutel.

HTV 1

7.00 Poročila. 7.15 Posebna oddaja. 8.00 Poročila in frontna oddaja. 8.15 Doku, program. 9.00 Poročila in tiskovna konferenca iz Osijeka. 10.00 Poročila. Za svobodo. 11.00 Poročila in tiskovna konferenca iz Skupščine R. Hrvaške. 12.00 Poročila. 13.30 Poročila. Za svobodo. 14.30 Poročila. Za svobodo. 15.30 Poročila. Za svobodo. 16.30 Poročila. 16.20 Za svobodo. 17.05 Frontna linija. 17.30 Gospodarstvo. 18.00 Poročila in TV-konferenca. 18.45 Ameriške kronike. 19.00 Poročila. 20.05 Posebna oddaja. 21.30 Poročila. Za svobodo. 22.30 Kronika dneva. 23.00 Za svobodo. 0.15 TV-izbor. 1.15 Poročila.

SAT 1

6.00 Dobro jutro. 8.35 Sosedje. 9.05 Teleshop. 10.10 Duke pride redko sam. 11.05 Lepotice in zver. 12.05 Kolo sreče. 12.45 TV-borza. 13.35 Bingo. 14.00 Človek, Dino, otroška oddaja. 14.25 Splošna bolnišnica. 15.05 Sosedje. 15.35 Teleshop. 16.00 Cannon. 17.30 Tri dekleta in trije fantje. 18.15 Bingo. 18.45 Poročila. 19.15 Kolo sreče. 20.05 Serafini. Ital. film. 21.50 Testni prenos.

TV MADZARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.30 Rehabilitacijski magazini. 8.45 Pomoč v duševni stiski. 9.00 Italas, ameriška serija. 9.10 del. Ozepravitelj. 9.50 Zrebanje leta. 10.00 Magazin za Romane. 10.10 Walt Disney. 17.20 Zabavna glasba. 17.50 Svet devic. 18.00 Okno. 19.00 Vprašanja krivino. 19.15 Videoporočila. 19.30 TV-dnevnik. 20.00 Teden. 20.15 Dallas, posnetek. 22.15 Po deseti. 22.40 Srečeheny. 0.10 dnevnik ANTENNE 2. (Drugi program ob delavskih od 6.00, v nedeljo od 7.00)

5.00 Prebujajte se z nami! (Če ne morete spati, poslušajte Murski val). 10.00 Spored Radia Slovenija. 16.00 Poletja še ni konec, Murskega vala pa tudi ne. 16.15 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 17.00 Poročila. 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV SLOVENIJA 1

8.35 Angleščina. 9.00 Radovedni Taček. 9.20 Lonček Kuhar. 9.30 Alf. 9.55 Zgodbe iz školjke. 10.55 Lolek in Bolek. 11.05 Mozart na turneji. 12.05 Oči kritike. 12.45 Forum. 13.00 Poročila. 13.10 Večerni gost: dr. Ernest Petrič. 14.15 Marlboro Music Show. 14.45 Show Rudija Carrella. 16.20 Sova, ponovitev. 17.00 TV-dnevnik. 17.05 Goldy — zadnji zlati medved, I. del ameriškega filma. 18.45 V kaj drvimo skupaj z Zemljo?, angl. serija. 19.10 Risanka. 19.30 TV-dnevnik. 19.59 Utrip. 20.20 Zrebanje 3 x 3. 20.35 Največji glasbeni klovn vseh časov: Victor Borge. 21.35 Na zdravje!, amer. nanizanka. 22.00 TV-dnevnik. 22.25 Sova: Vojna in spomin, amer. nad.: Avanturisti, francoski film.

Drugi program

15.30 Domači ansambli. 16.00 Videopod. 19.00 Risanka. 19.30 TV-dnevnik Beograd. 20.15 Filmske uspešnice: Sventag, ameriški film. 21.50 EP v dresuri, posnetek. 22.50 Satelitski programi. 23.10 Yutel.

HTV 1

9.00 Poročila in tiskovna konferenca iz Osijeka. 10.00 Poročila. Za svobodo. 11.00 Poročila in tiskovna konferenca iz Skupščine R. Hrvaške. 12.00 Poročila. Za svobodo. 13.00 Poročila. Za svobodo. 14.30 Poročila. Za svobodo. 15.30 Poročila. Za svobodo. 16.30 Poročila. 16.20 Za svobodo. 17.05 Frontna linija. 17.30 Gospodarstvo. 18.00 Poročila in TV-konferenca. 18.45 Zgodovina 20. stoletja. 19.15 Pojmovnik vojne. 19.30 TV-dnevnik. 20.05 Posebna oddaja. 21.30 Poročila. Za svobodo. 22.30 Poročila. Kronika dneva. 23.00 Za svobodo. 0.15 TV-izbor. 1.15 Poročila.

SAT 1

7.30 Posnetek polfinalne tekme za Davisov pokal. 9.30 Gospodarski magazin. 10.00 Serafini, ital. komedija. 12.05 Kolo sreče. 12.45 Bingo. 13.10 Hotel. 14.00 Poslednji človek, avstralski film. 16.15 Zapp. 16.40 Mancuso, FBI. 17.35 Kviz. 17.50 Tri dekleta in trije fantje. 18.15 Bingo. 18.45 Poročila. 19.15 Kolo sreče. 20.05 Serafini. Ital. film. 21.50 Testni prenos.

TV MADZARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.30 Rehabilitacijski magazini. 8.45 Pomoč v duševni stiski. 9.00 Italas, ameriška serija. 9.10 del. Ozepravitelj. 9.50 Zrebanje leta. 10.00 Magazin za Romane. 10.10 Walt Disney. 17.20 Zabavna glasba. 17.50 Svet devic. 18.00 Okno. 19.00 Vprašanja krivino. 19.15 Videoporočila. 19.30 TV-dnevnik. 20.00 Teden. 20.15 Dallas, posnetek. 22.15 Po deseti. 22.40 Srečeheny. 0.10 dnevnik ANTENNE 2. (Drugi program ob delavskih od 6.00, v nedeljo od 7.00)

SAT 1

6.45 Vaška TV. 7.30 Za otroke, in ne le za njih. 11.00 TV-magister. 13.00 Panorama. 15.55 Ameba, za otroke. 16.25 Sosedje, pon. 115. dela. 17.00 Operne izvedbe. 17.45 Dimenzija. 18.15 Otroški kotiček. 18.45 Industrijsko oblikovanje in moda. 19.15 Videoklipi. 19.30 TV-dnevnik. 20.00 Teleshop. 20.15 Kdo kaj ve, kviz. 21.50 Kamera variete, show. 22.50 Tržaške misli, tržaški festival, gala. 0.50 Pozni dnevnik.

TV MADZARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.30 Rehabilitacijski magazini. 8.45 Pomoč v duševni stiski. 9.00 Italas, ameriška serija. 9.10 del. Ozepravitelj. 9.50 Zrebanje leta. 10.00 Magazin za Romane. 10.10 Walt Disney. 17.20 Zabavna glasba. 17.50 Svet devic. 18.00 Okno. 19.00 Vprašanja krivino. 19.15 Videoporočila. 19.30 TV-dnevnik. 20.00 Teden. 20.15 Dallas, posnetek. 22.15 Po deseti. 22.40 Srečeheny. 0.10 dnevnik ANTENNE 2. (Drugi program ob delavskih od 6.00, v nedeljo od 7.00)

SAT 1

6.45 Za menedžerje. 7.30 Tom in Jerry. 7.55 Angleščina. 8.00 Biblijsko sporočilo. 8.05 Kava s smetano. 8.30 Nedeljski turnir. 11.00 Za boljši jezik. 11.10 Naše korenine. 11.50 Dvokler zvonijo. 12.00 Financial Times. 12.25 Z. kofarka. 14.05 Magazin Alpe-Jadran. 14.35 Klip-mix. 15.05 Hollywood, angleška serija. 16.00 Barkochba. 16.40 Program evangelijske cerkve. 17.00 Walt Disney. 19.00 Teden. 20.15 El Dorado, amer. film. 22.45 Portreti: Otto Klemperer.

TV MADZARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.30 Rehabilitacijski magazini. 8.45 Pomoč v duševni stiski. 9.00 Italas, ameriška serija. 9.10 del. Ozepravitelj. 9.50 Zrebanje leta. 10.00 Magazin za Romane. 10.10 Walt Disney. 17.20 Zabavna glasba. 17.50 Svet devic. 18.00 Okno. 19.00 Vprašanja krivino. 19.15 Videoporočila. 19.30 TV-dnevnik. 20.00 Teden. 20.15 Dallas, posnetek. 22.15 Po deseti. 22.40 Srečeheny. 0.10 dnevnik ANTENNE 2. (Drugi program ob delavskih od 6.00, v nedeljo od 7.00)

SAT 1

6.45 Vaška TV. 7.30 Za otroke, in ne le za njih. 11.00 TV-magister. 13.00 Panorama. 15.55 Ameba, za otroke. 16.25 Sosedje, pon. 115. dela. 17.00 Operne izvedbe. 17.45 Dimenzija. 18.15 Otroški kotiček. 18.45 Industrijsko oblikovanje in moda. 19.15 Videoklipi. 19.30 TV-dnevnik. 20.00 Teleshop. 20.15 Kdo kaj ve, kviz. 21.50 Kamera variete, show. 22.50 Tržaške misli, tržaški festival, gala. 0.50 Pozni dnevnik.

TV MADZARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.30 Rehabilitacijski magazini. 8.45 Pomoč v duševni stiski. 9.00 Italas, ameriška serija. 9.10 del. Ozepravitelj. 9.50 Zrebanje leta. 10.00 Magazin za Romane. 10.10 Walt Disney. 17.20 Zabavna glasba. 17.50 Svet devic. 18.00 Okno. 19.00 Vprašanja krivino. 19.15 Videoporočila. 19.30 TV-dnevnik. 20.00 Teden. 20.15 Dallas, posnetek. 22.15 Po deseti. 22.40 Srečeheny. 0.10 dnevnik ANTENNE 2. (Drugi program ob delavskih od 6.00, v nedeljo od 7.00)

SAT 1

6.45 Vaška TV. 7.30 Za otroke, in ne le za njih. 11.00 TV-magister. 13.00 Panorama. 15.55 Ameba, za otroke. 16.25 Sosedje, pon. 115. dela. 17.00 Operne izvedbe. 17.45 Dimenzija. 18.15 Otroški kotiček. 18.45 Industrijsko oblikovanje in moda. 19.15 Videoklipi. 19.30 TV-dnevnik. 20.00 Teleshop. 20.15 Kdo kaj ve, kviz. 21.50 Kamera variete, show. 22.50 Tržaške misli, tržaški festival, gala. 0.50 Pozni dnevnik.

TV MADZARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.30 Rehabilitacijski magazini. 8.45 Pomoč v duševni stiski. 9.00 Italas, ameriška serija. 9.10 del. Ozepravitelj. 9.50 Zrebanje leta. 10.00 Magazin za Romane. 10.10 Walt Disney. 17.20 Zabavna glasba. 17.50 Svet devic. 18.00 Okno. 19.00 Vprašanja krivino. 19.15 Videoporočila. 19.30 TV-dnevnik. 20.00 Teden. 20.15 Dallas, posnetek. 22.15 Po deseti. 22.40 Srečeheny. 0.10 dnevnik ANTENNE 2. (Drugi program ob delavskih od 6.00, v nedeljo od 7.00)

9.00 Nedeljska kuhinja bo trajala do 12.00. Ne pozabite na Misel in čas, Srečanje na Murskem valu in na glavno jed z gostom ali brez njega. 12.00 Spored v madžarskem jeziku. 13.00 Panoonski odmevi. 13.30 Minute za kmetovalce. 14.00 Poročila. 14.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV SLOVENIJA 1

8.45 Živ žav. 9.35 Nevni zaliv, avstral. naniz. 10.05 V znamenju zvezd: Bik. 10.35 Garnfield in njegovi prijatelji. 11.05 Videomeh. 11.35 Obzorja duha. 12.00 Murphy Brown, amer. naniz. 13.25 Križ kraž. 14.40 Sova: Na zdravje!, vojna in spomin. 17.00 TV-dnevnik. 17.05 Ljudje mačke, ameriški film (zb). 18.50 Risanka. 19.30 TV-dnevnik. 19.59 Zrcalo tedna. 20.20 Čas čudežev, TV-nanizanka. 21.15 Zdravo. 22.35 TV-dnevnik. 23.00 Sova: Polna biša, amer. naniz. Boda bogatih, kanad. nad.

Drugi program

14.00 Satelitski programi. 14.40 Formula 1 za VN Portugalske, prenos. 17.40 EP v dresuri, posnetek. 19.30 TV-dnevnik HTV. 20.00 Skandinavija, angl. serija. 20.50 Konec starih časov, češkoslov. film. 2.25 Yutel.

HTV 1

9.45 Poročila. 10.00 Nedeljsko dopoldne. 12.00 Kmetijsko oddaja. 13.00 Poročila. 13.05 Serijski film. 13.55 Družinski magazin. 14.25 Nedeljsko popoldne. 18.45 Risana serija. 19.30 TV-dnevnik. 20.00 Dramski program. 21.35 Znanstveno-popularna serija. 22.25 TV-dnevnik. 22.45 Športni pregled. 23.30 Glasbena oddaja. 0.30 Poročila.

SAT 1

7.30 Družinska igra. 7.55 Tri dekleta in trije fantje. 8.30 Ollijeva popolnoma nora farma. 9.10 Risanka. 10.00 Genski detektiv, znanstvena oddaja. 10.30 Čar gora. 11.05 Poslednji človek, avstralski film. 12.45 Bingo. 13.10 Fantastični otroci, amer. nadaljevanka. 14.05 Iz vi-deoteke. 14.30 Imenitni Romberg, nemška komedija. 16.05 Ohalni pirati. 16.30 Drops! 17.05 Zlata boginja iz Rio Benija, franc. film. 18.45 Poročila. 18.50 Športni klub. 19.30 Predvidnost, kamera. 19.50 Prenos polfinalne tekme Davisovega pokala. 1.00 Miss MacMichael, ameriški film.

TV MADZARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.30 Rehabilitacijski magazini. 8.45 Pomoč v duševni stiski. 9.00 Italas, ameriška serija. 9.10 del. Ozepravitelj. 9.50 Zrebanje leta. 10.00 Magazin za Romane. 10.10 Walt Disney. 17.20 Zabavna glasba. 17.50 Svet devic. 18.00 Okno. 19.00 Vprašanja krivino. 19.15 Videoporočila. 19.30 TV-dnevnik. 20.00 Teden. 20.15 Dallas, posnetek. 22.15 Po deseti. 22.40 Srečeheny. 0.10 dnevnik ANTENNE 2. (Drugi program ob delavskih od 6.00, v nedeljo od 7.00)

SAT 1

6.45 Za menedžerje. 7.30 Tom in Jerry. 7.55 Angleščina. 8.00 Biblijsko sporočilo. 8.05 Kava s smetano. 8.30 Nedeljski turnir. 11.00 Za boljši jezik. 11.10 Naše korenine. 11.50 Dvokler zvonijo. 12.00 Financial Times. 12.25 Z. kofarka. 14.05 Magazin Alpe-Jadran. 14.35 Klip-mix. 15.05 Hollywood, angleška serija. 16.00 Barkochba. 16.40 Program evangelijske cerkve. 17.00 Walt Disney. 19.00 Teden. 20.15 El Dorado, amer. film. 22.45 Portreti: Otto Klemperer.

TV MADZARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.30 Rehabilitacijski magazini. 8.45 Pomoč v duševni stiski. 9.00 Italas, ameriška serija. 9.10 del. Ozepravitelj. 9.50 Zrebanje leta. 10.00 Magazin za Romane. 10.10 Walt Disney. 17.20 Zabavna glasba. 17.50 Svet devic. 18.00 Okno. 19.00 Vprašanja krivino. 19.15 Videoporočila. 19.30 TV-dnevnik. 20.00 Teden. 20.15 Dallas, posnetek. 22.15 Po deseti. 22.40 Srečeheny. 0.10 dnevnik ANTENNE 2. (Drugi program ob delavskih od 6.00, v nedeljo od 7.00)

SAT 1

6.45 Za menedžerje. 7.30 Tom in Jerry. 7.55 Angleščina. 8.00 Biblijsko sporočilo. 8.05 Kava s smetano. 8.30 Nedeljski turnir. 11.00 Za boljši jezik. 11.10 Naše korenine. 11.50 Dvokler zvonijo. 12.00 Financial Times. 12.25 Z. kofarka. 14.05 Magazin Alpe-Jadran. 14.35 Klip-mix. 15.05 Hollywood, angleška serija. 16.00 Barkochba. 16.40 Program evangelijske cerkve. 17.00 Walt Disney. 19.00 Teden. 20.15 El Dorado, amer. film. 22.45 Portreti: Otto Klemperer.

TV MADZARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.30 Rehabilitacijski magazini. 8.45 Pomoč v duševni stiski. 9.00 Italas, ameriška serija. 9.10 del. Ozepravitelj. 9.50 Zrebanje leta. 10.00 Magazin za Romane. 10.10 Walt Disney. 17.20 Zabavna glasba. 17.50 Svet devic. 18.00 Okno. 19.00 Vprašanja krivino. 19.15 Videoporočila. 19.30 TV-dnevnik. 20.00 Teden. 20.15 Dallas, posnetek. 22.15 Po deseti. 22.40 Srečeheny. 0.10 dnevnik ANTENNE 2. (Drugi program ob delavskih od 6.00, v nedeljo od 7.00)

SAT 1

6.45 Za menedžerje. 7.30 Tom in Jerry. 7.55 Angleščina. 8.00 Biblijsko sporočilo. 8.05 Kava s smetano. 8.30 Nedeljski turnir. 11.00 Za boljši jezik. 11.10 Naše korenine. 11.50 Dvokler zvonijo. 12.00 Financial Times. 12.25 Z. kofarka. 14.05 Magazin Alpe-Jadran. 14.35 Klip-mix. 15.05 Hollywood, angleška serija. 16.00 Barkochba. 16.40 Program evangelijske cerkve. 17.00 Walt Disney. 19.00 Teden. 20.15 El Dorado, amer. film. 22.45 Portreti: Otto Klemperer.

TV MADZARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.30 Rehabilitacijski magazini. 8.45 Pomoč v duševni stiski. 9.00 Italas, ameriška serija. 9.10 del. Ozepravitelj. 9.50 Zrebanje leta. 10.00 Magazin za Romane. 10.10 Walt Disney. 17.20 Zabavna glasba. 17.50 Svet devic. 18.00 Okno. 19.00 Vprašanja krivino. 19.15 Videoporočila. 19.30 TV-dnevnik. 20.00 Teden. 20.15 Dallas, posnetek. 22.15 Po deseti. 22.40 Srečeheny. 0.10 dnevnik ANTENNE 2. (Drugi program ob delavskih od 6.00, v nedeljo od 7.00)

SAT 1

6.45 Za menedžerje. 7.30 Tom in Jerry. 7.55 Angleščina. 8.00 Biblijsko sporočilo. 8.05 Kava s smetano. 8.30 Nedeljski turnir. 11.00 Za boljši jezik. 11.10 Naše korenine. 11.50 Dvokler zvonijo. 12.00 Financial Times. 12.25 Z. kofarka. 14.05 Magazin Alpe-Jadran. 14.35 Klip-mix. 15.05 Hollywood, angleška serija. 16.00 Barkochba. 16.40 Program evangelijske cerkve. 17.00 Walt Disney. 19.00 Teden. 20.15 El Dorado, amer. film. 22.45 Portreti: Otto Klemperer.

TV MADZARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.30 Rehabilitacijski magazini. 8.45 Pomoč v duševni stiski. 9.00 Italas, ameriška serija. 9.10 del. Ozepravitelj. 9.50 Zrebanje leta. 10.00 Magazin za Romane. 10.10 Walt Disney. 17.20 Zabavna glasba. 17.50 Svet devic. 18.00 Okno. 19.00 Vprašanja krivino. 19.15 Videoporočila. 19.30 TV-dnevnik. 20.00 Teden. 20.15 Dallas, posnetek. 22.15 Po deseti. 22.40 Srečeheny. 0.10 dnevnik ANTENNE 2. (Drugi program ob delavskih od 6.00, v nedeljo od 7.00)

5.00 Prebujajte se z nami! Bojan Peček se bo nekaj pred osmo pogovarjal s Francetom Mukičem, najbrž pa ne bo pozabil tudi na kakšno misel o ženskah in še čem. 10.00 Spored RS. 16.00 Tudi to ponedeljkovo popoldne ne bo šlo brez športne oddaje, poročili in oddaje To sem jaz, ki se je najbolj veselijo najstniki.

TV SLOVENIJA 1

9.00 Lutkovna igrice. 9.20 Slovenski ljudski plesi. 9.50 Utrip. 10.05 Zrcalo tedna. 10.20 Mernik. 13.00 Poročila. 15.10 Obzorja duha. 15.30 Sova: Polna hiša, Boda bogatih. 17.00 TV-dnevnik. 17.05 Zdravo. 18.30 Radovedni Taček. 19.05 Risanka. 19.30 TV-dnevnik. 20.05 Mama umrla — stop, drama. 21.05 Osmi dan. 21.50 Osmi dan. 21.50 TV-dnevnik. 22.15 Orgle, kraljica glasbil. 22.45 Sova: Boda bogatih, kanad. nad.: Nedotakljivi, amer. naniz. (zb).

Drugi program

17.30 Studio Ljubljana. 19.30 TV-dnevnik Koper. 20.00 Zeleni ura. 21.00 Sedma steza, športna oddaja. 21.30 Pesem je... Andrej Šifrer. 22.00 Smučarski skoki na plastiki, reportaža iz Velenja. 23.00 Yutel.

HTV 1

9.15 Poročila. 9.30 Otroški program. 10.00 Šolski program. 12.00 Poročila. 12.20 Satelitski program. 16.45 Poročila. 16.50 Šolski program. 17.30 Hrvška danes. 18.15 Otroški program. 18.45 Doku oddaja. 19.15 Risanka. 19.30 TV-dnevnik. 20.00 Domača serija. 20.50 Zunanja politika. 21.20 TV-dnevnik. 21.45 Kinoteka. 23.15 Poročila.

SAT 1

6.00 Dobro jutro. 8.35 Sosedje. 9.05 Splošna bolnišnica. 9.50 Teleshop. 10.10 Zlata boginja iz Rio Benija, franc. film. 12.05 Kolo sreče. 12.45 TV-borza. 14.00 Risanka. 14.25 Splošna bolnišnica. 15.10 Sosedje. 15.35 Teleshop. 15.50 Daniel Boone. 16.45 Cagney & Lacey. 17.50 Tri dekleta in trije fantje. 18.15 Bingo. 18.45 Poročila. 19.15 Kolo sreče. 20.00 Trapper John. 21.15 Domotožje po St. Pauliju, nemški film. 23.00 Poročila. Sport. 23.10 Novice, zgodbe. 23.55 Cagney & Lacey. 0.50 Trapper John.

TV MADZARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.30 Rehabilitacijski magazini. 8.45 Pomoč v duševni stiski. 9.00 Italas, ameriška serija. 9.10 del. Ozepravitelj. 9.50 Zrebanje leta. 10.00 Magazin za Romane. 10.10 Walt Disney. 17.20 Zabavna glasba. 17.50 Svet devic. 18.00 Okno. 19.00 Vprašanja krivino. 19.15 Videoporočila. 19.30 TV-dnevnik. 20.00 Teden. 20.15 Dallas, posnetek. 22.15 Po deseti. 22.40 Srečeheny. 0.10 dnevnik ANTENNE 2. (Drugi program ob delavskih od 6.00, v nedeljo od 7.00)

SAT 1

6.00 Dobro jutro. 8.35 Sosedje. 9.05 Splošna bolnišnica. 9.50 Teleshop. 10.10 Domotožje po St. Pauliju, nemški film. 12.05 Kolo sreče. 12.45 TV-borza. 14.00 Risanka. 14.25 Splošna bolnišnica. 15.10 Sosedje. 15.35 Teleshop. 15.50 Daniel Boone. 16.45 Cagney & Lacey. 17.50 Tri dekleta in trije fantje. 18.15 Bingo. 18.45 Poročila. 19.15 Kolo sreče. 20.00 Trapper John. 21.15 Domotožje po St. Pauliju, nemški film. 23.00 Poročila. Sport. 23.10 Novice, zgodbe. 23.55 Cagney & Lacey. 0.50 Trapper John.

TV MADZARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.30 Rehabilitacijski magazini. 8.45 Pomoč v duševni stiski. 9.00 Italas, ameriška serija. 9.10 del. Ozepravitelj. 9.50 Zrebanje leta. 10.00 Magazin za Romane. 10.10 Walt Disney. 17.20 Zabavna glasba. 17.50 Svet devic. 18.00 Okno. 19.00 Vprašanja krivino. 19.15 Videoporočila. 19.30 TV-dnevnik. 20.00 Teden. 20.15 Dallas, posnetek. 22.15 Po deseti. 22.40 Srečeheny. 0.10 dnevnik ANTENNE 2. (Drugi program ob delavskih od 6.00, v nedeljo od 7.00)

SAT 1

MOTORNA VOZILA

HYUNDAI PONY GLS, maksimalna oprema, prodam. ☎ 81-262 in 87-544. IN-3277

PEUGEOT 309 magic, letnik 1991, prevoženih 5600 km, prodam ali zamenjam za R 5 ali AX. ☎ 65-253. GR-31

SKODA 120 LS, letnik 1980, prodam. ☎ 26-515. M-1782

OPEL KADETT 1.6 D, prodam. Trnje 101. M-1785

VW 1500 in železne palice, zidarske, prodam. Ivana Regenta 23, M. Sobota. M-1791

TOMOS AVTOMATIC, star eno leto, prodam. ☎ 70-441. M-1792

LADO 1500 S, letnik 1982, prevoženih 67.000 km, karoserija generalno obnovljena, prodam. Cena po dogovoru. Jože Pucko, Črenšovci. ☎ 70-677. M-1793

TOVORNI AVTO RAM 2001, dolg keson, in traktor UNIMOG prodam. Kelenec, Dol Bistrica 108, ☎ 70-258. M-1795

GOLF JXD, letnik 1986, odlično ohranjen, garažiran, prodam za 12.500 DEM. ☎ (062) 702-090.

KOMBI IMV, obnovljen, prodam. ☎ 82-695, popoldan. M-3271

JUGO 45, letnik 1984, prodam za 2800 DEM. ☎ 76-149, med tednom dopoldan. M-SE

FIAT UNO 45, star 3 leta, prodam. ☎ 55-011. M-1804

SKALO 55, karambolirano, staro eno leto, za rezervne dele, prodam. Alojz Gregor, Naselje 14. div. 75, M. Sobota. M-1807

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1986, prodam. Tropovci, Kolesarska 36. M-1811

FORD SIERRA 1.3 L, prva registracija avgusta 1987, registriran do septembra 1992, prevoženih 20.000 km, dodatno opremljen, odlično ohranjen, prodam. ☎ (069) 21-297, po 16 uri. M-MM

126 P, letnik 1981, prodam. ☎ 42-887. M-1832

ZASTAVO 750, letnik 1981, v dobrem stanju, registrirano do maja 1992, prodam. Bedić, Markovci 32. M-1840

ALFA ROMEO 33/1300, letnik 1987, ugodno prodam. ☎ 70-403. M-1846

OPEL VECTRA 1.6 GLS, letnik 1989, 30.000 km, prodam. Ljudske pravice 31, ☎ 31-331. M-1849

CITROEN GS, letnik 1979, ugodno prodam. Bakovci, Zvezna 18. M-1851

OPEL KADETT 9/1989 in ZASTAVO 126 P, 5/1987, ugodno prodam. ☎ 65-198, popoldan. M-1855

ALFA ROMEO 33, 1.3 V, nov, prodam. ☎ 23-462. M-1858

GOLF dizel, star 2 leti, prodam. Lipovci 131. M-1859

DIANO, registrirano do 6. 1992, spatek, BMW 1602, neregistriran, ugodno prodam. Dankovci 26. M-1861

OPEL KADETT 1.3 S, 5 vrat, rdeč, letnik 1989/11, prodam. Bogojina 104 b. M-MM

TAM KOMBI, nosilnost 2000 kg, letnik 1978, prodam najboljšemu ponudniku. Milan Vrbanišak, Narcisna 12, Verzej. ☎ 87-474. M-1483

FORD TAUNUS 17 M, letnik 1969, registriran, prodam. Cena po dogovoru. Marjan Raštan, Videm ob Ščavnici 24 b. M-MM

126 PGP, letnik 1988 in bojler VALANT, 13 l/min, novo, zapakirano, prodam. ☎ (042) 814-181. M-MM

APN 6 S, modre barve, zelo malo vožen, skoraj nov, prodam. ☎ 87-773. M-3280

OPEL ASCON 1.6, letnik 11/88, prevoženih 35.000 km, odlično ohranjen, registriran do novembra 1991, prodam. Ogleđ Valpotic, Cankarjeva 7, Radenci, ☎ 65-142. M-1867

KMETJSKA MEHANIZACIJA

KORUZNI »HEDER«, nov, za kombajn Zmaj 133, in tracični obračalnik prodam. Ana Moleh, Benedikt 80. GR-17

ROVOKOPAC MF 50 A, dobro ohranjen, prodam. Milan Roj, Sladki Vrh 5 a, 62214 Sladki Vrh. GR-15

PLUG, dvobrazdni, 14-colni, visok, prodam. Franc Colnik, Lukavci 44. IN-3275

TRAKTOR STEYR, registriran, 18 KS, dobro ohranjen, prodam. ☎ 81-310, Andrej Petek. M-3274

TRAKTOR DEUTZ TORPEDO, 860 delovnih ur, prodam. ☎ 70-137. M-1779

3-brazdni ali dvobrazdni plug IMT, 14-colni, prodam. ☎ 53-052. M-1798

SAMONAKLADALNO PRIKOLICO BAUTZ, STIRIVRSTNO FREZO za koruzenje, tribrzdni plug in krožno brano prodam. Veščica 54, M. Sobota. M-1817

TRAKTOR IMT 560 in 3 telice, kontrola A, prodam. ☎ 45-079. M-1825

MULČAR ugodno prodam. Puževci 34. M-1835

SEJALNICO IMT, 23-redno, cisterne, 3000 l, prodam. ☎ 23-883. M-1853

ADAPTER, 4-redni za kombajn ZMAJ 142, prodam. Lukačevci 5. M-1864

DVOREDNI OBIRALEC KORUZE ZMAJ ugodno prodam. ☎ 46-443. M-1866

POSEST

SADOVNJAK blizu Moravskih Toplic, z brajdami, 22 arov, v najlepši rodnosti, z vinsko kletjo in enim bivalnim prostorom, parcela zagrajena, voda in elektrika, prodam. Cena po dogovoru. ☎ 32-861. M-1769

96 arov MESANEGA GOZDA prek broda prodam za 2000 DEM. Soboska 31, Bakovci M-1771

GRADBENO PARCELO na Kobilju ob glavni cesti, možnost priključka na elektriko, vodovod in telefon, prodam. Ferencek, Lucova 17, ☎ 79-338. M-1778

GRADBENO PARCELO v Pertoči prodam. Anton Donša, Pertoča 73. M-1784

HISO na relaciji G. Radgona—Radenci—Gederovci, od 80 do 100 m², primerno za lokal vzajem v najem. ☎ 45-235, Jasna. M-1788

DVOSOBNO STANOVANJE na ulici Štefana Kovača v Murski Soboti prodam. Naslov v upravi lista. M-1806

SOBO ODDAM DIJAKINJI. ☎ 22-592, zvečer. M-1815

HISO NA GORIČKEM, sadovnjak, njiva, gozd (100 arov) prodam ali zamenjam za stanovanje v Murski Soboti ☎ 45-210, int. 2080. M-1822

GARSONJERO ali manjše stanovanje išče (najem) samec — intelektualac. ☎ 48-210, int. 2080. M-1822

KMEČKO HISO z gospodarskim poslopjem, 10 km iz Murske Sobotice (voda, elektrika — takoj vseljivo), in 3000 m² zemljišča ugodno prodam. ☎ (063) 21-392, zvečer. M-1824

DVOSOBNO STANOVANJE v Murski Soboti ugodno prodam. ☎ (069) 31-303, od 8. do 16. ure. M-1571

HISO v Podgradju pri Ljutomeru prodam. ☎ 87-177, po 16. uri. M-1842

GRADBENO PARCELO v Murski Soboti, zamrzovalnik, pralni stroj, štedilnik s steklokeramično ploščo prodam. ☎ 61-075, dopoldan. M-1843

ZIVALI

MALE PUJSKE prodam. Tropovci, Kolesarska 34. M-1838

KRAVO, staro 4 leta, 4 mesece brejo, kontrola A, prodam. Pečaroviči 70. M-1841

DVE KRAVI S TELETOMA, kontrola A, prodam. Veščica 22. M-1842

MLADIČA NEMŠKEGA OVČARJA, samca, z rodovnikom, prodam. Cena ugodna. Starši so opravili delavne izpite. Kroška 79, Murska Sobota. M-1854

DVE TELICI, visoko breji, kontrola A, prodam. Aladar Prelec, ml., Šalovci v Prekmurju 183. M-MM

KRAVO, staro 5 let, prodam. Ignac Tkalec, Črenšovci, Ulica Toneta Pleja 11. M-MM

DVE KRAVI prodam. Pordašinci 16. M-1776

MALE PUJSKE prodam. Skakovci 42. M-1808

BREJO SVINJO in razžagan hrastov les, 5 in 8 cm, prodam. Žiški 73. M-1829

RAZNO

KORUZO, 50 arov, za siliranje ali »miksiranje« prodam. Ogleđ možen v jutranjih ali večernih urah. Serdica 17. M-1794

33 arov koruze za siliranje prodam. Anton Lukač, Tropovci, Jordan 54. M-1796

PRIKOLICO ZA AVTO prodam. ☎ 25-358. M-1797

380 m² strešne kritine ETERNIT, 220 kosov strešne kritine, 6 rebre, saloni, prodam. Franc Puhan, Bogojina 9 a. M-1799

SEMENSKI KROMPIR, bel, O' cana, prodam. Maučec, Bratovci 10, ☎ 42-096. M-1800

GROZDJE, belo in rdeče, prodam. Sidonija Novak, Košaroviči 4, Križevci v Prekmurju. M-1801

NOVE OMARICE za kopalnico s polico in lučjo Gorenje prodam. ☎ (042) 844-110 od 16. do 20. ure. LE-4250

Preklic! Preklicujem veljavnost zaključnega spričevala, izdanega leta 1982/83, na SCTPU — smer ključavničar. Boris Hanžeković, Sp. Kamenščak 65, Ljutomer. M-1803

GROZDJE (za obiranje), 400 trsov, šmarnico, in 2501 šmarnice, ugodno prodam. Strehovci 46. M-1814

GROZDJE, šmarnico, v Bogojini, okrog 500 kg, prodam. ☎ 23-838. M-1818

GROZDJE z brajd in moped Tomos prodam. Gancani 43 a. M-1819

BARVNI TV ISKRA, star dve leti, prodam. Vanča vas 19 b, ☎ 46-752. M-1820

SPALNICO, malo rabljeno, prodam. ☎ 22-602. M-1821

MOŠKO KOLO, novo, z 10 prestavami, in stroj za luščenje in drobljenje koruze prodam. Brezovci 40, v nedeljo. M-1823

VINO, dobro, prodam. ☎ 45 294. M-1772

RISANICO CRVENA ZASTAVA, kaliber 8×57, daljnogled CARL ZEISS JENA, malokalibrski flobert in škropilnico Panonija Supra 50 prodam. ☎ 42-238, po 15. uri. M-1828

37-LETNI ZDOMEČ si želi dopisovati z dekleti iz Prekmurja. Je nekadilec in nealkoholik. Ponudbe pošljite na upravo lista pod LEPA PRIHODNOST. M-VS

CAMCORDER VHS-Ci JVC GR 60 prodam ali zamenjam za HI-FI stolp. ☎ 65-576 ali Kidričevo naselje 2, Radenci. M-MM

PRIKOLICO ZA AVTO ugodno prodam. ☎ 46-582, Petanjci 76. GR-26

PLETILNI STROJ PFAFF ELEKTRONIK 6000 s priborom prodam. ☎ 81-262 in 87-544. M-3278

Preklic! Preklicujem veljavnost zaključnega spričevala Srednje družboslovne šole Fr. Miklošiča. Aleksander Bogdan, Ljutomer, Bratov Pihlar 13. IN-3273

ETAŽNO PEČ ZA CENTRALNO KURJAVO, novo, ugodno prodam. ☎ 87-527. M-3265

TRGATEV KVALITETNEGA GROZDJA (po možnosti za devize) prodam. Avgust Pevec, Ormoška 18, Ljutomer, ☎ 81 756. M-3266

STREŠNIK BOBROVEC, novi, prodam. ☎ 87 003. M-3268

KORUZO, 1,50 ha, za siliranje ali za žrnje ugodno prodam. Domajinci 42. M-1770

SUHE BOROVE PLOHE, 5 cm, prodam. Krog, Plečnikova 9. M-1772

50 arov koruze za siliranje ugodno prodam. Štefan Ternar, Velika Polana 72. M-1774

ELEKTRIČNEGA PASTIRJA na akumulator, nov, prodam. Janko Horvat, Pečaroviči 19, Mačkovci. M-1780

GROZDJE z brajd (jurko) prodam. Kroška 5, Murska Sobota. M-17891

ENOŠNO PRIKOLICO prodam. ☎ 56 098. M-1786

PEČ ZA CENTRALNO KURJAVO TVT, 24000-kalorično, in 4 kose novih nezastekljenih oken, 120 × 120, s polniki, 25 % ceneje, prodam. Alojz Bauman, Janhova 6, Apače, ☎ 65-040, int. 655, Kotnik, dopoldan.

SOD za vino, 400 l, prodam. Pordašinci 2, p. Prosenjakoviči. M-1831

TERVOL, trdi, 4 in 5 cm, in 126 P ugodno prodam. ☎ 24-929. M-1833

Preklic! Obveščam javnost, da ne dovolim nakupa premoženja in nepremičnin od Franca Semlerja od Grada 124, ker premoženje še ni razdeljeno. Bernarda Holšedl, Rogaševci 48. M-1834

TRANSPORTER, 8 m, za silažo, prodam. Bakovci, Partizanska 24. M-1856

KORUZO za siliranje ali žrnje, 90 arov, prodam. Sebeborci 101. M-1860

VINO, šmarnico, prodam. Andrejci 8. M-1862

GROZDJE klonov in jurko z brajd prodam. Rakičan, Zvezna 11. M-1863

80 arov koruze za silažo zelo ugodno prodam. Križevci v Prekmurju 2, ☎ 54-013. M-1836

GROZDJE in koruza za žrnje prodam. ☎ 21 767. M-1848

VEČJO KOLIČINO VINA, šmarnico, prodam. Ana Puhan, Bukovnica 1, ☎ 47 102. M-1837

PRIKOLICO ZA AVTO in dvokrilna garažna vrata prodam. Ivana Regenta 35, M. Sobota. M-1845

1 ha KORUZE ZA SILIRANJE, poškodovano od toče, prodam. Rogaševci 29. M-1850

KORUZO za siliranje prodam. ☎ 23 823. M-1857

ELEKTRIČNO ritem kitaro prodam. ☎ 82 005, zvečer. M-3281

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ ELIND, 3,5 kW in trajnožarečo sobno peč, ugodno prodam. Miran Budja, Ključaroviči 7 a, Križevci pri Ljutomeru, ☎ 87 645. M-3279

NOVO ETAŽNO PEČ za centralno kurjavo ugodno prodam. ☎ 87-527. IN-3265

STREŠNO OKNO GORENJE, 74 × 112, zapakirano, novo, prodam. ☎ 54-041. M-3264

NOVO POHIŠTVO ZA SPALNICO, iz bukovine, z garancijo, zaradi selitve prodam. ☎ 75-642. M-4249

BELO VINO RIZLING, šipon po ugodni ceni prodam. ☎ 75-435. LE-4255

RABLJENO OSTREŠJE s kritino, velikost 9 × 9 m, prodam. ☎ 65-209. M-1869

DOMAČE RDEČE VINO, 1.000 l, prodam. ☎ 25-592, do 20. ure. M-1870

HRASTOVE PLOHE, 4 cm, 2 m², prodam. ☎ 26-215. M-1875

HRASTOVE HLODE in trda drva prodam. Bogojina 127. M-1876

GROZDJE prodam. Vegova 2, Murska Sobota. M-1878

Preklic! Preklicujem veljavnost hranilne knjižice št. 24919-3, izdane pri HKS Panonka. Štefan Vogrin, Bogojina 102. M-1889

COMMODORE 64 z igralno palico in kasetofonom prodam za 400 DEM in otroško moško športno kolo prodam. ☎ 87-158. M-1890

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ, 3,5 kW, pisalno mizo, omaro, komplet in hladilno skrinjo, 210 l, prodam. ☎ 26 764, popoldan. M-1839

Zaposlitve

IŠČEM ŽENSKO za pomoč v gospodinjstvu. Franc Sukič, Moščanci 8. M-1790

NATAKARICO, lahko začetnico, zaposlim. ☎ 72 142. M-1805

IŠČEM VARSTVO za 5 let starega otroka (vsak drugi teden popoldne od 12. do 19. ure). ☎ 23-869. M-1827

ZAPOSILIMO še eno cvetličarko — KV ali priučenico. Interesentke naj se osebno oglasijo v četrtek ali petek popoldne v Salonu Cvetja Cipor, Grajska 4 a. Murska Sobota. M-1852

AKVIZITERJE za prodajo atraktivnih gospodarskih artiklov iščem. ☎ (062) 512 560. M-MM

NOVA AVTOŠOLA ALLEGRO, MURSKA SOBOTA, Štefana Kuharja 1, tel.: (069) 26-272

● najšodobnejše poučevanje

● reklamne cene

Prijave sprejemamo na gornji naslov ob delavnikih od 9. do 11. in od 14. do 16. ure.

Zaspal si mirno, tiho, utrujen od bolečin in boja. Za teboj ostala je praznina in v srcih naših bolečina.

ZAHVALA

V 79. letu nas je tiho, brez slovesa zapustil naš dragi mož, oče, dedek in pradedek

Rudolf Vukan
iz Turnišča

V tihi žalosti se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili k njegovemu zadnjemu počitku, darovali vence in cvetje, izrekli sožalje ter darovali za sv. maše.

Iskrena hvala g. župniku, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS in Zveze borcev za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

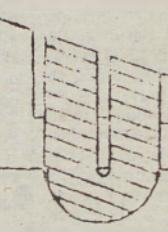
Žalujoci: žena Marta, sinova Jože in Alojz, hčerke Olga, Anica in Barica z družinami in vsi, ki smo ga imeli radi

DRAGEMU DEDKU IN PRADEDKU

Rudolfu Vukanu

Hvala za vso ljubezen.

Vnuki: Olga, Natalija, Lavra, Vikica, Petra, Valerija, Aleš in Tatjana ter pravnuka Ana in Gašper

LJUDSKA UNIVERZA
MURSKA SOBOTA

zbira prijave za izobraževanje v programu ELEKTROTEHNIK elektroniki, energetiki na V. stopnji zahtevnosti Vpisni pogoji: končana IV. stopnja (poklicna

S svojim vedrim nasmehom vsakega osrečiti si znala, pred usodo neizprosno nemočna si ostala. A ostali so sledovi tvojih pridnih rok, katere cenil bo še pozni rod.

ZAHVALA

ob nenadomestljivi izgubi nam vsem drage

Marije Makari

iz Andrejec

Iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in sosedom, znancem ter prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje in darovali vence ter cvetje.

Vsi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

Nepričakovano nas je mnogo prezgodaj zapustila naša draga in skrbna žena, mama in stara mama

Kristina Sobočan

iz Gomilice

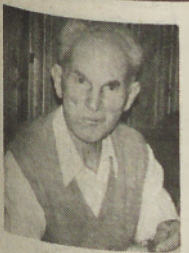
Z bolečino v srcih se iskreno zahvaljujemo botrini, sosedom, znancem in sorodnikom ter družini Pal iz Nedelice, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrazili sožalje, darovali vence, cvetje in za sv. maše.

Zahvalo izrekamo g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter g. Jožetu Tkalcu za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Posebno se še zahvaljujemo podjetju Varis iz Lendave ter obratu Planika iz Turnišča.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: mož Franc, sin Franc in hčerki Marija in Cecilija z družinama ter vsi, ki smo ju imeli radi.

Slavček milo vsak dan poje, ker na klopci več te ni, v tistem grobu nam počivaš, solzne naše so oči.

V 78. letu starosti je za vedno utihnilo srce našega dobrega moža, očeta, starega očeta in dedka

Ivana Fotivca

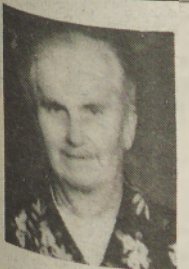
z Gornje Bistrice 156

Z bolečino v srcih se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali in sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence, cvetje, za svete maše in ga pospremili k njegovemu zadnjemu počitku.

Zahvalo izrekamo tudi g. župniku, pevcem za odpete žalostinke, gasilcem in govorniku za izrečene poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Angela, sin Ivan z družino ter hčerki Zinka in Angelca z družinama

Zaspala mamica si draga, zaprla trudne si oči, bolečino si prestala, zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

Tiho nas je v 86. letu starosti zapustila naša draga mama, stara mama in sestra

Vilma Kuplen

roj. Baša
iz Prosečke vasi 1

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, sosedom in sovaščanom, ki so nam pomagali v težkih urah, in vsem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in šopke ter drago mamo pospremili na njeni zadnji poti.

Zahvalo izrekamo tudi g. Balažicu, duhovniku iz Križevca za pogrebni obred ter pevcem za odpete žalostinke.

Prosečka vas, 26. avgust 1991

Žalujoči: sin Štefan z ženo Giziko ter vnuki Štefan, Jugrid in Rozmari, sin Elek z ženo Marijo iz Kana, de ter brat Rudi z družino, sestra Emilija z družino in drugo sorodstvo ter vsi, ki so jo imeli radi

Delo in trpljenje njeno je bilo življenje.

ZAHVALA

4. septembra 1991 nas je v 90. letu življenja za vedno zapustila draga žena, mama, babica, prababica in sestra

Marija Durič

iz Gerlinec

Z bolečino v srcih se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih pomagali, darovali vence, cvetje in za sv. maše, izrekli sožalje in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala kolektivu Zdravilišča Šmarjeških Toplic in gerlinskim gasilcem.

Želimo se še zahvaliti gospodu župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter vaškemu govorniku.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči vsi, ki smo jo imeli radi

Zaspal si mirno, tiho, utrujen od bolečin, za teboj ostala je praznina, a v naših srcih bolečina.

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je po težki bolezni za vedno zapustil dragi mož, oče, dedek in pradedek

Franc Gal

iz Lendavske ulice 10
v Murski Soboti

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, nenadomestljivima sosedoma, prijateljem, znancem in vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali, darovali cvetje, izrekli sožalje ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnišnice v Murski Soboti, g. dr. Rousovi, ki mu je lajšala bolečine na domu, g. duhovniku Režonji za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter govornikom, g. Bagariju in g. Kovaču, za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

Kje si ljuba žena, mama, kje tvoj mili je obraz, kje je tvoja skrbna roka, ki skrbeli je za nas.

ZAHVALA

Po kratki in hudi bolezni nas je v 53. letu starosti zapustila naša draga žena, mama in sestra

Matilda Rebrica

roj. Marič
iz Bakovec

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali cvetje in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Zahvaljujemo se g. župniku za pogrebni obred, cerkvenemu pevskemu zboru, predstavnici KS za izrečene poslovilne besede in g. Perkiču za odigrano Tišino. Hvala kolektivom TMP-ja, DO Agroservis in SDK-ja Murska Soboti.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: vsi, ki smo jo imeli radi

Oh, kako boli, ko ljubega moža, očeta in dedka izguhiš. Ostali so sledovi pridnih rok, ki cenil jih bo pozni rod. Vso ljubezen si nam dal, za vse, prav vse, še enkrat — hvala!

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je po dolgi in hudi bolezni zapustil naš dragi mož, oče, tast in dedek

Jožef Hari

upokojeni gostilničar
s Cankove 58

Z žalostjo v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, znancem in prijateljem ter vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali, sočustvovali z nami in ga pospremili na njegovi zadnji poti. mu darovali vence, cvetje, za maše, nam pa ustno in pisno izrekli sožalje.

Posebna hvala onkološkemu inštitutu iz Ljubljane, osebju pljučnega oddelka v Rakičanu in dr. Ivanu Neratu.

Iskrena hvala g. župniku Antonu Fakinu za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — hvala.

Žalujoči vsi, ki so ga imeli radi

ZAHVALA

ob boleči izgubi naše drage

Helene Goljevšček

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ji lajšali bolečine, poklonili cvetje, darovali za bolnico, sočustvovali z nami, govorniku in vsem, ki so jo pospremili na zadnji poti.

Vsi njeni

V SPOMIN

Minilo je pet žalostnih let, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Jožef Šrajner

iz Gerlinec

Iskrena hvala vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov prerani grob.

Žalujoči: žena in hčerka z družino

Odšla si tja, kjer ni več solza, ne bolečin, nam pa si pustila rane, ki ne bodo nikdar zacelile.

ZAHVALA

Umrli je naša draga

Marija Makari

iz Andrejec

Iskrena hvala vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni mnogo prerani zadnji poti, ji darovali cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Neutolažljivi vsi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

6. julija 1991 smo se poslovili od dragega brata, strica in svaka

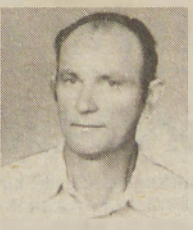
Viktorja Mesariča

upokojenega železničarja
z Mote pri Ljutomeru

Zahvaljujem se vsem, ki ste pokojnega pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in vence.

Hvala pevcem za odpete žalostinke, godbeniku za odigrano Tišino, g. župniku za opravljen pogrebni obred ter govorniku za poslovilne besede.

Žalujoči: sestra Frančka z družino

Življenje tvoje je bilo težko, za vse si skrbel, le zase časa nisi imel. V naših srcih večno boš živel. Hvala ti za vse!

ZAHVALA

V 58. letu starosti nas je zapustil skrbni mož, oče, stari oče, tast, brat, stric, ujec in svak

Anton Hari

iz Ropoče 45

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, posebno družinam Grah-Unger, Lenarčič in Hari, nečaku Hermanu, botrini, prijateljem in znancem, DO Mura-tozd Perilo, 121 brigadi in DO Mlinopek.

Hvala vsem za tolažilne besede, izrečeno sožalje in za darovane vence, šopke in za sv. maše.

Najlepša hvala g. župniku in pevcem ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku.

Žalujoči: žena Erika, hčerki Bernarda z Jožetom, Majda z družino, sinova Tonček in Drago z družino, sestre Mička, Marta, Anica, Rezka in Kristina z družinami ter brata Štefan in Franc z družino

Gradec

BERMUDA PENTAGON INTERNATIONAL

Tako je dr. Aleksander Götz, predsednik mednarodnega graškega sejma, delovno označil najnovejšo sejmsko pridobitev — mednarodne restavracije, ki so v sejmskem gradu. Bermuda je turistično znano območje, Pentagon je oznaka, da je nekaj sestavljeno iz petih delov (v sejmskem gradu je pet restavracij) in končno besedica, ki je najpomembnejša — mednarodna. Graški sejem je petim priznanim gostincem ponudil prostore in drugo, da bi popestrili ponudbo. Med najbolj cenjenimi pa je vse-

kakor gostilna Horvat—Love-njak iz Polane pri Murski Soboti, ki s sejmiščem sodeluje že dalj časa, od sobote pa bo v sklopu BPI-ja ali sejmskega gradu na sejmišču vse leto.

Karel in Frida Horvat bosta gostom — računajo, da bo te lokale obiskovalo predvsem zahtevno občinstvo — ponujala izbrane ribje specialitete, saj je na jedilnem listu ponujenih več kot 30 različnih jedi. Veliko gostov bo prišlo tudi že zaradi znanega imena, tako da med konkurenco turških, grških, italijanskih in se-

veda avstrijskih štajerskih jedi in pijač ne bo težko zagotavljati obiska.

Restavracija Adria (ime so izbrali zaradi ribjih specialitet in iz reklamnih razlogov) je med najlepše urejenimi in najprostornejša, kar je še en dokaz, da graško sejmišče zelo favorizira gostilno Horvat—Love-njak. Skratka — gre za še en dokaz, da s kakovostjo Slovenci lahko prodremo na tuja tržišča in (mimogrede) da Avstriji zelo naklonjeno gledajo na naša prizadevanja za vstop na evropska tržišča. D. L.

Na slavnostni otvoritvi petih lokalov (Adria, Bosphorus II, Akropolis, Pizzeria del Castello in Steirer — Stub'n) so se lastniki predstavili z izborom z jedilnega lista. Gostilna Horvat—Love-njak je (med drugim) pripravila hladen ribji bife, domače specialitete iz »tünke«, klobase, šunko, pečeno v testu, in jedi z žara. Gostje in vabljeni so bili navdušeni.

POMAGAJMO Z GLASBO

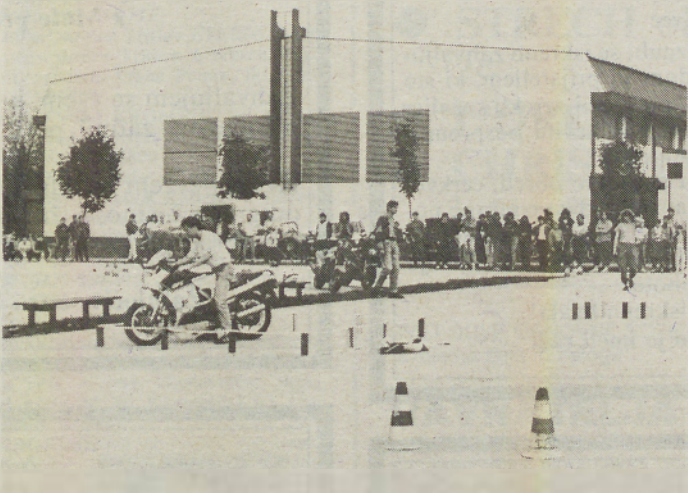
Zveza kulturnih organizacij Murska Sobota pripravlja v petek ob 20. uri v kavarni hotela Diana dobrodelno prireditev za odpravo posledic vojne v Pomurju. Gre za eno od številnih humanitarnih akcij, ki so jih najrazličnejše organizacije in društva pripravila širom po Sloveniji. Petkova bo potekala pod geslom Pomagajte z glasbo, na njej pa bodo nastopile številne pomurske zabavnoglasbene skupine in posamezniki: Stil, Diamanti, Nočni skok, Royal flash, Duo set, Finese, Legija, Brane Drvarič in drugi. Zbrane bo pozdravil tudi predsednik IS SO Murska Sobota g. Ivan Obal.

G. G.

ŠČAPOV MEMORIAL

Klub motoristov Svobodni jezdec iz Murske Sobotice je pripravil 4. tekmovanje v spretnosti vožnji v spomin na Bena Ščapa, nekdanjega odličnega tekmovalca v motociklizmu. Sodelovalo je 33 tekmovalcev, ki so tekmovali v treh razredih. Rezultati — do 150 ccm: 1. Buzeti, 2. Kovačič, 3. Čer; od 150—600 ccm: 1. Benko, 2. Gomboc, 3. Čurman; nad 600 ccm: 1. Frumen, 2. Slavinec, 3. Magdič.

F. M.

Gasilski avto prvič tudi blagoslovili

V Skakovcih je bila v nedeljo priložnostna slovesnost ob prevzemu in blagoslovitvi novega gasilskega avtomobila. Novo sodobno vozilo znamke FORD z opremo in brizgalno je po dograditvi vaško-gasilskega doma največja pridobitev v 16-letnem ob-

stoju Gasilskega društva Skakovci. Nakup vozila je rezultat dela vseh gasilcev in krajanov, svoj delež pa je primaknila pokroviteljica slavnostnega prevzema avtomobila Hranilno-kreditna služba Panonka. Za nakup vozila so v nabiralni akciji prispevali sred-

stva tudi vaščani iz gasilskega sektorja Cankova, Beznovec in Strukovec.

Predsednik Sveta KS Cankova Peter Obal je na slavnosti ob prevzemu vozila posebej poudaril, da gre krajanom pohvaliti, da so v času, ko napeljujejo telefonsko omrežje, uspeli zbrati denar še za novi gasilski avto.

Na pridobitvi so najzaslužnejši za nakup avtomobila in dokončno ureditev sodobnega vaško-gasilskega doma dali priznanja. Prejeli so jih Branko Kuzma, predsednik GD Skakovci, Miki Dundeč, Jože Pintarič, Janko Horvat, Ernest Dervarič in nogometni klub MISTER Baby iz Skakovci. Novo vozilo sta ob prevzemu prvič v povojnem obdobju blagoslovila evangeličanski duhovnik magister Ludvik Jošar iz Bodonec in katoliški duhovnik Anton Fakin s Cankove. Slavnostno prireditev ob prevzemu vozila so popestrili s kulturnim programom.

Boris Hegeduš

VESTNIK NAGRAJUJE SVOJE NAROČNIKE

Presenečenje, kakršnega še nisem doživel

Tretji 25-litrski sodček Marjana Maučeca iz Gančan, napolnjen z vinom, je kot nagrada Vestnika dobil Anton HOLSEDL od Jurija. Čeprav sem mu telefoniral, da se bom oglašil pri njem na bencinski črpalki v Rogašovcih, kjer je zaposlen, ni pričakoval presenečenja, ki smo mu ga pripravili. Ko smo v avtomobil natočili bencin, sem ga zaprosil za klavir, da bi v sodček zabili pipo. Bežno je pogledal sodček v avtomobilu in pohitel po klaviru. Predno pa je hotel zabiti pipo, je nemo obstal, ko je na njem zagledal napis Anton Holsedl. »To pa je presenečenje, ki ga nisem pričakoval,« so bile njegove prve besede. Potem sem mu pojasnil, da mu sodček priznanega sodarja Marjana Maučeca iz Gančan poklanja domači tednik Vestnik kot zvestemu naročniku, izbral pa ga je računalnik. »To je zame življenjsko presenečenje, saj kaj takega nisem pričakoval,« je še enkrat ponovil nagrajenec. »Pridi pogledat, kaj sem dobil, in glej, da boš postal tudi ti naročnik Vestnika,« je z zadovoljstvom povedal znancu, ki se je ta čas mudil na

bencinski črpalki. »To je pa zares lepo dejanje Vestnika, da si v teh kriznih časih privoščijo kaj takega. Zares razveseljivo,« je nadaljeval naš zvesti naročnik, ki nikakor ni mogel skriti zadovoljstva.

Osemindesetletni Anton Holsedl od Jurija je naročnik Vestnika že od leta 1952 in ga zelo rad prebira. »To je moja prva nagrada, ki sem jo kdaj koli dobil. Ne morem verjeti, da sem prav jaz dobitnik te nagrade,« je dejal in kar smejala

se mu je. Vinograda sicer nima, vseeno pa bo v sodčku, ki bo krasil dnevno sobo, vselej vino za goste. Ob našem obisku nam nismo zabili pipe. To bo stalo sam v družinskem krogu in v tem pripravil presenečenje, smo mi njemu. »Iskrena hvala domačemu tedniku Vestnik in mojstru Marjanu Maučecu! Mislim, da je to lepa reklama za oba,« nam je še povedal nagrajenec pred našim odhodom. Foto: A. Abraham Tekst: F. Maučec

Proslavili krajevni praznik

V nedeljo so v Čentibi proslavili krajevni praznik. Kot je že običaj, so najprej ocenili delo krajevne skupnosti v preteklem letu, nato pa pripravili pester kulturni program. V goste so sprejeli kulturnike iz pobratenega Csömödérja iz Madžarske, s katerim že vrsto let uspešno sodelujejo na več področjih od kulture do gasilstva in športa. Proslave so se udeležili tudi predstavniki lendavske občine, med njimi A. Jerebic, predsednik izvršnega sveta. V kulturnem programu so sodelovali pevci iz Madžarske, domači pevski zbor, citrarji iz Genterovec in šolski otroci. JD

Ustanovili bodo diabetično društvo

V Lendavi je pred nekaj leti uspešno delalo diabetično društvo, ki je imelo kakih 300 članov, a je delo zamrlo. Te dni si nekdanji člani odbora društva spet prizadevajo, da bi ga ponovno ustanovili. Že deluje ustanovni odbor, ki bo skušal navezati stik s člani, saj so ti sedaj prepuščeni sami sebi brez vsake pomoči. Ustanovitelji bodo navezali stike tudi z lendavskim zdravstvenim domom in občinskim odborom RK, da bi pomagali pri delu društva. Naprošajo vse nekdanje člane, da se obrnejo na Rdeči križ, kjer jim bodo povedali, kdaj bo ustanovni občni zbor. JD

Tradicionalni nočni tek

Športno društvo Kobilje, ki je zelo aktivno, prireja razne prireditve. Tokrat je pripravilo 11. tradicionalni NOČNI TEK po vaških ulicah. Sekcija za množičnost, ki jo vodi mentorica Zora Šabjan, je pripravila tek za cici-bane, mladince, veterane in družine. Najuspešnejši tekmovalci je bil Lipaj iz Motvarjevca. Najboljši si so dobili praktične nagrade. K. Š.

Zmagali Križevci

Lovska družina Rankovci je pripravila tradicionalno tekmovalstvo v streljanju na glinaste golobe. Udeležili so se ga lovci iz Pomurja in Avstrije. Zmagala je ekipa LD Križevci v Prekmurju pred LD Gornja Radgona in LD Cankova. frku

Lendavska trgatev 91

Vse pokazano je že videno

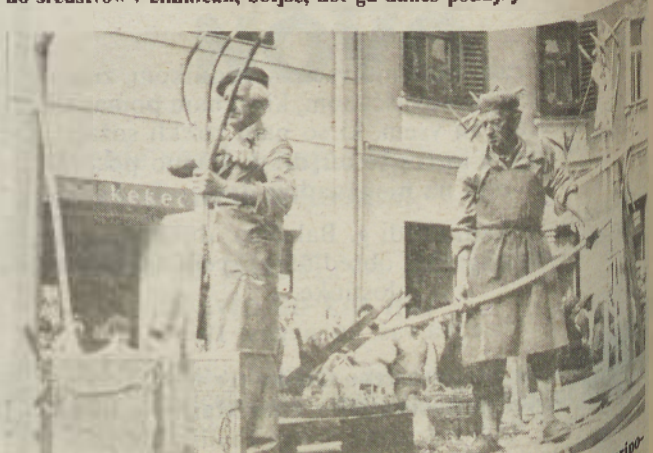
Osrednja turistično-gostinsko-kulturna prireditev lendavske občine Lendavska trgatev je letos pokazala in dokazala, da je koncept te prireditve izbrat, da si bo za prihodnja leta potrebno omisliti nekaj bolj izvirnega, za obiskovalce bolj privlačnega, sicer bo ostalo vse pri starih, polnih kiča, in prikazovanju opravil, ki so bila na tovrstnih prireditvah prejšnja leta že bolj domišljeno pokazana. To navsezadnje pravi, da smo letos videli le štiri bolj ali manj uspešna vozila, na katerih so prikazali utrip nekdanjega časa.

Menda so že za časa Eszterhazyja, ki je obnovil lendavske vinograde, organizirali povelje, na čelu katere je sam lendavski »vncele« (vncele vinogradov) jahal na iskren vrancu. Od takrat naj bi se ohranila ta tradicija.

Pozimi so si ženske vzele čas in česale perje. Puh je bil pravo »sredstvo« v zimnicah, boljše, kot ga danes ponujajo trgovci.

Do današnjih dni se je ohranilo izdelovanje lesenih kmetijskih pripomočkov, vil in grabelj. Ta orodja so tudi edina, ki ne potrebujejo energije, ki jo poznamo danes.

Fotografiral: Jože Pajc, napisal: Jani O.